Leto VII, štev. 233 | Ljubljana, sobota 9. oktobra 1926 | Poštnina pavšalirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon štev. 72, ponoči tudi štev. 24.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 8. oktobra.

Kadar se na širokem morju havarirana ladja potaplja, kapetan žrtvuje tovor, da vzdrži ladjo nad vodo. G. Uzunović v težki nevihti jadra med vzburkanimi političnimi strastmi in na vsak način bi rad zadržal končno katastrofo. Mogel bi s celim tovorom zajadrati v mirno luko ostavke — in to bi najbrž bilo mnogo umestnejše — a izgleda, da hoče žrtvovati vse, da se še nekaj časa drži nad valovi.

Žrtvovanje g. Nikića kot balasta bodo eni razlagali kot uspeh g. St. Radića. Navidez in formalno je temu tako. Gotovo je tudi, da bo Radić ta uspeh uporabil za svojo akcijo pri manj kritičnih opazovalcih. A to, kar je včeraj zvečer napravil g. Uzunović, tega ni napravil v boju z g. St. Radićem. Poteza je obrnjena proti Nikoli Pašiću, ki stoji ante portas. V tem boju si hoče Uzunović v Radiću ustvariti sigurnejšega zaveznika, ki bi kopal sprednje jarke in metal bombe. Izsiljena ostavka g. Nikića je provizija Stjepanu Radiću za službo «lanckneht». Je tudi plačilo za pokorščino HSS pri predstoječi razpravi o nettunskih konvencijah.

G. St. Radić in njegovi sledniki — zlasti tudi g. Pucelj, ki si je dal isti račun plačati s spremembo ljubljanskega gerentstva — naj bi se torej navideznega uspeha ne veselili preveč. Radikali so jim žrtvovali Nikića, jutri bodo prodajali Stjepana Radića, ako se najde dober kupec. Saj so ga že sedaj in da je Nikiću uspelo zbrati okoli sebe le še par Radićevih ljudi, bi «sporazum» z g. Stjepanom vred že davnaj trohnel v ropotarnici. Prvi naslednik g. Nikića bodo g. Radić in njegovi . . .

G. Uzunović se torej utrjuje za dvoboj s Pašićem. Ali pa je pomislil, da je izigral pomočnika, ki ga je zvesto podpiral v notranjem vladnem ravnotežju? Ali je pomislil, da je «fides radicalis» itak že znana povsod, sedaj pa jo je okusil tudi Hrvat, ki se je pogumno izrekel proti vrtoglavi politiki St. Radića? Ali taki ljudje rastejo kakor konoplja na polju, da se jih more tako izigrati in radi notranjih borb v radikalni stranki tako pokončati? Zdi se nam, da je zopet enkrat za interni obračun v radikalni stranki vzet «atout» iz državnega rezervnega arzenala.

Ožji pristaši gospoda Pašića soglasno razumevajo padec g. Nikića kot napitnico Radiću za borbo proti Pašiću. Odtod njihovi protesti in glasen odpor.

Izredno težka je tudi situacija gospoda Maksimovića in Srškića, ki sta veljala ves čas kot ona, ki držita g. Nikića. Pravijo, da politika nima sentimentalnih ozirov, vendar so včasih vendarle na mestu.

G. Uzunović torej podira mostove. Znači da smatra, da je odločitev pred durmi. NRS je z žrtvovanjem zvestega ji dr. Nikića zopet storila nadaljen korak v moralno izolacijo. Nam se zdi, da je bila ta operacija za pacijenta prehuda. G. Uzunović zna v kratkem doživeti resnico hudomušne brzojavke: «Operacija uspela, pacijent umrl».

SDS z rezervo opazuje to najznačilnejšo fazo krize režima RR. Nehvaležnost radikalov razume, saj jo je doživela na lastni koži. So stvari, s katerimi se niti v zunanji niti v notranji partijski borbi kupčevati ne sme in to so predvsem kapitali za boj proti separatizmu. Zategadel se mora z občega stališča grajati, da je g. Uzunović Nikića in njegove pustil na cedilu. Sicer pa gre razvoj svojo pot naprej in če bo g. Uzunović sedaj moral še bolj plesati, kakor bo žvižgal g. Radić, to bo le pospešilo prihod končnih solucij.

Minister prometa o zahtevi ljubljanskega gremija radi vagonov

Beograd, 8. oktobra. p. Gremij trgovcev iz Ljubljane je predložil prometnemu ministru predstavko, v kateri zahtevajo, da se slovenskim izvoznikom lesa in oglja zagotovi zadostno število odprtih vagonov, katerih nimajo na razpolago. Minister je odgovoril, da se bo pobrigal za to, da se upravičeni zahtevi izvoznikov iz Slovenije ugodi, kolikor bo to dopuščala materijalna in administrativna možnost.

Italija urgira nettunske konvencije

Rim, 8. oktobra. k. *V potrdilo zadnjih vesti poroča «Tribuna», da je italijanski poslanik Bodrero izročil jugoslovenski vladi noto, v kateri urgira ratifikacijo nettunskih pogodb.*

Mussolini prevzel poveljstvo nad milico

Rim, 8. oktobra, o. Danes ob 10. dopoldne je dosedanji poveljnik fašistovske milice general Gonzaga zbral v siminalski palači vse častnike vrhovnega poveljništva milice ter jim sporočil, da je danes izročil poveljstvo načelniku vlade Mussoliniju. Poslovil se je in obljubil, da bo še nadalje ostal zvest pristaš fašizma.

Minister Nikić izključen iz vlade

Senzacijonalna ponočna sprememba v kabinetu. — Zgodovina prisiljene demisije. — Za namestnika dr. Nikića je imenovan minister saobračaja dr. Jovanović.

Beograd, 8. oktobra p. Snoči pozno zvečer je kralj sprejel ostavko ministra za šume in rudnike dr. Nikića, ki mu jo je predložil min. predsednik Uzunović. Minister Nikić je razrešen dolžnosti ter je postavljen za začasnega vodjo ministrstva za šume in rudnike minister saobračaja dr. Vasa Jovanović.

Beograd, 8. okobra p. Politično javnost so danes na vse zgodaj razburile senzacijonalne vesti o izključitvi ministra Nikića iz vlade. Nihče ni slutil, da se bo tekom noči izvršil ta udar in člani vlade so bili ravno tako presečeni, kakor ostala publika. Nikićeva ostavka ni prostovoljna, temveč prisilna.

O dogodkih, ki so se odigravali neposredno pred ostavko tekom snočnega večera, se poroča:

Po daljšem telefoničnem razgovoru, ki ga je imel snoči g. Uzunović s St. Radićem in po ponovnem posvetovanju z ministrom Srškićem je okrog 9. zvečer poslal min. predsednik svojega drž. podtajnika Andro Petrovića v hotel, kjer stanuje minister Nikić. G. Petrović je obrazložil dr. Nikiću, da nujni obziri zahtevajo njegovo takojšnjo izločitev iz kabineta. Postavil mu je alternativo, da ali sam poda ostavko, ali pa bo njegova izločitev iz vlade izvedena prisilnim potom in to tako, kakor se je svoječasno zgodilo s St. Radićem, ko je vlada podala ostavko, takoj nato pa je bila ista vlada brez Radića zopet imenovana, ali pa celo tako, kakor se je zgodilo bivšemu ministru Radojeviću . . . Popolnoma konsternran je dr. Nikić podpisal ostavko, ki jo je g. Petrović takoj odnesel g. Uzunoviću.

Min. predsednik je nato ob en četrt na 10. zvečer — vsi novinarji pomirjeni z njegovo izjavo, da ni »nič novega« so bili odšli — predložil kralju ukaz, s katerim se razrešuje minister Nikić ter se mu postavlja za namestnika minister saobračaja dr. Jovanović.

Dr. Jovanović o vsem tem tudi ni ničesar vedel ter so mu danes zjutraj šele novinarji povedali, da je dobil še en resort.

Ob 11. dopoldne je dr. Nikić predal posle svojega resorta dr. Jovanoviću in se je poslovil od uradništva.

Ob 13. se je vršila konferenca med Uzunovićem in Maksimovićem. Po tej konferenci so novinarji obkolili ministrskega predsednika z očitki, da jih je snoči prevaril. Min. predsednik je odgovarjal: Takrat, ko ste me vprašali, kaj je novega, ni bilo nič. Zakaj ste pa odšli? Ostavko sem šele pozneje dobil v roke. Na opozoritev, da je ostavka izsiljena, je dejal g. Uzunović: Ostavka je ostavka. Na pripombo, da bi mogle vsled te afere nastati še druge spremembe, je odgovoril: Ako še kdo poda ostavko, kaj mu moremo?

Zakaj je Uzunović žrtvoval Nikića

Da pridobi pomoč radićevcev proti Pašiću in kot plačilo, da glasuje HSS za nettunske konvencije. — Moralična izolacija radikalov. — Njihovi načrti s klerikalci. — Avdijence in konference.

Beograd, 8. oktobra, p. Prisiljena ostavka dr. Nikića je napravila v vseh političnih krogih najglobljі vtis ter bo nesporno imela še dalekosežne posledice.

O pravih vzrokih tega nepričakovanega dogodka se silno mnogo govori. Znano je, da je Radić ponovno postavil zahtevo po izločitvi dr. Nikića, prvič po svoječasnem sklepu HSS v Zagrebu, drugič poleti, tretjič, ko je kralj odpotoval v Pariz, četrtič pa sinoči.

Najavljeni povratek Pašića v Beograd je napotil Uzunovića, da si priveže radićevce ter tako utrdi svojo pozicijo. Že nekaj časa sem so se vršili razgovori o tem, kakšne koncesije naj bi dobila HSS zato, da krepko podpre radikalske centrumaše. Uzunović je pristal na razne manjše koncesije in je pri tem izvojeval g. Pucelj tudi spremembo na ljubljanskem magistratu, a Nikićevo vprašanje je obljubljal rešiti povodom rekonstrukcije kabineta, dobro videč, da bi prizadejal sebi in svoji stranki najhujši moralični udarec, ako pusti Nikića pasti. Najbrž bi bil Uzunović vztrajal, da ni prišlo vmes vprašanje nettunskih konvencij, glede katerih Italija vedno jačje pritiska. HSS se je izjavila pripravljeno glasovati za te konvencije le, ako pade Nikić. Tako je po sinočnem telefonskem razgovoru z Radićem min. predsednik se odločil plačati radićevcem tudi to nagrado.

Vest o izločitvi Nikića se je danes bliskovito raznesla ter je delovala predvsem v radikalnem klubu kakor bomba. Pašićevci smatrajo Uzunovićev korak kot nelojalnost napram klubu ter so silno razburjeni, ker vidijo, da se Uzunović na vseh straneh pripravlja za borbo proti Pašiću.

Ostale parlamentarne skupine živahno diskutirajo o političnih posledicah Nikićeve izločitve, največ pa povdarjajo moralično plat cele zadeve. Radikali so znova dokazali, da je vsaka zveza ž njimi nemogoča, ker nobena beseda ne drži in največjo lojalnost (o tem ni dvoma, da jim je bil Nikić lojalen zaveznik) plačujejo z nelojalnostjo, kadar pridejo v poštev njihove strankarske špekulacije. To sodbo danes posebno krepko povdarjajo v Demokratski zajednici, kjer se je fronta tistih, ki z radikali nočejo imeti nobenega opravka, tako ojačala, da je danes pač gotovo, da bo Dem. zajednica odklonila vsa vabila za vstop v vlado. Interesantno je, da gotovi radikalski krogi ma to cinično odgovarjajo, da si bodo pač pritegnili slovenske klerikalce, ki da že komaj čakajo na povabilo. Ti krogi širijo tudi vesti, da bo SLS na nedeljski ljubljanski konferenci sprejela sklepe, s katerimi bi dejansko zavrgla svoj avtonomistični program ter si na ta način izstavila spričevalo zrelosti za sprejem v kabinet.

Danes se zatrjuje, da bo Uzunović za vsako ceno skušal do 20. oktobra razširiti svojo koalicijo, ako ga do takrat ne poderejo dogodki v radikalski stranki.

Nikićeva skupina je naravno konsternirana. Nikić je sklical sejo svojega kluba za ponedeljek. Govori se o njegovem združenju s federalisti. V tem slučaju bi se ustanovil nov klub, ki bi štel 18 poslancev.

Dopoldne sta bila v avdijenci ministra Maksimović in Simonović. O poslednjem se pripoveduje, da je kralju poročal o težkem vtisu Nikićeve izločitve v radikalskem klubu.

Zvečer ob 6. se je vršila v predsedništvu vlade konferenca, katere so se udeležili min. predsednik Uzunović ter ministri Maksimović, Srškić, Simonović in Vasa Jovanović.

Vesti o popolnitvi vlade

Eni pravijo, da bo rekonstrukcija še le na podlagi novega zakona o centralni upravi, drugi trdijo, da bodo v najkrajšem času izvršene nadaljne spremembe kabineta.

Beograd, 8. okt n. Z izločitvijo dr. Nikića se je izpraznil v vladi še en resor, tako da so sedaj izpraznjeni resori za vere, pravosodstvo in šume in rudnike. Po informacijah iz dobro obveščenih krogov, se spopolnitev teh resorov ne bo izvršila prej, dokler ne stopi v veljavo zakon o centralni upravi. Ta zakon naj bi prišel na dnevni red takoj po stanovanjskem zakonu. Ali bo prišel na vrsto že v izrednem zasedanju Narodne skupščine, je odvisno od tega, ali se bo o tem v vladi dosegel sporazum. Kar se tiče rekonstrukcije vlade, se bo po mnenju nekaterih krogov zgodila na osnovi kompenzacij za grupo Pašića. Smatra se, da tu leži težišče vse situacije, ker bi to mogli izzvati nezadovoljstvo radičevcev. Dovoljevanje nadaljnih koncesij Radiću pa bi izzvalo upor pri pašičevcih. Z druge strani se zatrjuje, da ni izključena rekonstrukcija že prej. Zlasti radičevci na to pritiskajo in bi Radić predvsem rad spravil v kabinet nečaka Pavla, ako bi že sam ne mogel prevzeti resorte socijalne politike. Danes popoldne je Pavle Radić posetil Uzunovića in se je opetovano telefonično razgovarjal s svojim stricem. Kot značilno naj beležimo govorico, da bo v najkrajšem času izvedena rekonstrukcija vlade.

Trdi se, da bo pri tem odpadel današnji minister za agrarno reformo dr. Šibenik in da bo na njegovo mesto ponovno prišel Pavle Radić. Po istih verzijah bi bil sedanji prometni minister dr. Jovanović imenovan za ministra gradjevin na njegovo mesto pa bi bil imenovan sedanji pomočnik prometnega ministra inženjer Bora Popović. Sedanji minister za javne zgradbe Milorad Vujičić naj bi bil imenovan za ministra za šume in rudnike. V naknado za to ministrstvo zahtevajo radičevci za Sti. Radića mesto ministra socijalne politike. Za ministra vere bi imel priti Dušan Subotić prvi podpredsednik Narodne skupščine, za ministra prav de dr. Milan Srškić, sedanji minister za izenačenje zakonov. Že danes popoldne je Uzunović imel več konferenc z radikalnimi prvaki

Slovesen sprejem češkoslovaških parlamentarcev v Zagrebu

Snoči je Zagreb z velikim navdušenjem sprejel češkoslovaške parlamentarce. — Mučen incident radi Stepana Radića pri sprejemu na kolodvoru. — Češkoslovaški parlamentarci so bili včeraj dopoldne tudi v avdijenci pri kralju v Beogradu.

Beograd, 8. oktobra. Danes ob 9. zjutraj so se vrnili v Beograd češkoslovaški parlamentarci iz notranje Srbije. Takoj po prihodu je bila njihova delegacija, v kateri so bili gg. **Malypeter, Soukup, Savina, Uhlíř in Černy** sprejeta v tričetrturni avdijenci pri kralju. Ob 10. se je celokupna češkoslovaška delegacija s posebnim vlakom odpeljala proti Zagrebu.

Zagreb, 8. oktobra. n. Danes popoldne ob 5. si je Zagreb nadel svečano lice in narod se je začel zbirati na ulicah, ki vodijo proti kolodvoru. Bilo je nad deset tisoč ljudi. Povsod so bile razobešene zastave. Pri ljudstvu se je opazilo navdušeno razpoloženje. Na kolodvoru so bili zbrani zastopniki civilnih in vojaških oblasti z velikim županom na čelu. Prisotni so bili dalje delegati posameznih ministrstev v Zagrebu, generaliteta s komandantom armije, vsi radičevski poslanci, ki so bili danes v Zagrebu s Stj. Radićem, mestni župan z občinskimi odborniki delegati sokolskih društev, Trgovske zbornice, Zveze trgovcev, profesorskega društva itd. Poseben signal je označil, da prihaja vlak z gosti. Ko je vlak privozil na postajo, se je začelo silno klicanje živela češkoslovaška republika, živeli Čehi, živel prezident Masaryk. Čehoslovaki so iz vagonov odgovarjali živel Zagreb, živeli Hrvatje, živel kralj Aleksander. Ko so gosti izstopili je stopil pred nje veliki župan Kramarič, ki je v početku svojega govora rekel, da jih pozdravlja v imenu zagrebških oblasti. Prisotni Stjepan Radić je pri sprejemu povzročil nekoliko incidentov. Pri besedah velikega župana, da pozdravlja goste v imenu zagrebške oblasti, je Radić rekel velikemu županu: »Tako si govoril v času Avstrije. Ti govori v imenu hrvatskega naroda!« Nato je veliki župan, da se izogne nadaljnim incidentom St. Radića ponovil, da pozdravlja goste v imenu hrvatskega naroda in mesta Zagreba. Želel je gostom prijetno bivanje v Zagrebu. Nato je pozdravil goste zagrebški župan Heinzl Odgovarjal je češkoslovaški poslanik Malypeter. V svojem govoru v češkem jeziku je omenjal, kako sta jugoslovenski in češki narod pod vlado tujcev bila ponižana in kako je skupno prelita kri v svetovni vojni ustvarila nerazdružljivo bratstvo v zlu in dobrem. Nato so goste spremili v hotel Esplanade. Ogromna množica ljudstva je še dolgo pred hotelom Esplanade vzklikala gostom.

Konflikt med vlado in državnimi uradniki v Avstriji

Nevarnost stavke državnih uradnikov, ki bi se imela pričeti danes opoldne, zaenkrat odstranjena. — Uradniki hočejo počakati na izid pogajanj z vlado.

Dunaj, 8. oktobra. s. Že nekaj tednov se vršijo med vlado in državnimi uradniki pogajanja radi draginjske regulacije prejemkov. Uradniki so določili 8. oktober kot zadnji termin, do katerega naj bi dala vlada obvezne izjave. **Vlada pa izjavlja, da bo lahko šele do 12. oktobra zbrala številčne podatke za tako zagotovilo.** Zadnje nade, da bi se izognilo grozeči stavki, so stavljali na današnjo popoldansko sejo ministrskega sveta. Pričakoval se je s strani vlade kak korak, ki bi ga mogli uradniki tolmačiti kot naklonjenost. Toda na seji min. sveta ni bilo sklenjeno ničesar takega. **Vlada vztraja na tem, da lahko prične s pogajanji šele 12. oktobra, ko bo imela vse podatke na razpolago. Če se omenjenega dne ne bodo javili zastopniki uradništva, so s tem pogajanja zaključena.**

Navodila za pričetek stavke so že odšla po deželah. Če jutri dopoldne ne pride do nepričakovanega preokreta, bodo stopili ukrepi za stavko jutri opoldne avtomatično v veljavo. Stavkali bodo vsi državni uradniki razen železničarjev, carinskih uradnikov in poštarjev. Brzojavni in telefonski nameščenci pa se bodo priključili stavkujočim.

Dunaj, 8. oktobra. ks. Ob 21.45 so se sestali odbor petindvajsetorice in zastopniki tehnične unije na sejo, kjer se razpravlja o komunikeju, ki ga je izdala vlada na svoji popoldanski seji. **Zastopniki uradništva so sklenili, da uradniki zaenkrat ne stopijo v stavko, temveč počakajo na izid pogajanj z vlado.**

Fašistovska Italija ne zaupa Franciji

Za obnovo prijateljstva s Francozi šeni pravi čas! — Važna sprememba na francoskem poslaništvu v Rimu.

Rim, 8. oktobra. s. «Impero» piše z ozirom na okrožnico francoskega notranjega ministra, da še ni čas, da bi Italijani mislili na obnovo popolnega prijateljstva s Francozi. Z ozirom na napovedano in pozneje preklicano potovanje Brianda v Rim izjavlja isti list zelo skeptično: «Mi nismo nikdar veselo presenečeni, pa najsi pride sam Briand v Rim. Ne zato, ker ravna morda Briand tako iz osebnih vzrokov, temveč ker Francija še ne čuti potrebe, da bi se sporazumela z Italijo. Razen tega si je Briand na jasnem, da bi prišli v razgovoru z Mussolinijem na dnevni red stari in novi problemi. Če smo do Francije nezaupljivi, smo zato, ker dvomimo o dobri volji Francozov za poravnanje nasprotstev. Da povemo še več, moramo priznati, da nas pušča to prisrčno povabilo nezaupljive in da bomo v bodoče še bolj pozorni.»

Rim, 8. oktobra. o. V političnih krogih se je danes razširila vest, da bo dosedanji francoski poslanik na Kvirinalu Besnard odstavljen ter da pride na njegovo mesto bivši francoski poslanik v Londonu Saindanlaire. Čeprav je agencija Havas formelno demantirala to vest, vendar posvečajo vsi rimski listi odhodu dosedanjega poslanika poslovilne članke, v katerih beležijo gorečo vest z obžalovanjem. Listi ugotavljajo, da je poslanik Besnard med svojim bivanjem v Rimu pokazal mnogo sposobnosti, ker se je potrudil razumeti novi položaj, ki je nastal v Italiji po fašistovski revoluciji. Nekateri pravijo celo, da je poslanik Besnard vodil italofilsko politiko, kar pa je gotovo pretirano. Vendar pa izražajo vsi rimski listi željo, da bi njegov naslednik korakal po poti svojega prednika.

Baldwin o uspehih angleške politike

Locarnski pakt največji uspeh angleške diplomacije. — Konservativci zahtevajo izgon sovjetskih uradnikov. — Število delovoljnih rudarjev narašča.

London, 8. oktobra. (lo.) Ministrski predsednik Baldwin razpravlja v pismu konferenci konservativne stranke v Scarboroughu o angleški zunanji politiki v zadnjih dvanajstih mesecih.

Najprej omenja vstop Nemčije v Društvo narodov in ratifikacijo locarnskega pakta. Ta dogodka sta venčala veliko delo pomirjenja med narodi S to pogodbo so garantirane meje med Nemčijo, Francijo in Belgijo, kar smatra ministrski predsednik za največji triumf angleške diplomacije. Nadalje povdarja Baldwin veliko ulogo Anglije pri zavarovanju evropskega miru. S pogodbo v Angori je bila dolgotrajna borba med Anglijo in Turčijo, ki je zastrupljala medsebojne politične odnošaje zaključena. Sklenili so se ugodni dogovori glede plačila francoskih in italijanskih dolgov Angliji.

Vznemirljiv položaj je le v kitajski državi, kjer so uporniki oškodovali angleške interese. Toda energičnemu nastopu Anglije se je zahvaliti, da se tudi te težave bližajo ugodni rešitvi. Vzlic temu, da želi voditi Anglija napram Kitajski pomirljivo politiko, se ne bo Anglija nikdar obotavljala storiti vse potrebne korake v zaščito premoženja in življenja angleških državljanov na Kitajskem.

Glede imperijalne konference je izrazil ministrski predsednik svoje zadovoljstvo nad udeležbo vseh dominijonov na konferenci, ki se bo bavila z vsemi problemi obrambe in zunanje politike britanskega imperija. Razpravljalo se bo tudi o poboljšanju sistema komunikacij. Angleška vlada bo podpirala na konferenci vsa stremljenja po okrepitvi gospodarskih in političnih zvez med posameznimi deli britanskega imperija.

London, 8. oktobra. s. Kongres konservativne stranke v Scarboroughu je bil danes zaključen. Med najvažnejšimi sklepi se poziva vlada, naj z ozirom na boljševistično propagando sovjetske vlade odpove angleško-rusko trgovinsko pogodbo, zapre vse sovjetske urade v Angliji in izžene njihovo uradništvo iz države. Kongres zahteva med drugim tudi energične ukrepe proti ekstremističnim elementom med delavstvom.

London, 8. oktobra. (lo.) Danes je konferenca rudarskih delegatov nadaljevala svojo sejo. Po dolgi debati je konferenca sklenila z večino glasov, da se odpokliče iz rudnikov varnostno moštvo. Kakor povdarjajo listi je bil tajnik rudarske federacije Cook odločno proti odtegnitvi varnostnega moštva iz rudnikov. Ravnotako se je protivil Herbert Smith, ki je povdarjal, da bi pomenjal ta korak pogreško, ki se je že storila pri zadnji stavki v letu 1921. Število na delo vračajočih se rudarjev konstantno narašča in znaša 203.362 mož.

Češkoslovaški parlamentarci v Južni Srbiji

Skoplje, 8. oktobra.

Včeraj zjutraj so došli češkoslovaški parlamentarci v Skoplje, nekdanjo prestolnico cara Dušana, ki jih je sprejelo na najsvečanejši način. Vse mesto je bilo v zastavah, na Dušanovem mostu pa je bil postavljen krasen slavolok.

Goste je prebivalstvo Skoplja sprejelo z velikim navdušenjem. Ko je ob 8.10 zjutraj dospel vlak z gosti na kolodvor, je vojaška godba zasvirala češkoslovaško himno, tisoči in tisoči občinstva pa so jim navdušeno vzklikali v pozdrav.

Pred nepregledno množico ljudi jih je na kolodvoru pozdravil najprej predsednik občine Sapundjić, v imenu Čehoslovakov se je zahvalil za pozdrav predsednik parlamenta Malypetr. S kolodvora so odšli gostje z vojaško godbo na čelu med špalirjem frenetično pozdravljajočega občinstva do Dušanovega mosta, kjer so sedli v pripravljene avtomobile in se odpeljali v občinski park »Idadijo« k zajutrku.

Ob pol 11. dopoldne je delegacija Čehoslovakov s predsednikom parlamenta Malypetrom odšla v mestno posvetovalnico, kjer jih je sprejel predsednik občine z vsemi občinskimi odborniki.

Predsednik občine je pozdravil goste z nagovorom, v katerem je dejal:

«Carsko Skoplje se raduje, da Vas more sprejeti z isto ljubeznijo, s katero ste bili sprejeti na bregovih Save in Donave. V dneh trpljenja in tuge smo občutili skoro isto ljubezen napram vam, kakor smo jo napram našim bratom iz Šumadije. Prosim, da sporočite vaši domovini najiskrenejše želje za srečo in napredek češkoslovaškega naroda».

Na pozdrav je v imenu gostov odgovoril poslanec in župan plzenjske občine L. Pik. V tem prisrčnem in spontatanem sprejemu vidi resnično čustvo, ki gre od srca do srca. Divi se, kako visok razvoj je v kratkem času doseglo Skoplje, ki je z ostalimi južnimi kraji države končno definitivno pripadlo k onim, katerim so tudi nekdaj pripadali in kar mi sedaj priznavamo ter učvrščujemo.

Zatem je g. Pik v imenu češkoslovaških parlamentarcev izročil občini kristalni pokal.

Nato so gosti odšli v vojašnico 21. polka, kjer so jim oficirji priredili slavnosten obed. Na okrašenem dvorišču vojašnice je bil postavljen ves 21. češkoslovaški polk, goste pa je sprejel pri vhodu komandant polkovnik Voja Kostić, ki je s predsednikom češkoslovaškega parlamenta Malypetrom izvršil pregled čet. Predsednik Malypetr je pozdravil vojake z našim vojaškim pozdravom: «Pomozi bog, junaci». polk pa mu je strumno odgovoril: «Bog ti pomogao!

Zatem je imel polkovnik Kostić na polk kratek govor, v katerem je naglašal važnost poseta češkoslovaških parlamentarcev, nakar je pozdravil goste v imenu svojega polka ter izročil predsedniku Malypetru lep venec iz poljskega cvetja s prošnjo, naj ga ob povratku v Češkoslovaško položi na grob češkoslovaškega neznanega junaka kot spomin na 21. češkoslovaški polk v Jugoslaviji.

Nato so čete pred gosti defilirale. Strumen nastop vojakov je izzval med gosti mnogo odobravanja.

Pri obedu je bilo izmenjanih mnogo prisrčnih napitnic. Govorili so polk. Kostić, podpredsednik češkoslovaškega senata dr. Soukup. češkoslovaški poslanec Pekarek, komandant III. armije general Janko Vukotić, češkoslovaški poslanik Šeba, drž. podsekretar Vlada Andrić in češki konzul v Skoplju.

Ob 14. so odšli češkoslovaški parlamentarci in senatorji na ogled mesta in njegovih znamenitosti. Ob 18.30 jim je bil prirejen banket v hotelu «Bristolu», ob 21. pa so se gostje odpeljali iz Skoplja prav tako prisrčno pozdravljeni, kakor so bili sprejeti.

Seja kluba HSS v Zagrebu

Zagreb, 8. oktobra r. Danes se je vršila v tukajšnjem «Seljaškem domu» seja parlamentarnega kluba HSS, kateri je predsedoval g. Stepan Radić. Mesto ob 9., se je seja začela šele po deseti uri, ker je Radić čakal na telefonsko zvezo z Beogradom ter na potrditev vesti o demisiji ministra dr. Nikića. Potek seje je bil miren in dosti stvaren. Ko so prišli novinarji — zagrebški in beograjski dopisniki — ob 1. uri v Seljaški dom, da bi dobili obljubljeni komuniké o seji, jim je dr. Krnjević v imenu Stepana Radića odgovoril, da naj čitajo komuniké v «Večeru».

Zagreb, 8. okt. n. Iz oficielnega komunikeja o seji HSS posnemamo:

Prisotnih je bilo na seji, ki se je otvorila ob 10., 39 zastopnikov. Predsednik Stjepan Radić je govoril do 11. in to po večini o pomenu zasedanja Društva narodov. Pri tem je naglašal, da je rezultat dela naše delegacije tak, da je bila naša delegacija v Ženevi ena od najbolj priznanih in najvažnejših. Kritiziral je politiko Davidovića z ozirom na Ženevo, ker je delegacijo l. 1924 do temelja izpremenil ter pritegnil posebno kot glavne delegate profesorje mednarodnega prava namesto vestnih in pripravnih političnih prvakov. Navajal je, da je potrebna kontinuiteta delegacije v Ženevi. Dalje je Radić obširno govoril o potrebi neprestane kontinuitete in razvoja politike narodnega sporazuma ter končal svoj govor s tem, da je ta politika za notranjo ureditev in za mednarodni ugled naše države edina baza. Rekel je, da se pri nas lahko marsikaj dogodi, da pa več ne sme biti sporov, še manj pa spopadov med Hrvati in Srbi. Poročilo predsednika je bilo brez debate sprejeto v vednost. Nato sta govorila minister Pucelj in minister Šuperina. Ob 1. uri je bila seja odgodena na popoldne. Na popoldanski seji HSS so se čitali referati posameznih ministrov in podtajnikov o poslovanju v njihovih resorih. Poročali so ministri Šuperina, Šibenik ter podtajnika dr. Pernar in dr. Košutić. Za njimi je govoril Rude Bačinić iz Dalmacije o težkih razmerah v Severni Dalmaciji. Seja se jutri nadaljuje.

Izpremembe v vodstvu klerikalne stranke?

Včerajšna »Politika« poroča, da se jutri v nedeljo in v ponedeljek vrši v Ljubljani seja vodstva klerikalne stranke, na kateri se ima izvršiti volitev predsedstva stranke, članov glavnega in izvršilnega odbora. Po vesteh iz klerikalnih krogov se pričakujejo osebne izpremembe. Določiti se ima tudi dnevni red in dan sestanka zaupniškega shoda, ki bi se imel vršiti letos meseca novembra. »Politika« pravi, da bo ta shod zaupnikov odločilnega pomena za klerikalno stranko, ker se bo na njem sklepalo o nadaljnem vodstvu njene politike. — K tej vesti pripominjamo, da se že dalje opaža v klerikalni stranki več nasprotujočih si struj. Nekateri so nezadovoljni z brezplodno dr. Koroščevo politiko obljub in čakanja in to nezadovoljnost goje po tihem tudi nekateri klerikalni voditelji, ki bi se radi vsedli na dr. Koroščevo mesto. Nekaj časa se je pogosto imenoval kot dr. Koroščev naslednik posl. dr. Kulovec, četudi je bil proti njegovi osebi med štajerskimi klerikalci velik odpor, v zadnjem času pa se dr. Kulovca ne omenja več mnogo, ker se je preveč kompromitiral v znani aferi z falsificiranim dr. Žerjavovim pismom, ki je zbudila tudi med klerikalci samimi mnogo zgražanja, tem bolj, ker je dr. Kulovec — duhovnik. Javna tajnost pa je, da se je dr. Korošec že naveličal vodstva klerikalne politike in da je že parkrat hotel odstopiti, toda vedno so ga pregovorili, da je še dalje ostal na svojem mestu, ker ne morejo dobiti klerikalci primernega naslednika. Štajerci ponujajo sicer dr. Hohnjeca, ima pa to napako, da na Kranjskem sploh ni nič poznan. Lajik seveda ne pride nobeden v poštev razen prof. Remca, o katerem pa trdijo njegovi »prijatelji« v stranki, da ima že primerno mesto pri »Gospodarski zvezi«.

Položaj je pravzaprav tak, da bi dr. Korošec šel rad v pokoj v svoj gradič pri Hočah, ker se je tudi naveličal zabavljanja ljubljanskih krščanskih socijalcev pod vodstvom dr. Stanovnika, da ni kot ljubljanski poslanec pokazal nobene agilnosti, na drugi strani pa intrig proti sebi kot prijateljuu in simpatizerju dr. Izidorja Cankarja, na drugi strani bi nekateri ambicijozni klerikalni politiki radi prišli na njegovo mesto, vendar nima nihče izmed njih dovolj vpliva in ugleda, da bi mogel resno uveljaviti svojo kandidaturo Razmere v klerikalni stranki so postale napete zlasti po zadnjem porazu SLS pri zborničnih volitvah, radi katerega si sedaj očitajo krivdo drug drugemu. Upirajo se zlasti mnogi ljubljanski krščanski socijalci, ki so jih zadnjič le s težavo pregovorili k agitaciji za veletrgovca Jelačina in velepodjetnika Ogrina in ki se danes hudo jeze, da so se po krivdi vodstva stranke, tajnika SLS kaplana Gaberščka in na posredovanje dr. Stanovnika zaman izpostavili proti svojemu boljšemu naziranju.

Z ozirom na vse navedeno ni izključeno, da pride do kakšnih osebnih izpremenb v vodstvu klerikalne stranke, ako pa ne bodo našli primernega izhoda, je seveda mogoče, da bo ostalo za nekaj časa še nadalje vse po starem, dokler ne bodo iskre nezadovoljstva in rivalitete izbruhnile s tem večjo silo na dan.

H krizi „Slavenske banke" d. d.

Iz Zagreba se poroča, da se izvršuje komplicirano delo sestave bilance »Slavenske banke« po stanju od 24. septembra leta 1926. Filijalke so z zaključki v zamudi, zlasti se nekateri pritožujejo, da filijalke v Sloveniji niso dela še izvršile.

Medtem nadzira stanje banke komisar oziroma sekvester g. Bašić. Poročali smo že, da mu nekateri hočejo imputirati nekake politične naloge in namene, kar pa je pač samo intriga ljudi, ki vnaprej sumničijo vsakega.

Sočasno se vrše pri poklicanih interesentih razgovori radi prevzetja jamstva za ev. izgubo po mirni likvidaciji Banki blizu stoječi činitelji še vedno trdijo, da bo bilanca pokazala, da niti delniška glavnica ni izgubljena, vendar je jasno, da je merodajna večinska delničarska grupa, če je temu tako, morala postopati pač čisto drugače, ne pa zariti glavo v pesek. V slučaju likvidacije previdnost veli računati z eventualno izgubo. Zato je čisto naravno, da se zahtevajo **jamstva** zanjo. Kakor čujemo, so pogajanja v tem oziru že precej napredovala, vendar treba videti bilanco in iz njene presoje zaključiti, je-li že zadoščajo.

Cel slučaj se danes že mnogo mirneje presoja in samo obžaluje, da je »Slavenska banka«, odkar je njeno upravo pred dvema letoma prevzela dunajska filijalka »Banque des Pays« takorekoč brez glave, t. j. brez predsednika in po odstopu g. M. Rotterja iz te banke tudi brez podpredsednika. To dejstvo je ena najbolj občutnih napak, ki poprej in v današnjem štadiju donaša velike škode. Tudi v tem oziru »Banque des Pays« ne more zanikati svoje krivde.

Glede te poslednje se mnogo debatira in ker nekateri skušajo slučaj politično izrabiti, s dabeti tudi mi ne bomo več mogli odtegniti. Naše prizanašanje zlasti napram pisarijam lističa prejšnjega predsednika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo in upravnega svetnika Ljubljanske kreditne banke g. Ivana Jelačina bi se sicer moglo napačno tolmačiti. Ali meni g. Jelačin, da je naloga zborničnega predsednika in bančnika širiti nemir ter izzivati potrese, ki ne oškodujejo le vladateljev, temveč spravljajo tudi ostale denarne zavode, o katerih ni danes niti enemu na rožicah postlano — capito g. upravni svetnik? — v težak položaj. Ako bi mi ne imeli svojih živcev v oblasti, bi bili že davno odgovorili na gotove nečuvene izpade in histerična izzivanja tako, da bi otroci, ki se zlobno igrajo z ognjem, kmalu videli, kako lahko se pri taki igri vname tudi lastna hiša. Pri vseh obzirih, ki jih imamo, moramo vendarle kategorično izjaviti, da je čaša potrpljenja do vrha polna. Kadar bodo interesi slovenskih vlagateljev pri »Slavenski banki« zasigurani, tedaj spustite z verige kogar hočete in pogledali si bomo v belino oči. Ne špekulirajte pa preveč nesramno na to, da bo obzir na splošne narodno-gospodarske interese pri nas **za vsako** ceno nadvladal živce in potrpežljivost.

Politične beležke

Kaj bi imeli Ljubljančani, če bi bili klerikalci na magistratu?

»Slovenec« piše, da bi imeli danes v Ljubljani, ako bi na magistratu vladal občinski svet pod klerikalno komando, že na vsa predmestja razširjeno cestno železnico, novo tržnico, razširjem vodovod, občinsko čitalnico in knjižnico, ljudsko vseučilišče, invalidski dom, moderno preskrbo revežev, občinski mladinski dom, mestno prenočišče, vajenški dom, mestno zadrugo za aproviza cijo ubožnejših slojev in stanovanja za vse prebivalce. Čudno je, da ni »Slovenec« še zapisal, da bi od klerikalcev, če bi bili na magistratu, dobil vsak Ljubljančan zlato uro. Nihče ni tako radodaren, kakor klerikalci in samo oni ne poznajo gesla: »Mi sami in samo mi!« »Slovenec« je menda pozabil, da se je baš zadnji »Domoljub« hvalil kako so klerikalci iz »revnih delavskih slojev« izprešali 2 milijona za osemnajsto ljubljansko cerkev v Šiški. Za deložirance in ostale siromake imajo klerikalci najrajše papeževe in druge odpustke seveda, ako so posebej plačani.

Kakšna je bila mestna uprava pod gerenti?

»Slovenec« piše, da je bila mestna uprava pod bivšimi gerenti nedemokratična, reakcijonarna, malenkostna in brezplodna in da pomeni doba gerentov dobo zastanka in nazadovanja. Brškone mislijo gospodje iz katoliške tiskarne, da Ljubljančani samo dremljejo ali pa tako verno bero »Slovenca«, da sploh ne vidijo, kaj se je vse naredilo v Ljubljani v zadnjih dveh letih pod gerentskim svetom. »Slovenčevo« demagoštvo je tem bolj značilno, ker ne ve o bivšem občinskem svetu pod klerikalno komando ničesar drugega navesti, kakor da je osnoval na magistratu nezadosten socijalno-politični urad in zgradil veliko premajhno in zelo primitivno kopališče ob Ljubljanici, ki tvori razen tega z ozirom na nakup sveta od Ogrina še posebno poglavje zase. Kar pa trdi »Slovenec«, da je bivši občinski svet temeljito uredil in izboljšal mestne finance, pa je navadna laž, ker je splošno znano, da so bile tedaj mestne blagajne vedno prazne, četudi se ni ničesar velikega zgradilo, in da je bil razpust občinskega sveta nekaterim gospodom njegove večine skrajno dobrodošel, ker niso znali niti naprej niti nazaj. Z demagoškimi zabavljanji proti mestni upravi pod gerentskim svetom »Slovenec« ne bo dosti opravil, ker dejanja dovolj jasno govore tako o delu klerikalnih gospodarjev na magistratu, kakor tudi o delu gerentskega sveta, ki je klerikalcem šele pokazal, kakšno mora biti pametno in smotreno občinsko gospodarstvo.

Osleparjeni klerikalci

Kadar so klerikalci tepeni po vseh pravilih, prično vpiti, da so bili osleparjeni. Tudi pri zadnjih volitvah v trgovsko zbornico so bili po trditvah »Slovenca« osleparjeni, ker so zavedni in napredni trgovci ter obrtniki prekrižali njihove račune. »Slovenec« sedaj celo trdi, da je »volilna komisija sama ugotovila toliko in toliko nepravilnosti, ki bistveno izpreminjajo rezultat volitev«. Čudno je, zakaj volilna komisija ni takoj na podlagi teh nepravilnosti izpremenila rezultata volitev in zakaj »Slovenec« ne navede, katere nepravilnosti so se izvršile. Mi smo mnenja, da bodo klerikalci na enak način, kakor pri zadnjih zborničnih volitvah, še dostikrat »osleparjeni«, prihodnja prilika za to bo zopet pri ljubljanskih občinskih volitvah. Kadar drvi kolo navzdol, ga je težko ustaviti.

Salomonstvo vodstva HSS

Zadnji «Dom» poroča, da je vodstvo HSS napram novemu stanovanjskemu zakonu zavzelo približno enako stališče kakor svoječasno pri agrarnem zakonu za Dalmacijo med lastniki zemljišč in kmeti. To je bilo vodstvu HSS tem lažje, pravi «Dom», ker seljaška stranka ni odvisna niti od kroglic hišnih lastnikov niti najemnikov. Z ozirom na to, da agrarni odnošaji v Dalmaciji še danes niso urejeni, je seveda popolnoma umevno, da HSS kot vladna stranka ni zadovoljila niti hišnih lastnikov niti stanovanjskih najemnikov. To je res prava salomonska razsodba, ki nikogar ne zadovolji, zato ker od nikogar ne pričakuje — volilnih kroglic.

Višek radićevske politike

Kako malo je mar slovenskim radićevcem za interese slovenskega trgovstva in obrtništva ter za razvoj našega narodnega gospodarstva, dokazuje «Kmetski list», ki označuje radićevsko zvezo s klerikalci pri zborničnih volitvah kot silno lepo delo, ker so ž njo ponagajali samostojnim demokratom. Kaj so jim koristi naših pridobitnih slojev, trgovcev in obrtnikov, naše industrije, kaj pogubna davčna, carinska in prometna politika vlade, glavno je, da lahko malo ponagajajo samostojnim demokratom četudi pri tem sami dobe po grbi za svojo «nagajivost». K tej prebrisani politiki slovenskih radićevcev, ki predstavlja menda višek njihove modrosti, moremo samo reči: Bog daj norcem pamet, pa tudi ministru Puclju, čegar prebrisanosti se je sedaj naveličal že sam — St. Radić.

Sprememba velikih županov

Beograd, 8. oktobra. p. Danes dopoldne je bil v dvoru minister za notranje stvari Maksimović. Med drugimi nujnimi ukazi je podpisan tudi ukaz, s katerim se veliki župan iz Sarajeva Milan Nikolić imenuje za velikega župana v Nišu. Niški veliki župan Milan Petković je imenovan za velikega župana v Užicah.

Demisija v. Seekta sprejeta

Berlin, 8. oktobra (be) Predsednik Hindenburg je sprejel demisijo generala von Seekta. Predsednik je sprejel Seekta v avdijenci in mu izrazil zahvalo za njegove zasluge med vojno in po vojni.

Berlin 8. oktobra k. Kot nasledniki odstopivšega generala v. Seekta se imenujejo razne osebnosti. Na prvem mestu se imenuje generallajtnant Heyne, poveljnik divizije v Königsbergu. Heye je bil svoječasno član vrhovnega armadnega vodstva. Imenujeta se tudi general Rainhardt in general Hasse, divizijski poveljnik v Berlinu.

Spor v boljševiški stranki

Moskva, 8. oktobra. d. Boj v komunistični stranki se odigrava skoro izključno le v Moskvi, kjer se je samo včeraj vršilo 58 zborovanj. V Moskvi se govori, da je že celo Buharin začel kolebati v svojih nazorih o opozicijskem gibanju in da išče poti za zbližanje z opozicijo. Mislijo, da bo skušal Stalin najti v najnevarnejšem trenotku kak kompromis. V opoziciji so sedaj sledeči voditelji: Trockij, Zinovjev, Kamenev, Radek in mnogo drugih.

Berlin, 8. oktobra. s. «Der Tag» poroča iz Moskve, da je Stalin obvestil opozicijonalne voditelje, naj se do 25. t. m., ko se prične konferenca stranke, vzdržijo vsake agitacije, ker jih bo dal sicer aretirati.

Zaposlitev inozemskih uradnikov v Bolgariji

Sofija, 8. oktobra. d. Policijska direkcija je izdala naslednjo naredbo: Administrativne oblasti dovoljujejo dopotovanje in zaposlitev takih inozemskih uradnikov, katere pokličejo kot špecijaliste podjetja, ki imajo dovoljenje za nastanitev inozemskega uradnika od strani trgovinskega ministrstva. Tujci potrebujejo še dovoljenje od trgovinskega ministrstva, da smejo izvrševati svojo stroko. Doba bivanja za dopuščene inozemce se ravna po določilu zakonsko predpisanega certifikata od strani trgovinskega in delovnega ministrstva; le v posebnih slučajih se dovoljuje izpremenba določene dobe.

Obsojena španska anarhista v Parizu

Pariz, 8. oktobra. d. Včeraj se je vršila obravnava proti dne 23. junija, na dan prihoda španskega kralja Alfonza v Pariz, aretiranima španskima anarhistoma Durruttiju in Ascasu. Obtoženca sta priznala v teku preiskave, da sta pripravljala atentat proti španskemu kralju. Durutti je izjavil, da kralja ni hotel umoriti, temveč ga je hotel odvesti v okolico Iruna (Bilbao) in ga tamkaj skriti, da bi na ta način povzročil revolucijonarno gibanje. Durutti je bil obsojen na tri, Ascaso pa na šest mesecev ječe in sicer le radi prepovedane nošnje orožja in uporabe ponarejenih potnih listin.

Nove fašistovske parade

Rim, 8. oktobra, o. Na včerajšnji seji velikega fašistovskega sveta je podal glavni tajnik stranke Turatti dolgo poročilo, in ker je bila tudi debata precej dolga, ni bilo mogoče na včerajšnji seji izčrpati vsega dnevnega reda. Na včerajšnji seji je bil tudi določen program četrte obletnice pohoda v Rim. Ta proslava se bo vršila z velikimi svečanostmi. Po vseh pokrajinskih mestih bodo parade fašistovskih čet. V Rimu bo prisostvoval tem paradam Mussolini, ki bo 31. t. m. pregledal tudi fašistovske čete bolonjske pokrajine. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da bo Mussolini ob tej priliki imel važen političen govor. Na nocojšnji seji je veliki fašistovski svet razpravljal o reformi strankinih statutov. Podrobno poročilo bo objavil uradni fašistovski list «Foylio d' ordini».

Zmešnjave na Španskem

Pariz, 8. oktobra. s. Kakor poroča «Chicago Tribune», je prišlo med španskim kraljem in generalom Primo de Rivero do sporazuma. Zedinila sta se, da se kralj zadovolji z notranjo politiko Primo de Rivere in sklicanjem Narodne skupščine, dočim pristane Primo de Rivera, da se odpustijo obsojenim artiljerijskim oficirjem kazni.

Pariz, 8. oktobra. k. «Havas» poroča na podlagi vesti, ki so jih prinesli potniki, da so se pokazali v pretekli noči v Španiji prvi znaki novega vojaškega upora. Vodja gibanja je baje bivši ordonančni oficir vojnega ministra general Jeay Almeida.

Senzacijonalen proces na Norveškem

Oslo, 8. oktobra. d. Včeraj se je začelo izjemno državno sodno postopanje proti bivšemu ministrskemu predsedniku Abrahamu Bergeju. V juliju t. l. je parlament sklenil postaviti Bergeja in šest ministrov njegove vlade pred državno sodišče, ker so v letu 1923. za časa velikega bančnega poloma podprli norveško trgovsko banko z 25 milijoni kronami iz državnih sredstev.

Skozi Črno goro

Danilov grad — Nikšić

(S potovanja novinarjev.)

Ob Skadrskem jezeru, 2. oktobra

Pri Danilov gradu zapuščamo prijazno dolino in modro reko Zeto. Tržani nas še zadržujejo s svojim gostoljubjem in pozdravljajo, polni upanja, da jim pomore vsaj najvišja sila Jugoslavije, javna tribuna novinarjev. Avtomobili se vspno zopet na obronke pogorja. Globoko pod nami zgineva prijazna, skrbno obdelana dolinica. Nevarno cesto stražijo v večjih presledkih seljaki s puško na rami. Tu in tam sedi na kantonu dečko, mlada punčka in zre v strmino, kjer pulijo ovce posušeno, izžgano travo med skalami. Ko prevozimo sedlo, smo v novi dolini v selu Bogetići, ki ima čedno novo šolsko poslopje. Tu biva pleme Plesivčev, ki so ponosni, da so si z lastnimi prispevki, z lastnim delom in državnim pripomočkom 160.000 Din postavili tu med skalami tako lepo trirazredno šolo in stanovanja za učitelje.

Še par ovinkov, pa smo v novi dolini pred Podgorico. Sredi njiv leži široka, a prazna struga Zete, ki se ob deževju spremeni v mogočno reko, v poletju pa je čisto izsušena. Dolino veže s pogorjem veličasten kamenit »Carev most« z 19 oboki, katerega je dal sezidati l. 1895 ruski car Aleksander II. Ravno na dan otvoritve pa je dospela iz Petrograda brzojavna vest, da je car umrl, ostalo pa je ime »Carev most«. Po široki, ravni cesti zdrčimo v Nikšić, kjer nas pred vhodom čaka vse mesto z zastavami, pevskim društvom »Zakumlje«, Zanatlijskim udruženjem, županom, Sokoli, svešteniki, šolsko mladino. Med petjem in govori nam kliče narod »Živeli, dobrodošli!« Raz hiš vihrajo zastave. V sprevodu korakamo skozi snažno cesto širokih ulic Skoro v vsaki ulici grade visoke nove hiše. Občudujemo velikanski trg, ki je še večji kot mariborski, povsem moderno reguliran, čeprav ima mesto le nekaj nad 4.000 prebivalcev. Na trgu prodajajo krasne, debele slive po 2 Din kg, rdečkasto grozdje podolgovatih jagod, lešnike, jabolka, sveže fige, ki ravno dozorevajo, po 10—12 komadov za 1 Din, šipke (granatna jabolka) po 1 Din in 2 Din komad in kutine (dunje), ki so debelejše kot naše tri. Krog in krog trga in po vseh ulicah pa so posejane kafane, ki jih je ničmanj kot 163. Isto smo videli pozneje v Podgorici. Od jutra do večera možujejo ljudje pri teh lesenih mizicah ob rakiji in kavi. Ni zaposlenosti, povrh tega je v Nikšiću radi svežega zraka in kolikor toliko prijetne klime nebroj penzijonistov. Tudi mi smo se že davno privadili dišeči rakiji in črni kavi. Samo 1 Din stane črna kava, in čim bolj starinska in domača je kafana, tem boljšo kavo kuhajo. Dostikrat obstojimo žejni sredi ceste ob »hanu« in naročimo črno kavo. Takoj zakurijo in čez par minut že hvalimo gazdo ob vonju njegove dobre kave. Še rakije smo se privadili. Saj ne smeš užaliti gostoljubnosti, ki že ob vstopu v sobo postavi na mizo vonjavo slivovko, tako prijetne barve, kot jo imajo le naša štajerska vina.

Zvečer imamo banket v impozantni dvorani palače »Zanatlijskega udruženja«. Dvorana z ložami v pritličju in prvem nadstropju bi delala čast Ljubljani in Mariboru. Postavili so jo obrtniki z domačimi prispevki in prijateljev iz Amerike. Tudi domači poslanec dr. Stojadinović jim je dal 500.000 Din! Udruženje ima 80 zadrugarjev, ki so si ustanovili zadrugo že leta 1906, dvorano pa so postavili leta 1923. Zdj se nam skoro prevelika za Nikšić. V njej je tudi kino in gledališke predstave. Nikšić ima tudi krasno pravoslavno katedralo, za katero so prispevali znatno v Petrogradu. Poleg pravoslavnega škofa ima mestece še gimnazijo, ki jo poseča nad 1000 dijakov in dijakinj. Sokol, ki so ga ustanovili pred 8 meseci, ima 1800 članov, samo na gimnaziji okrog 800, in starosta je bivši minister prosvete Gavrilo Cerović, odvetnik v Nikšiću, ki je obenem predsednik društva »Zakumlje«.

Zvečer smo na banketu občine, ki ji načeluje republikanec, trgovec Luka Mijuškovlć. Med petjem »Zakumlje« se vrste govori do polnoči. Izvemo, da je imel Nikšić poprej industrijo, 2 pipovarni, ki pa jo je uničila vojna in še sedaj stoji zidovje prazno. V Danilov gradu je bila tovarna za volno, v Podgorici znana tovarna tobaka, danes je vse mrtvo, kot so mrtva nešteta polja, ki jih tekom 15letnih bojev nihče ni obdeloval. Gospod Rasto Pustoslemšek se spominja češkega novinarja in pisatelja Jožefa Holečka iz Prage, ki je v osvobodilnih bojih l. 1875.—77 spremljal črnogorsko vojsko in prvi informiral slovanski svet o trpljenju junaške Črne gore. Ob navdušenih ovacijah pošilja zbor brzojavni pozdrav g. Holečku v Prago. Pri mizah smo pomešani z domačini v pravi demokratski družbi. Poleg obrtnikov, trgovcev, seljakov in inteligence sedi med nami biskup dr. Nektar Krul, zadnji min predsednik kralja Nikole, Lazar Mijušković, in še 2 bivša črnogorska ministra. Imenom jugoslovenskih novinarjev nazdravlja gostiteljem naš predsednik Stanko Virant iz Ljubljane. Opolnoči nam pokažejo še ognjevite domače plese.

Drugo jutro, 1 oktobra, zapuščamo Nikšić, ki je ravno 100 km oddaljen od Cetinja. Vsi domačini so zopet okrog avtomobilov, razdeljujejo nam svoj jugoslovensko orijentirani tednik »Slobodna misao« in ob bratskem poslavljanju zapuščamo staro Hercegovino, Onogošt, kakor se je nazival Nikšić pod turško vlado. Spremil nas biskup ki nas je povabil, da obiščem med potom zgodovinski monastir Ostrog. 7 med potom v Nikšić smo ga videli visko med skalami, kjer čuje nad dolino ko sokolje gnezdo.

Dr. Avg. Reisman

ZA POPLAVLJENCE!

Kdor takoj da, dvakrat da!

Naši kraji in ljudje

Priprave za sprejem čsl. gostov v Ljubljani

Kakor smo že poročali, prispejo čsl. parlamentarci v Ljubljano s posebnim vlakom naravnost iz Šibenika. V zgodnjih jutranjih urah bo vlak krenil iz Karlovca in prebivalstvo ob dolenjski progi se pripravlja, da tudi ono pozdravi mile goste. S češkoslovaškimi parlamentarci pride kot delegacija naše Narodne skupščine 10 naših poslancev pod vodstvom skupščinskega podpredsednika dr. Subotića. Med njimi se bosta nahajala tudi poslanca SDS dr. Budisavljević in V. Vilder.

V Ljubljani se vršijo živahne priprave za sprejem. Ljubljanska kulturna društva so izvolila poseben odbor, ki skrbi, da bo udeležba pri pozdravu čim častnejša. Ostali aranžman svečanega dne je v službenih rokah. Ljubljanska narodna društva se bodo s posebnim pozivom obrnila na prebivalstvo, da v ponedeljek dá duška svojim starim simpatijam napram bratskemu narodu in njegovi državi. Kakor čujemo, bodo podjetniki, trgovci in obrtniki svojim nameščencem po možnosti olajšali dopoldansko službo v ponedeljek, da se jih more čim največ udeležiti sprejema. Društva bodo pozdravila goste z zastavami in deputacijami, narodno ženstvo pripravlja posebno prisrčno ovacijo zastopnikov bratskega naroda. Združeni pevci Ljubljane bodo sodelovali z najlepšimi našimi zbori.

Vhod čsl. parlamentarcev v mesto se bo vršil v svečani povorki z godbo na čelu. Pred magistratom bo prirejena velika manifestacija, nakar si gosti v avtomobilih, katerih organizacijo preskrbi Avtomobilski klub, ogledajo mesto.

Prihod čsl. parlamentarcev v Ljubljano obeta postati ena najlepših manifestacij bratske vzajemnosti, kar jih je doživelo naše mesto.

Ker je računati z velikim navalom občinstva in bodo morale pravočasno biti podvzete rediteljske mere za gladek potek slavnostne povorke, je priporočati, da se občinstvo čim prej zbere na ulicah, po katerih se bo pomikal sprevod. Deputacije društev naj prihajajo že po pol 9. na kolodvor, da se jim dodeli mesto. Vlak z gosti pride ob pol 10. Pozdrav na kolodvoru bo kratek in bo sprevod takoj nato krenil s kolodvora po Miklošičevi cesti na Marijin trg čez most po Stritarjevi ulici pred magistrat.

Ljubljanski hišni posestniki so sklenili, da okrasijo svoje hiše z našimi zastavami. Kdor ima češkoslovaško zastavo, bo razobesil tudi to. Čsl. gosti pridejo pri ogledovanju mesta skoraj v vse večje ulice.

Inozemski potniški promet z našo državo

V septembru mesecu je pasiralo obmejno postajo v Mariboru skupno 26.165 oseb, ki so prišle ali pa odšle iz naše države. V Jugoslavijo je prišlo septembra 12.284 potnikov in sicer 7.512 moških in 4772 žensk. Od teh je bilo 5426 naših državljanov (2994 moških in 2432 žensk), 34 Amerikancev, 4670 Avstrijcev, 1153 Čehov, 440 Nemcev, 152 Poljakov, 116 Italijanov, 21 Madžarov, 52 Švicarjev, 43 Bolgarov, 24 Rumunov, 20 Angležev, 16 Francozov, 14 Grkov, 7 Turkov, 2 Rusa. Potnikov iz drugih držav pa je bilo 52.

Odpotovalo je okroglo 1600 ljudi več, kakor jih je prišlo. in sicer: 5660 naših državljanov, med temi 3245 moških in 2415 žensk, 5579 Avstrijcev, 1644 Čehov, 360 Nemcev, 169 Poljakov, 126 Italijanov, 82 Madžarov, 51 Amerikancev, 41 Švicarjev, 34 Bolgarov, 29 Rumunov, 17 Francozov, 14 Albancev, 7 Turkov, 4 Grki in 41 oseb različnih narodnosti.

Na „Vili Velebiti" v Egipt

Šolska ladja »Vila Velebita« se je koncem preteklega meseca vrnila s pomorskimi akademiki v Bakru z enomesečnega študijskega potovanja po Sredozemskem morju, katerega se je udeležilo tudi več slovenskih gojencev pomorske akademije. Ladja se je najprej ustavila na Reki, kjer so si akademiki ogledali mednarodno razstavo, nakar je odplula po mirnem morju proti otoku Krfu. Pustivši za seboj jugoslovensko obalo, je ladjo zajela močna burja, ki jo je neprestano premetavala po visokih valovih. Kršna in pusta Albanija je polagoma izginjala in pred nami se je zgrnila grška zemlja s prelepim otokom Krfom. Srečni smo bili, da smo se mogli pokloniti manom našega naroda, katerega največji junaki so našli tamkaj svoj počitek. Osamljeno tuguje sredi morja grobišče naših junakov, mali otok Vido, znan pod imenom »Otok smrti«, kjer je pokopanih preko 8000 srbskih herojev, ki so po umiku preko strašnih albanskih planin umrli večinoma vsled pomanjkanja živeža in popolne duševne in telesne izčrpanosti.

Iz Krfa je ladja nadaljevala vožnjo ob slikoviti grški obali. Dne 27. avgusta smo pustili za seboj zadnji rtič Grške, Matapan. Okoli Matapana so najhujši viharji v Sredozemskem morju, toda nam je bilo morje še dokaj naklonjeno. Že naslednjega dne smo prišli do otoka Krete in se vsidrali v glavnem mestu Kandiji, ki je razprostrto daleč v morje in šteje približno 25.000 prebivalcev. Ne daleč od Kandije ležijo v vznožju Zeusove gore Ida, razvaline bivališča nekdanjega krečanskega kralja Minosa. Dne 30. avgusta smo odpluli dalje proti Port Saidu, kamor smo prišli že čez dva dni. Port Said je najvažnejša luka v Sredozemskem morju, ker leži ob vhodu v Sueški prekop. Pred vhodom v pristanišče stoji veliki spomenik Ferdinanda Lesepsa, znamenitega francoskega inženjerja in zgraditelja tega prekopa. V Aleksandriji, največji izvozni luki Egipta, smo ostali 6 dni in si ogledali vse znamenitosti mesta, posebno muzej, zoološki vrt in pristanišče. Odpeljali smo se nato z vlakom v glavno mesto Egipta, Kairo. Vozili smo se po nilski dolini. Ogromen vtis je napravil na vse izredno bogati muzej, posebno izkopnine iz groba Tutankamna. Videli smo njegov zlati voz, prestol in kip. Ostali predmeti se nahajajo v njegovi grobnici v Luksoru. Iz Kaire nas je peljala elektr. železnica k 8 km oddaljenim znamenitim piramidam egipčanskih kraljev. Poleg njih se nahaja tudi znamenita sfinga.

Dne 8. septembra se je vrnila »Vila Velebita« po burnem morju proti Pireju, kamor je dospela dne 14. septembra. V Pireju smo ostali štiri dni in si ogledali vse znamenitosti starodavnih Aten. Skozi Korintski prekop je krenila ladja nato v Jonsko morje in se vrnila dne 23. septembra v pristanišče Bakar. »Vilo Velebito« so povsod občudovali in jo sprejeli z izredno prijaznostjo. Svedočila je svetu, da se ob jugoslovenski obali razvija boljša bodočnost našega troimenega naroda.

Češkoslovaška matineja Z. K. D. v Ljubljani

V nedeljo dopoldne v Kinu Matica

V nedeljo dne 10. t. m. priredi Zveza kulturnih društev Ljubljana v prostorih Elitnega Kina Matica, filmsko predavanje o češkoslovaški armadi za širšo ljubljansko publiko in šolsko mladino.

Iz prekrasnega filma, ki se bo predvajal pri tej priliki, je razvidno veliko junaštvo češkoslovaških legijonarjev in njih boj za osvobojenje domovine.

K posetu tega filmskega predavanja vabimo vse občinstvo osobito sedaj, ko se Ljubljana pripravlja na prisrčen sprejem čeških nam bratov. Obračamo se pa tudi do naše šolske mladine in prosimo vsa ravnateljstva srednjih in osnovnih šol, da priporočajo po svojih razrednikih in učiteljih mladini poset tega predavanja.

Prva prireditev se vrši ob 9. uri, druga ob 11. uri dop. Vstopnina za vsak sedež 1 Din.

Dekle brez rok – prvovrstna šivilja

Svetovna vojna je zapustila Evropi na tisoče invalidov, ki jim moderna industrija najrazličnejših protez lajša težko življenje. V zadnjih letih so bili zabeleženi že ponovno slučaji izredne spretnosti invalidov z umetno nogo ali roko. Mnogi so se privadili opravljati svoje delo v delavnici ali izven nje tako točno, kakor bi mogel to edino zdrav delavec, ki srečno razpolaga z nepokvarjenim telesom.

Redkeje se pri nas čuje o ženskih invalidih. Primer pa, ki ga navajajo zagrebške «Novosti», je tako edinstven in čudovit, da ga v kratkem podajamo tudi našim čitateljem.

V «Ljudski delavnici» v Zagrebu, ki jo vodi zveza dobrodelnih društev «Narodna zaščita», živi že pet let kot izvrstna šivilja simpatično in vedno veselo dekle 27-letna Rezika Gabod, doma iz Marije Bistrice. Rezika je bila rojena brez desne noge in s pohabljenimi rokami, razvitimi samo do zapestja. V svoji rani mladosti je opravljala razna domača dela, pasla živino in perutnino ter pazila na deco. Šole ni

nikdar obiskovala, vendar se je sama naučila pisati in brati. Vedno pa je imela največje veselje do šivanja. Ko je bila stara 20 let, jo je poslala občina v Zagreb, kjer je dobila umetne roke in nogo. Tu je ostala v ortopedski bolnici devet mesecev in stregla deci. Umetno nogo nosi, medtem ko se umetnih rok nikdar ne poslužuje.

Po dveletnem bivanju pri materi in bratu se je Rezika napotila ponovno v Zagreb in se zglasila pri «Narodni zaščiti» s prošnjo, da jo sprejmejo za učenko šivilje. Poslali so jo v «Ljudsko delavnico», kjer so jo drug za drugim pomilovalno pogledovali v prepričanju, da revica zdaleka ni sposobna za šivanje. Toda ravnateljica zavoda, ki je videla, kako spretno zna Rezika uporabljati škarje in šivanko, jo je priporočila in jo celo sama sprejela na stanovanje in hrano. Nova učenka v «Ljudski delavnici» je najprej šivala gumbe in podobna ročna dela, kmalu nato pa je že sedla za stroj in robila prte. Sčasoma se je poprijela težjega dela in izvrševala moško in žensko perilo ter končno kostume. To je tudi danes njen glavni posel. V delavnici je postala Rezika najpridnejša šivilja, ki pomaga danes že celo učiteljicam pri vzgajanju mladih učenk. V obrtni šoli je bila med najboljšimi učenkami in kljub temu, da se je takorekoč učila zasebno in ni obiskovala šolskih ur, je napravila izkušnje s prav dobrim uspehom. Te dni pa bo napravila Rezika Gabodova izpit iz krojne obrti. «Narodna zaščita» ji je kupila v znak priznanja za njeno marljivost šivalni stroj.

Najboljše pa je za nesrečno šiviljo to, da je izredno vedrega temperamenta. Vedno bi rada prepevala in trdi, da ni nikdar občutila potrebe po prstih, ki jih ni nikdar imela. In kadar obupujejo najmlajše učenke pri težavah učenja, jih lepo potolaži Rezika: «Če sem se naučila jaz brez rok, se boste ve še lažje in prej, ki imate zdrave roke in prste!»

Strupene gobe

Letos nikakor ni gobje leto in «gozdnega mesa» so Ljubljančani letos še kaj malo povžili. Na trgu so se pojavljale gobarice le s košaricami lisičk ali mavroha, jučkov ali gobanov pa skoro ni bilo videti. Te plemenite gobe so bile za trg prava redkost. Za trgovino in eksport letos gob sploh ni bilo in jih skoro gotovo tudi ne bo, saj ni mogoče zadovoljiti niti domačega konzuma.

Ker ni na razpolago pravih jedilnih gob, so pričeli nekateri okoličani prinašati na trg gobe, ki na videz močno sličijo jurčkom-ajdovčkom, a so strupene. Predvčeraj šnjim zjutraj jih je gospa J., stanujoča v Gledališki ulici, kupila večjo merico ter pripravila za večerjo svoji šest članski rodbini. Po večerji je pričelo njenemu soprogu in otrokoma postajati slabo; nato pa sta začutila bolečine v trebuhu in šumenje v glavi še gospa, služkinja in gospod, ki je tam na hrani. Kmalu so se vsi zavedli, da izhaja slabost vsled zavžitka gob. Zdravnik dr. Högler je ugotovil zastrupljenje vseh članov družine, ki pa k sreči še ni bilo močno, tako da so danes že vsi izven nevarnosti.

Slovenko povozil vlak v Zagrebu

Že včeraj smo poročali, med domačimi vestmi, da se je na železniški progi Zagreb Čulinec zgodila v sredo nesreča, ki je zahtevala žrtev. Na križišču proge in Borongajske ceste je prišla pod vlak neka ženska, kateri je stroj zdrobil lobanjo ter odtrgal desno nogo in levo roko.

Včeraj je zagrebška policija ugotovila, da je ponesrečenka Slovenka Terezija Hudina, rojena l. 1903. pri Sv. Petru pod Sv. Gorami pri Brežicah. Po poklicu je bila služkinja in natakarica.

Poroka Beograjčanke z zamorcem

Pred par leti je prišel v naše kraje z neko artistično skupino senegalski črnec Sabri. V Beogradu je možu tako ugajalo, da sploh ni hotel več ostaviti mesta. Pridobil si je lep krog prijateljev in znancev, ki so mu šli tudi na roko glede zaposlitve. Postal je sčasoma šofer pri nekem beograjskem trgovcu in s svojo dobrosrčnostjo ter iskrenostjo je vzbudil pozornost tudi pri marsikateri dami.

Sabri je mlad in bister deček, ter se je do dobra naučil srbščine. Ko se je uvedel v prestolici, pa je opustil svoj šoferski poklic in se je vrnil v varijete. Morda bi tega ne bil storil, če bi bili policijski predpisi glede avtomobilskega prometa blažji in bi kazni ne bile tako visoke ter bi jih policijski organi ne zapisovali tako brezobzirno in točno.

Tako je Sabri postal iz šoferja zopet artist, vrnil se je k jazz-bandu, kjer prihaja njegov zamorski temperament do popolne veljave. Zdaj nastopa v varieteju Luksor, kjer bije divje in z vso silo po bobnu, potem pa pleše svoj priljubljeni ples Charleston.

Pred časom se je Sabri zagledal v mlado Beograjčanko Anico Janković, ki je stanovala pri istem gospodarju kot on. Črnopolti kavalir je razvnel srce belopolti devici, vrgel jo je iz ravnotežja in posledica je bila poroka, ki se je vršila v Beogradu te dni. Mlada zakonca se dobro razumeta in še nikakor ne mislita iti narazen.

Pred sodniki

Štencelj iz Posavja je ves zaljubljen v — solato. Če pride v gostilno, zahteva najprej solato; če ima dekleta, mora biti taka, ki ima doma vrtec, pa ne rožmarina, temveč solate. Pred mesecem je hodil po Št. Jakobu in gledal po vrtovih lepo endibijo. Večerilo se je, veter je pihljal in v mesečini se je zdelo Štenceljnu, da mu kimajo zelene glavice. Ko je šel mimo Petačevega vrta, je skočil čez ograjo in urno odtrgal 3 glavice ter jih kar v naročju odnesel; pa ga je Petač, ki je ležal za grmom opazoval in naznanil, in ubogi salatar je dobil 24 ur zapora

•

Majska sobota popoldne. Delavci se vračajo z dela. Nekatere je zaneslo v gostilno. Pozno zvečer se vrača večja družba iz Moravč na Novo goro. Čudni so ti junaki; nekateri se zibljejo, drugi se pode po klancu, dva se poskušata v moči in vzdigujeta težak kamen. Baš tedaj prinese mimo nesreča dva Moravčana. Eden jo hitro odkuri, a drugi gre počasi za njim. Delavec Franc B. ga takoj nahruli: «Ti suša moravška, suhi Anton, glej, da pobereš šila in kopita!» Pri tem pa vrže tudi že kamen in ga zadene v glavo. Fant se je zgrudil. Pijanci so zbežali. Pred sodnim senatom v Ljubljani so se spet sešli. Francelj bo zdaj 4 mesece sedel, ker je bila poškodba Antonova težka.

Tudi včerajšnje predstave velikega in najnovejšega BALKAN-
Harry Piel velefilm Črni Pierrot
so bile razprodane. Film svobode, ljubezni v najvišenejši zanimivosti. Božanstveni prizori na snežnih planinah! Višek zimskih sportnih senzacij! — 2 dela, 10 dejanj naenkrat
2 urne predstave ob pol 4., pol 6., pol 8. in četrt 10.
KINO «LJUBLJANSKI DVOR» Telefon 730.
Danes I. veliki „Balkan Ufa" film Brata Schellenberg.

Drug veliki „Balkan" film: Znani roman Berh. Keilermanna
.:. Brata Schellenberg .:.
Igralci: Conrad Veidt, Liane Haid, Lil Dagover. Filmu pojejo hvalospeve po vsem svetu
V Ljubljani ga prinese „Kino Dvor"

Ljudska kuhinja za poplavljence na Viču. Kuhajo domači fantje in kličejo ponesrečence k jedi z rogom.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Sobota, 9.: «Drugi breg». Drama. Premiera. Izv.
Nedelja, 10.: «Skopuh». Komedija Premijera. Izv.
Pondeljek, 11.: Zaprto.

Ljubljanska opera.

Sobota, 9.: Zaprto.
Nedelja, 10.: «Prodana nevesta». Tenorist g. Mirko Jelačin kot gost. Izv.
Pondeljek, 11.: Zaprto.

«Drugi breg». Danes, v soboto ob osmih zvečer je v ljubljanski drami premiera drame «Drugi breg». Njen avtor je odlični češki dramatik Hilbert. Snov je zajeta iz povojnega češkega javnega življenja. Glavna junaka sta dr. Hron in njegov sin. V napetih dramatičnih prizorih se slika mišljenje in udejstvovanje dveh generacij, ki vidita v popolnem socijalnem prevratu pravo bodočnost češkoslovaške republike. Delo je resna kritika povojnih revolucijonarnih stremljenj s humanitarnega in etičnega stališča. — Sodelujejo gg. Šaričeva, Ježkova, Levar, Jan, Peček, Cesar i. dr. Režira g. Skrbinšek. Premiera je izven abonmana.

Gostovanje tenorista Jelačina v Ljubljani. Tenorist Mirko Jelačin je študiral na dunajskem konzervatoriju, nato je šel po nasvetu znamenitega tenorista Piccaverja še v Prago nadaljevat svoje študije k Prohaski. Leta 1921. je začel nastopati v raznih operah, potem je sprejel angažma v Aussigu na Češkem. Šel je tudi v Nemčijo, kjer je bil angažiran v Lübecku in Oldenburgu ter zadnji dve sezoni v Königsbergu. Mnogo je tudi gostoval v raznih mestih Nemčije ter pel pred vsem italijanski lirični in Mozartov repertoar. Pevec gostuje v ljubljanski operi v nedeljo, dne 10. t. m. Nastopi kot Janko v «Prodani nevesti».

G. Verdi: Othello

(Otvoritvena predstava operne sezone v Ljubljani.)

Skoraj natanko pred 23 leti, 6. oktobra 1903, smo imeli prvič na slovenskem odru «Otella», veliko romantično opero v štirih dejanjih. Uprizorili smo ga z Arzelskim (Otello), Angelijem (Jago) in Skalovo (Desdemona) štirikrat zapored, nato je izginil z repertoarja do l. 1914, ko ga je pela hrvatski zagrebška opera v našem gledališču. Ljubljančani pa so Otella tako temeljito pozabili, da so ga zadnje čase celo resni glasbeniki priporočali kot veliko, slovenski publiki neznano operno umetnino.

Kot takratni gledališki tajnik in faktotum sem se pozanimal, kakšna je bila kritika o prvem slovenskem opernem «Otellu». Našel sem v «Slovenskem Narodu» dve jako laskavi oceni in tudi Lj. Zvon je poročal po dr. Fr. Zbašniku, da «se je pelo vsakokrat izborno.» Kapelnik H. Benišek in režiser Fr. Lier sta prav posebno pohvaljena. V Scholtzejevem «Vodniku» po klasičnih in modernih operah do novejše dobe pa čitam o operi «Otello» sledečo kritiko:

«Verdijeva glasba je delo genijalnega skladatelja. 74 let star je napisal mojster to umetnino in hitro je nastopilo svojo zmagovito pot preko vsega sveta. Prva uprizoritev je bila l. 1887 v Milanu. Našemu današnjemu okusu pa Otello ne prija več; zato ni čudno, da postajajo uprizoritve te opere vedno redkejše.»

Nedavno pa sem čital v nemškem zborniku o moderni operi isto konstatacijo, da «Otello» čudežno še vedno ni priljubljena repertoarna opera, dasi je po svoji glasbeni ceni poleg «Falstaffa» najboljše Verdijevo delo ter jo je smatrati za prav posebno odlično moderno opero, ki je v vsakem pogledu ustrezljiva sodobnemu okusu. Radoveden sem torej, kako sprejmo Ljubljančanje «Otella» v novi vprizoritvi in izvedbi.

Max Chop pripoveduje o krstni uprizoritvi «Otella» dne 5. febr. 1887, da so dospeli v Milan odličniki iz vsega sveta, da slišijo mojstrovino, ki ji je napisal po Shakespearovi tragediji Arrigo Boito, Verdijev prijatelj, pesnik in skladatelj: «Pri premieri je vladalo navdušenje brez meje; po gledališču je grmelo ploskanje, kakršnega Italija še ni slišala. Frenetični aplavz pa je naraščal od dejanja do dejanja. Deževalo je cvetja in lovorjevih vencev in skladatelju so izročili srebrn venec. Ljudje so jokali, kričali, ploskali, klicali «Evviva!» — ovacija, ki stoji v zgodovini glasbe morda osamljena.

In delo samo? Nov korak naprej po poti, ki jo je Verdi nastopil po «Plesu v maskah», «Traviati» in «Aidi». Pevci in orkester so uslužbeni izključno stvari, t. j. dramat. izrazu. Nikake umetniške ničemurnosti, nikake zlorabe glasov, nikakih paradnih strett in kancon. Instrumentacija je do skrajnosti skrbna; v harmoničnem, modulatornem tkivu, v mešanju zvočnih barv se uveljavlja vseskozi stremljenje po karakteristični jasnosti. Zato se mora melodična linija umikati v ozadje, a značilen je Verdi ostal povsod — karakterističen celo v najničnejšem slikanju malenkosti. Zaradi tega pa se kreta muzikalni izraz marsikje med bujno melodiko in deklamacijo, v napol govorjenem, parlaudiranem petju.»

Tako je «Otello» sicer pod vplivom Wagnerjevim, a vendar originalen, med prvimi modernimi operami, krasen še danes. Trdno sem uverjen, da ga moderna Ljubljana vzljubi. Glasba je razkošna! In naša predstava po svoji opremi in izvajanju izvrstna. V prvi vrsti gre polno priznanje g. dirigentu Neffatu, ki je opero vzorno naštudiral. Orkester, zbori in soli so mu stali sinoči zopet enkrat na višku, ki si ga želimo za vso sezono. Tudi režiser g. Knittl je poskrbel za zares jako čedno inscenacijo. Posameznosti, ki motijo v 1. in 4. dej., pač sam odpravi.

Med solisti omenjam na prvem mestu vseskoz umetniško, fino kreacijo lepe Desdemone po gdč. Žaludovi; Jago g. Holodkova je seveda zopet imponiral in obvladoval sceno ves večer. Ako bi bil manje patetičen in manje junak, a bolj intrigant, bi bil igralski še pravilnejši. G. Knittl je storil v vsakem oziru vse mogoče in prinesel mnogo prizorov pretresljivo dramatično. Priporočal pa bi mu manj teatralnosti in emerikavosti, a več junaškega dostojanstva; več notranjosti, a manj zunanje efektnosti.

Vzlic tem pripombam zaslužijo vsi solisti (tudi manjše partije: gg. Potučkova, Mitrović, Rumpelj in Banovec) pohvalo. Še enkrat pa specijalno priznanje zborom, ki so vršili svojo težko nalogo vseskoz odlično, in orkestru, ki je pomnožen z nekaterimi vojaki, sviral izborno.

Vsem hvala za užitek prve vrste! F. G.

Mnogo zanimivejše kot „Ljubezen bajadere" bode
Luč Orijenta
Pazite na termin.

Domače vesti

* **Izpremembe v državni službi.** V šolski službi so napredovali: Mihael Peruzzi, profesor na srednji tehnični šoli v Splitu, v 5. skupino I. kategorije; Leon Novak in Ivan Tominec — oba profesorja na srednji tehnični šoli v Ljubljani — v 7. skupino I. kategorije ter Eleonora Mladič, stalna učiteljica na dekliški šoli »Vesna« v Mariboru, v 4. skupino II. kategorije. Bivši veterinar Jos. Šerbec je imenovan za veterinarja pri okr. glavarstvu v Ptuju s sedežem v Ormožu ter uvrščen v 8. skupino I. kategorije.

* **Izpraševalna komisija za osnovne šole.** Minister za prosveto je imenoval za predsednika izpraševalne komisije za osnovne in njim sorodne šole v Ljubljani Ludovika Vazzaza, profesorja na drž. učiteljišču v Ljubljani, za člana komisije pa Ludovika Mlakarja in Adolfa Lapajneta, oba profesorja na državnem moškem učiteljišču v Ljubljani.

* **Služba okrožnega zdravnika** za zdravstveno okrožje v Kočevju z letno plačo 2000 dinarjev in pripadajočimi draginjskimi dokladami je razpisana s terminom do 15. okt. Prošnje je vložiti pri velikem županu ljubljanske oblasti.

* **Davčni vijak se je lotil penzijonistov.** Kakor nam sporoča g. finančni delegat k notici, ki smo jo včeraj objavili na tem mestu je naročil davčni administraciji, da vse inkriminirane dohodninske predpise kot rav no tako zgrešene kakor neumestne takoj v tem smislu popravi, da se draginjske doklade izločijo in odmerne podlage in davek uradno odpiše.

* **Inozemci na avstrijskih univerzah.** Na medicinskem oddelku graške univerze je promoviralo v letnem semestru 1926 skupno 83 medicincev; od teh je bilo le 19 Avstrijcev in 64 inozemcev, 25 Jugoslovenov, 2 Poljaka, 3 Rumuni, 1 Italijan, 1 Čehoslovak, 1 Litvanec in 1 iz Nemčije. Na dunajski univerzi je promoviralo v letnem semestru 181 medicincev, od teh 109 Avstrijcev in 72 inozemcev. Tudi med temi beleži statistika 13 Bolgarov, 28 Jugoslovenov in 1 Macedonca. Avstrijske univerze so po prevratu absolutno navezane na inozemstvo in največji kader jim daje baš Jugoslavija in Bolgarija.

* **Vprašanje hidroelektrične centrale pri Krškem.** Kakor javljajo iz Zagreba, vprašanje hidroelektrične centrale pri Krškem še ni rešeno. Švicarska tvrdka »Motor Columbus«, ki se bavi specijalno z izgradnjo električnih central, je zagrebški mestni občini ponudila, da zgradi električno centralo pri Krškem pod pogojem, da prispeva zagrebška občina 120 milijonov dinarjev, oziroma izroči tvrdki na račun te svote kalorično centralo v Zagrebu, tvrdka sama pa bo z gradnjo hidroelektrične centrale dala na razpolago 80 milijonov dinarjev. Rok za odgovor na ponudbo je bil določen do 23. septembra. Na željo mestne občine je bil rok podaljšan, da se zadeva prej prouči. Prihodnji teden pride zadeva pred občinski svet, ki bo definitivno sklepal o ponudbi švicarske tvrdke.

* **Nov spomenik kralju Petru.** Minister prosvete je predvčerajšnjim sprejel deputacijo meščanov iz Baške Topole, ki mu je izročila srebrn minijaturni izvod novega velikega spomenika, ki ga meščanstvo Baške Topole postavi kralju Petru Osvoboditelju. Minister bo lepi dar izročil dvorni pisarni, ker je namenjen kralju Aleksandru.

* **Višjo šolo Vojne akademije v Beogradu** so končali letos med drugimi tudi sledeči naši ožji rojaki kapetani Jurij Mušič, Iv. Prezelj in Rade Avšič, ter poročniki France Stropnik, Alfonz Tominšek, Vekoslav Kolb, Štefan Kos, Jože Hočevar, Anton Sabati in Mijo Marković.

* **Vozni red poštnih avtomobilov.** Direkcija pošte in brzojava v Ljubljani je izdala od 1. oktobra 1926. veljavni zimski vozni red državnih poštnih avtomobilnih prog v področju te direkcije ter cenik za potnike in prtljago, na kar opozarjamo interesente. Vozni red obsega proge: Brežice-Novo mesto, Brežice-Št. Peter pod Svetimi gorami, Rečica na Pakl-Mozirje-Gornji grad-Solčava ter Murska Sobota-Dolnja Lendava.

* **Polovična vožnja za razstavo psov v Zagrebu.** Ministrstvo za promet je odobrilo polovično vožnjo za posetnike psov, ki jo priredi v nedeljo dne 10. oktobra v Zagrebu kinološka sekcija saveza lovačkih društava za Hrvatsko i Slavonijo v zvezi z jugoslovenskim kinološkim savezom.

* **Zastopnik lužiških Srbov v Zagrebu.** V Zagrebu sta se mudila v zadnjih dneh g. Bogumil Švejla, evangeljski pastor iz Budišina, in njegov sin pravnik, ki nameravata prepotovati Jugoslavijo. Posetila bosta Beograd, Skoplje, Sarajevo, Dubrovnik in vse jadransko Primorje. V Zagrebu sta pregledala vse važnejše kulturne institucije. Na povratku z juga priredi pastor Švelja v Zagrebu predavanje o življenju lužiških Srbov.

* **Lekarnarsko disciplinarno sodišče.** V ministrstvu za narodno zdravje je bila te dni podpisana uredba o organizaciji disciplinarnega sodišča lekarnarske zbornice. V smislu te uredbe so za kaznjiva dejanja določene kazni: posvarilo, denarna kazen od 10 do 5000 Din ter začasna ali trajna izguba aktivne in pasivne volilne pravice za lekarnarsko zbornico. Uredba je takoj stopila v veljavo.

* **Strelska tekma v Zagrebu.** Povodom 50letnice Jugoslov. šumarskega udruženja se vrši dne 9. in 10. oktobra t. l. v Maksimiru velika strelska tekma in sicer prvi dan od 14. do 17. ure, drugi dan pa od 9. do 12. ure in od 14. do 17. Nagrade so izredno dragocene, n. pr. Forgeron - dvocevka, v vrednosti 12.000 Din, trocevka z daljnogledom, v vrednosti 14.000 Din itd. Pozivljamo slovenske lovce in strelce, da se te tekme udeleže. Pojasnila v pisarni podpisanega. — **Dr. Ivan Lovrenčič,** predsednik SLD., Tavčarjeva ulica 12.

* **Ford zgradi tovarno v Splitu.** Kakor javljajo iz Splita, namerava Ford zgraditi tamkaj tovarno za montiranje svojih avtomobilov. Nameraval je prvotno zgraditi tovarno v Carigradu, pozneje pa se je odločil za Split. Delokrog te tovarne ne bo omejen na našo državo, marveč bo obsegal vso jugovzhodno Evropo.

* **Nove razglednice Ljubljane.** Nadarjeni naš fotograf-amater Jože Kramarič, ki je pravkar dobil eno prvih nagrad na fotografski razstavi v Splitu, je izdal po svojih umetniško dovršenih fotografijah Ljubljane prekrasne razglednice v bakrotisku. Te razglednice so menda edine te vrste in morda sploh najboljše, kar jih imamo. Po svoji kakovosti lahko tekmujejo z vsakim proizvodom te vrste. Cena je zmerna: 6 Din 8 razglednic, med katerimi zlasti omenjamo Sokolski dom na Taboru. Našemu občinstvu priporočamo te razglednice, zlasti ker jih je umetnik sam založil. Dobivajo se po vseh prodajalnah.

* **Klub ljubiteljev športnih psov v Ljubljani,** obvešča vse one razstavljalce športnih psov, ki na zadnji razstavi niso pravočasno dvignili svojih diplom in plaket, da se tozadevno ustmeno odn. pismeno zglase v pisarni dr. Cepudra, Ljubljana, Miklošičeva cesta 20. 1346

* **Pomoč poplavljencem v Škofji Loki in Poljanski dolini.** Kakor nam poročajo, je kot prvo nujno pomoč po poplavi težko prizadetim daroval oblastni odbor Rdečega križa Din 10.000.—. — Vsoto je 5. t. m. razdelil srezki poglavar v Kranju skupno s predsednikom krajevnega odbora Rdečega križa v Škofji Loki Avgustom Blaznikom v navzočnosti županov, 34 najpotrebnejšim strankam in sicer v občinah Škofja Loka, Sora, Zminec, Poljane, Gorenja vas in Oselica. Oblastni odbor Rdečega križa v Ljubljani in krajevni odbor v Kranju sta dalje nabrala dva zaboja obleke in perila, ki se bo prihodnji teden razdelila med prizadete. Delo, ki ga vrši Rdeči križ v prid ponesrečenim, je vredno vsega priznanja in je želeti, da ga pri nabiranju darov vsak po svoji možnosti kar najizdatneje podpira

* **Dijaški internat v Krku.** Ministrstvo prosvete je podelilo občinskemu poglavarstvu v Krku za gradnjo dijaškega internanata 300.000 Din subvencije.

* **Običajni Lukežev sejem v Krškem** se bo vršil v pondeljek dne 25. t. m.

* **Poljski zdravniki v Splitu.** Prošlo sredo je prispelo v Split šestnajst poljskih zdravnikov. Ogledali so si znamenitosti mesta ter odšli v Trogir, kjer so obiskali institut za pobijanje malarije.

---

* **Dva tečaja »Brezalkoholne Produkcije«** se vršita v nedeljo, dne 10. oktobra 1926 v Celju pri »Skalni kleti« v prostorih g. M. Perca) in v Knetijski šoli na Grmu pri Novem mestu. Oba tečaja sta celodnevna in pričneta ob 9. dop. Interesenti iz okolice, porabite ugodno priliko ter se udeležite teh tečajev. Ne bo Vam žal!

* **Falzifikatorji 100 dinarskih bankovcev aretirani.** Upravni odbor Narodne banke objavlja, da so bili v Vršcu aretirani falzifikatorji bankovcev po 100 Din. Po dosedanjih podatkih izgleda, da se falzifikatorjem ni posrečilo, spraviti v obtok večje število falzifikatov. Falzifikati so slabo ponarejeni in izdelani na gladkem papirju, dočim je papir pri pristnih bankovcih hrapav.

Mnogo zanimivejše kot „Ljubezen bajadere" bode

Luč Orijenta

Pazite na termin.

* **Velik požar v Crikvenici.** V Crikvenici je nastal v sredo zvečer v garaži Andreja Howija v Crikvenici, v kateri je bilo trinajst avtomobilov, velik požar. Vsi avtomobili razen dveh so zgoreli. Škoda je ogromna. Garaža z avtomobili vred, ki so večinoma vršili avtobusni promet s Sušakom in Plasami, je bila zavarovana za 1.300.000 dinarjev. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno.

* **Razbojnik obsojen na 71 let ječe.** V Prizrenu je bil znani razbojnik Zejem Muri obsojen za vse svoje zločine na 71 let težke ječe. Po zakonu bo odsedel samo 20 let. Zejem je bil obenem obsojen, da izplača 300.000 Din sirotam in vdovam kot odškodnino za izgubljene hranitelje.

* **Tkanine »Eternum«** glavna zaloga za Jugoslavijo pri I. Medved, manufaktura Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7.

* **Christofov zavod,** Ljubljana, sprejema še ta mesec gojenke in gojence. 1338

* **«Ljubex»** prepečenec izborna novost, prav posebno primeren za kavarne, gostilne, delikatesne trgovine. Prav priporočljiv za bolnike in želodčnobolne. Dobi se prav poceni v trgovini V. Šober in Bergant, Sv. Jakoba trgu v Ljubljani. Trgovci naj ga naročijo pri pekarni Zadravec Matevž, Teharje pri Celju. 1345

* **Plašče** za deklice in dečke v vseh velikostih ima v zalogi po prav nizkih cenah tvrdka Fran Lukič, Pred škofijo 19, Ljubljana. 1336

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjava, da bova v nedeljo, dne 10. oktobra otvorila v lastni hiši

novo gostilno v Domžalah

Skrbela bova za izborno jed in pijačo ter točno postrežbo. Vsako soboto in nedeljo se bodo dobile domače krvavice. — Na razpolago so tudi sobe za tujce.

Za obilen obisk se priporočata

Vincenc in Frančiška Habjan

bivša gostilničarja na restavraciji pri kolodvoru v Domžalah. 10658

Iz Ljubljane

u— **Okrasite hiše z zastavami.** V pondeljek dobi Ljubljana odlične goste, kakršnih še ni imela prilike pozdraviti v svoji sredini. Naše mesto poseti odposlanstvo češkoslovaškega parlamenta in senata. Dolžnost naša je, da sprejmemo mile goste, ki prihajajo k nam, da bodo tolmač iskrenih simpatij in bratskih čustev, ki jih goji češkoslovaški narod napram našemu narodu in naši domovini, čim najsijajneje in čim najprisrčneje. **Zato naj ne bo hiše v mestu, ki bi ne bila v pondeljek okrašena z narodno ali državno zastavo.** Samoobsebi se razume da naj bodo te zastave lepe, čiste, cele in ne morda raztrgane in umazane. Zastave so simbol države in naroda, zato pomenja naravnost žalitev države in naroda, ako kdo razobesi zamazano ali celo raztrgano in zakrpano zastavo. Že opetovano smo imeli priliko kritizirati, da hišni posestniki razobešajo take zastave, da je nas za nje sram. Nadejamo, da nam vsaj to pot ne bodo delali sramote pred češkoslovaškimi gosti.

u— **Čechoslovaci přijdte určite v pondeli k uvitáni.** Schuzka o 9 hod. dopoledne u hlav. nádraží v tmavém obleku spáskou červeno-bílou. V sobotu 9. t. m. pořada v restauraci Zvezda, dostavte se všichni! 1341

Samo 3 filme

je dosedaj prinesla filmska umetnost, ki s svojo kvaliteto prekašajo vse ostale filme in sicer;

Nibelungi — Quo vadis . . .

in

Vitez z železno roko

(Götz von Berlichingen)

u— **Ljubljanska župa JPS** (Zveza slov. pevskih zborov) vabi vse pevce pevskih društev in zborov, da se zanesljivo in polnoštevilno udeleže sprejema češkoslovaških parlamentarcev v pondeljek dopoldne. Zbirališče ob pol 10. pred mestnim magistratom (pri vodnjaku).

u— **Društvo stanovanjskih najemnikov** in Združena strokovna zveza priredi v nedeljo ob 10. dopodne v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani javen protestni shod za popolno zaščito stanovanjskih najemnikov, za zidanje novih stanovanj po državi in občini in proti nameri, da se ukine stanovanjski zakon že po novem letu. Društvo pričakuje, da bodo vsi najemniki in podnajemniki dvignili svoj glas proti tej nameri

u— **Politično društvo za Šentpeterski in kolodvorski okraj** poziva svoje člane, da se polnoštevilno udeleže pogreba društvenega tajnika gospoda Frana Polšaka danes ob 3. popoldne. Zbirališče pred hišo žalosti Sv. Petra cesta 40.

u— **Rezervni oficirji** se vabijo, da se udeleže ustanovnega občnega zbora Streljačke družine, ki se bo vršil danes dne 9. oktobra ob 20. uri v restavraciji »Bellevue«.

u— **Gremij trgovcev v Ljubljani** objavlja glede prihoda češkoslovaških parlamentarcev sledeče: glede na prošnjo g. velikega župana in Jugoslovensko-češkoslovaške lige poziva eksekutiva Gremija trgovcev člane, da se udeleže sprejema češkoslovaških parlamentarcev v pondeljek dopoldne in da dajo onim svojim nameščencem, ki sodelujejo pri raznih društvih ter se udeleže sprejema, od 8. do 12. ure prosto. Trgovine ostanejo odprte. — Načelstvo.

u— **Dramska sekcija Jugosl. napr. akad. društva »Jadran«** otvori svojo sezono v nedeljo 10. t. m. ob 8. zvečer z gostovanjem na sokolskem odru na Viču. Uprizori se Cankarjeva farza »Pohujšanje v dolini Šent florjanski«. Igra je zelo duhovita. Delo je popolnoma na novo naštudirano. Na Viču vlada za predstavo veliko zanimanje. Začetek ob 8. zvečer.

u— **Cercle Français** še vedno sprejema nove frekventante za vse svoje učne tečaje francoskega jezika. Mesečna učnina znaša za obisk vseh tečajev za odrasle le 25 dinarjev, za mladinska tečaja (otroški vrtec) za dečke do 12. in deklice do 14. leta pa 60 Din. Ustmene prijave sprejema služitelj J. Finžgar na tehnični srednji šoli vsak dan, izvzemši soboto, ob 18. pred začetkom pouka, za mladinska tečaja na Mladiki pa ga. prof. Wirgler, odnosno voditeljica tečaja ga. Arzenjeva v poslopju Mladike vsak dan od 15. do pol 17. Eventualna pojasnila pa daje knjižničar francoskega instituta v Narodnem domu pritličje, desno, vsak dan od 15. do 17. ure.

u— **Umrli v Ljubljani.** Zadnje dneve so bili javljeni sledeči smrtni slučaji: Ivan Kraljič, vpok. telegrafist, 66 let Ivana Bayr vdova posojilniškega ravnatelja 54 let; Anton Vakaj, viničar, 49 let; Matija Rogelj, strojarski pomočnik, 50 let; Marko Šterbenc trgovski potnik, 52 let; Anton Okrogič, železničar, 41 let; Josip Hvala, podpreglednik finančne kontrole v p., 59 let; Karl Puci, rudar, 43 let; Antonija Dobovšek, žena žel. kurjača, 41 let; Marija Zafran, kuharica, 71 let; Alojzija Kavčič, šivilja, 40 let; Ivan Maier, občinski ubožec, 66 let; Zinka Rafolt, hči delavca, 4 leta; Myron Gregorič, jurist, 30 let; Franc Lokar, državni uradnik v pok., 64 let; Marjeta Zupančič, mestna uboga, 76 let; Ivan Žerovnik, hlapec, 23 let; Jakob Lotrič, mestni ubogi 84 let; Marija Sodja, posestnikova žena, 35 let; Alojzij Balon, vojni invalid, 31 let; Franc Poljšak, mestni uradnik, 55 let; Frančiška Kresal, žena železničarja, 58 let in Ivana Sbuelz, žena železniškega uradnika, 50 let.

Danes 2 urni spored. — Razkošni, moderni francoski velefilm

Ona hoče njega

Življenje na Montmartru. — Višek ženske pikantnosti, elegance, iznajdljivosti — Mož dolarja. — Razvajena Amerikanka v Parizu. — Velika konjska dirka. Boksarski match.

Smeh in zabava. Predstave ob 3., 5., 7. in 9 uri **KINO IDEAL**

u— **Kurz iz alkoholnega vprašanja** ima abstinentna mladina danes ob 17. uri v akademskem kolegiju. Ker predava br. dr. Mikič v učiteljskem društvu v Kočevju, vodi kurz br. Cerkvenik. Poleg običajnih kurzistov imajo prisostvovati predavanju vsi blagajniki ljubljanskih kol. — Mestno središče.

u— **Napredno kulturno in politično društvo Ljubljanski Grad** priredi v nedeljo dne 10. oktobra »Trgatev« prvo veselico te vrste na Gradu. Ker je čisti dobiček namenjen v dobrobit društva, vabi odbor k obilni udeležbi.

u— **Policijski drobiž.** Policijska kronika od četrtka na petek je precej enolična kakor že nekaj dni sem. Prijavljena je bila samo 1 tatvina, 1 izgred na javnem prostoru, 1 prestopek nadlegovanja hišnice v javnem stranišču, dalje 1 prestopek razgrajanja v javnem lokalu, 1 telesna poškodba vsled neprevidnosti, 1 slučaj konjskega ugriza, 2 prestopka pasjega kontumaca, 3 prestopki prekoračenja policijske ure in 9 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretovan je bil neki mesarski pomočnik radi razgrajanja.

u— **S kolesom v starčka.** Na Dunajski cesti, pred hišo št. 17, je v četrtek zvečer zadela Angela B., stanujoča v Hranilniški ulici v 84 letnega Ferdinanda Tumo s kolesom in ga podrla na tla. Revež je padel z obrazom na tla in dobil resne poškodbe na prsih in desnem sencu. Obenem se je starček tako prestrašil, da dolgo ni mogel spregovoriti niti besedice. Mimoidoči pasantje so ga prenesli v njegovo stanovanje, neprevidna kolesarica pa se bo morala zagovarjati pred sodiščem.

u— **Tatvina v mestni elektrarni.** Iz skladišča mestne elektrarne je pred kratkim zmanjkalo 9 kom. po 1 m dolgega kablja v vrednosti čez 1000 Din.

u— **Aretovana vlačugarja.** Ponoči sta bila na ulici aretovana radi splošnega suma 22 letni Maks Majer, bivši čevljarski pomočnik pristojen v Maribor, ter 19 letni Marko Boljšič iz Jezerana pri Križpolju. Tekom zaslišanja se je ugotovilo, da sta oba že znana vlačugarja podvržena tudi tatvini. Zadnje čase sta se sukala po vasch v celjskem, laškem in krškem okraju, kjer sta kradla kar na debelo. Lopova sta bila včeraj izročena sodišču.

u— **Plesna šola »Atene«.** S tresočo nogo in utripajočim srcem stopajo vse one mladenke v dvorano k raznim plesnim vajam maturantov, srednjih tehnikov, učiteljiščnikov itd., ki niso bile deležne v pravem času potrebne priprave za ples. Pri današnji otvoritvi dijaških plesnih vaj že pleše vsa mladina in gg. plesni učitelji podajajo povsem novo tvarino, ki zahteva že nekaj predznanja, potrebne gibčnosti in gracije. Živimo pa tudi v času poudarjene telesne kulture, ki smatra plesno udejstvovanje kot prispevek k vzdrževanju svojega zdravja in ne samo kot zabavo. Opozarjamo na vpisovanje plesne šole »Atene« v so-

u— **Ali je potrebno,** da stopijo gg. maturanti gospodičnam pri plesu neokretno na lične čevljčke ter se odlikujejo z izvestno nerodnostjo na parketu, v salonu, na cestnih hodnikih, pri pozdravu itd.? V Ljubljani nikakor ne, ker imamo vendar pri »Ateni« tečaje za dečke, ki pravočasno izlikajo vse pomanjkljivosti v kretanju in nastopu. Starši prečitajte pazljivo razglas plesne šole »Atene«, ki vrši vpisovanje v Narodnem domu. Vpisovanje k plesnim tečajem »Atene« bo danes dne 9. t. m. od 6. do pol 8. v Narodnem domu. 1342

ABONENTI

dobijo dobro in poceni hrano v restavraciji pod „Skalco" Mestni trg 11.
Gostom se lahko postreže z domačo, srbsko, dunajsko in francosko kuhinjo.
Za jedila in vina preko ulice poseben popust
Vsak dan se vrši od 20 do 24. ure KONCERT.
Z radostjo pr čakujem moje goste.

Josip Uran, restavrater

u— **Plesno šolo otvori Olepševalno društvo v Rožni dolini** v nedeljo dne 10. t. m v salonu restavracije na Strelišču pod Rožnikom. Plesne vaje se bodo vršile redno vsako nedeljo in praznik ob 3. popoldne.

u— **Plesni krožek »Tabor«** vabi vse dosedanje obiskovalce plesnih vaj na otvoritveno plesno vajo, ki bo v nedeljo 10. t. m. ob 8. zvečer v dvorani Kazine. Prijave sprejema Narodna knjigarna, Stritarjeva ulica 2, nasproti magistrata.

u— **Matična knjigarna v Ljubljani,** Kongresni trg, je edina specijalna trgovina z muzikalijami v Sloveniji in ima stalno v zalogi največjo izbero vseh šolskih, klasičnin in modernih skladb za vse instrumente in petje. 1329

u— **Vino čez ulico,** štajersko, ne dalmatinsko toči po Din 10, restavracija »Pod Skalco« Mestni trg 11. Ker je vino dobro in poceni, naj ne manjka na nobeni mizi 1348

u— **Pisemski papir** najceneje v Narodni knjigarni, sedaj Stritarjeva ulica 2 pred magistratom. 1339

u— **Vsako soboto, nedeljo in sredo** domače, krvave in riževe klobase. Gostilna in kavarna »Leon« Kolodvorska ul. 29. 1340

u— **Ribja sezona prične danes** v dobroznani restavraciji in vinski kleti »Ljubljanski dvor«, kamor so poznavalci dobrih pristnih vin in cenj. občinstvo vljudno vabljeni. Priznana dobra gorka in mrzla jedila ter specijaliteta: morske ribe vseh vrst po znižanih cenah. 1344

Iz Maribora

a— **6letnica koroškega plebiscita danes,** v soboto 9. oktobra, Einšpielerjev večer. Dvorana Union, ob 20. uri, v korist Jugoslovenske Matice.

a— **Obmejna veselica.** Najtežje delo imajo pač naša obmejna društva, ki se morajo boriti proti dvema činiteljema: proti anacijonalizmu in proti materijalnim oviram. Toda to jih ne straši in s skrajno požrtvovalnostjo delujejo med narodom, ki koprni po vsaki drobtinici. Eno najagilnejših obmejnih društev na severu naše države je pač šentiljski »Obmejni zvon«. Čeprav sestoja večinoma iz samih finančnih uradnikov, ki morajo žrtvovati večino dneva za svojo težavno službo, so se vendar posvetili še narodnemu delu in prišteval jih je k najbolj delavnim severno-obmejnim društvom. V nedeljo, dne 10. oktobra, priredi »Obmejni zvon« v Svečini nad Št. Iljem veselico pri gostilničarju g. Arhu. Narodno zavedni Mariborčani se pozivajo, da prihite korporativno na to lepo jesensko trgatev, ki bo združena z najpestrejšim programom. Zlasti se vabijo inteligenti. K veselici so vabljeni tudi vsi »Perunaši«. Udeležba za vsakega člana je obvezna. Odhod iz Maribora na kolesih je v nedeljo ob 13.30 popoldne. Vsi!

a— **Shod železničarjev,** ki ga je sklicala podružnica Saveza jugoslovenskih železničarjev, je bil jako dobro obiskan. Glavni govor je imel delegat iz Ljubljane Stanjko, ki je v nadurnem govoru stvarno kritiziral delo ministra saobračaja in njegovo postopanje proti železničarjem. Govorili so tudi Mariborčani.

Iz Celja

c— **Celjski mestni šolski svet** ima danes, v soboto, dne 9. t. m., svojo sejo, na kateri se bodo obravnavale tekoče gospodarske in administrativne zadeve.

c— **Elektrifikacija celjske okolice** se bliža svojemu koncu. Električna napeljava je že izvedena v Gaberju in na Spodnji Hudinji, dela se pa na njej še na Bregu in v Zavodni. V smeri proti Sp. Hudinji bo segala do gostilne Bobner, na Bregu do Grenadirske brvi in v Zavodni do takozvanega Žimnjakovega marofa. Še tekom meseca novembra je pričakovati, da bo elektrifikacija, ki je napeljana od mestnega omrežja, popolnoma gotova. Mestna občina dobiva, kakor znano, svoj električni tok od falske elektrarne, ter ga bo oddajala tudi okoliški občini.

c— **Oddaja kolodvorske restavracije v Celju.** Kakor smo že poročali, se vrši ponovna dražba kolodvorske restavracije v Celju dne 14. t. m. Naj si bo ta ali oni, ki bo stavil glede najemnine najvišjo ponudbo, eno moramo zahtevati od naše uprave: da dobi to restavracijo Slovan. Kje na slovenskem ozemlju bi bil pod avstrijsko železniško upravo imel v najemu kako kolodvorsko restavracijo Slovenec in če bi bil materijalno in strokovno za to še tako usposobljen. Danes pa se politično prononsirani Nemci vpišejo med radikale samo za to, da bi lahko pod to firmo prišli na udobna mesta in tu še naprej uveljavljali svoj nemški nacijonalizem. Direkcija državnih železnic v Ljubljani pa prosimo, naj opozori ministrstvo saobračaja, da za par dinarjev večjega gmotnega uspeha ne omalovažuje v obmejnih krajih velikih nacijonalnih interesov.

c— **Borza dela v Celju.** V Celju prične poslovati v najkrajšem času »Borza dela«, katere vodstvo prevzame dosedanji vodja borze dela v Mariboru g. Valentin Komavli, ki se v kratkem preseli v Celje.

c— **Učiteljsko zborovanje.** Danes se vrši v poslopju mestne osnovne šole učiteljsko zborovanje za srez Celje.

c— **Dantejev pekel (Inferno) v Celju.** Mestnemu kinu v Celju se je posrečilo pridobiti za soboto, nedeljo in ponedeljek film »Dantejev pekel« (Inferno). Je to monumentalno filmsko delo v šestih dejanjih, posnetih po sloviti Dantejevi pesnitvi »Divina komedija«. Ta film je bil že v Ljubljani predvajan in je že pri cenzuri očaral vse navzoče.

c— **Prireditev Jugoslovenske Matice.** Opozarjamo ponovno na prireditev Jugoslovenske Matice o priliki obletnice koroškega plebiscita.

c— **Mestna »Orjuna« v Celju** priredi v nedeljo ob desetih dopoldne v mali dvorani »Narodnega doma« za vse četnike Celja in okolice predavanje o Koroški. Vabljeni so tudi drugi člani, da se predavanja udeleže.

c— **Pazite na mladino.** V zadnjem času se kar vrstijo razprave proti mladoletnim tatičem Največkrat zapelje fantke do tatvine želja po dvokolesu. Pred nekaj dnevi je stal pred senatom celjskega okrožnega sodišča 15letni vajenec K. iz Celja. Kradel je svojemu mojstru g. Belaku iz miznice denar. Miznico je odpiral s ponarejenim ključem Da je fant danes uničen, ni samo on kriv, ampak tudi starši, ki ne pazijo, odkod njemu toliko denarja. — Drugi slučaj pokvarjenosti mladine se je dogodil v Sv Jeronimu pri Vranskem, kjer je mlad pastirček, nahujskan od sosedovega, tudi mladoletnega sina, porezal svojemu gospodarju z vinjekom 172 hmeljskih sadik. Tu se vidi, koliko se greši pri vzgoji mladine, katera je, ko odraste šoli, prepuščena sami sebi in slabim vplivom odraslih in polodraslih mladeničev. Da je tak fantek za svoje dejanje kaznovan, ne zadostuje, treba mu je dati dobre nadaljne vzgoje, katero pa seveda ne dobi v kaznilnici in tudi ne v poboljševalnici.

Iz Trbovelj

t— *Smrtna kosa.* Umrla sta Frančiška Arnšek, žena rudarja, 41 let, Loke 383 in Franc Gluh, sin rudarja, Loke 358.

t— *Koncert rudniške godbe* se bo vršil jutri popoldne na Vodah, če bo lepo vreme.

t— *Uradni dan okrajnega sodišča* se bo vršil danes v Trbovljah.

t— *Javne dražbe kot znak časa.* Javne dražbe so pri nas sedaj na dnevnem redu. Za torek 5. t. m. je bila napovedana v Ravnah. Prodati bi se imelo več glav domače živine. Do dražbe pa ni prišlo, ker je bila dolžna vsota v zadnjem hipu delno izplačana. Zaradi težkega gospodarskega položaja, ki se zrcali v vednih eksekucijah in javnih dražbah, vlada med našimi kmeti veliko razburjenje.

Na prodaj je dekle, godno za ženitev, čedne zunanjosti, dobro odgojeno ter z nekaj premoženja. Natančnejša pojasnila daje danes in jutri **Kino Sokol, Trbovlje.**

t— *Insolventna je postala* trgovina z manufakturnim blagom ge. Angele Batič na Vodah. Predvčerajšnjim se je vršila sodna cenitev.

t— *Težka telesna poškodba.* Ob priliki veselice dolskega gasilskega društva pri Lazniku na Marnem je prišlo do fantovske ga pretepa, v katerem je Friderik Kaše, rudar iz Kovka zadal Jakobu Draklerju, posestnikovemu sinu iz Sv. Štefana, težko telesno poškodbo. Trije drugi fantje so zatem navalili na Kašeta in ga pošteno pretepli. Vendar pa so Kašetove poškodbe lahkega značaja.

Celjsko godbeno društvo

Na zadnjem letošnjem rednem občnem zboru »Celjskega godbenega društva« se je razpravljalo o poživitvi delovanja društva in se je stavil predlog, da se sestavi komentar o dosedanjem delovanju in o vzrokih, ki so zakrivili, da je društvo toliko časa spalo.

Leta 1898 je ustanovila »Narodna čitalnica« v Celju, pod katere okriljem se je takrat v Celju izvršilo vse narodno življenje, godbeni odsek, ki je začel takoj jako živahno delovati. V letih 1906—1907 se je ustanovilo samostojno »Celjsko godbeno društvo«, katero je prevzelo dotedanji orkester in inventar godbenega odseka »Narodne čitalnice«. To društvo je delovalo do svetovne vojne in je prenehalo, kakor vsa narodna društva, z izbruhom te s svojim delovanjem.

Pred vojno, v letih 1909—11, je bil duša in faktični vodja društva g. prof. Vodnik (sedaj v Ptuju). Leta 1914 je prevzel predsedstvo društva g. dr. Kalan, ki je ostal na čelu celo vojno in eno leto po prevratu do 1919. Svetovna vojna je vse delujoče člane-godbenike razkropila, novih moči ni bilo na razpolago tako, da je moralo društvo popolnoma prenehati z delovanjem.

Na prvem rednem občnem zboru po prevratu leta 1919 je bil izvoljen za predsednika društva g. Ciril Pregelj, učitelj v Celju. Gospodu Preglju, ki je glasbenik, se je posrečilo društvo za nekaj časa dvignitj k delovanju in je izgledalo, da bo Celje tudi na tem polju napredovalo. Pridobil je za orkester gospoda Adolfa Hubu, godbenika pri ljubljanski operi, kot kapelnika. Društvo seveda ni imelo dovoljnih sredstev, da bi vzdrževalo kapelnika in je moledovalo toliko časa, da je preskrbelo Hubu primerno službo pri stanovanjskem uradu. Ko je bila leta 1922 ta služba gospodu Hubu odpovedana, je moral Celje zapustiti. S tem momentom je seveda tudi prenehalo delovanje godbe.

Ker že leta ni bilo nobenega občnega zbora, je zahtevala politična oblast v Celju, da se občni zbor takoj skliče oziroma naznani likvidacija društva. Sklicatelji — na zahtevo oblasti sklicanega občnega zbora — so hoteli društvo razpustiti, premoženje pa po pravilih predati »Narodni čitalnici«. Proti tej nameri je nastal hud odpor. Posrečilo se je izvoliti odbor, katerega namen in naloga je bila, zbrati dovoljno število godbenikov in nabrati denarna sredstva, da se društvo zopet poživi.

Leta 1924 je bilo v Celju ustanovljeno godbeno društvo »Ilirija«, katero je nastopilo z lepim uspehom. Članstvo tega društva je prevzelo inicijativo in vodstvo v »Celjskem godbenem društvu«. Sumilo se je nekaj časa, da hoče »Ilirija« pograbiti premoženje »Godbenega društva«. Na zadnjem občnem zboru »Celjskega godbenega društva«, na katerem je bil izvoljen agilen in izbran odbor, je izjavil zastopnik »Ilirije« g. Jarh, da bo »Ilirija« likvidirala in prestopila z vsemi svojimi člani in inventarjem v »Celjsko godbeno društvo«.

»Celjsko godbeno društvo« je bilo dolga leta bolnik, kateremu ni pomagalo nobeno drugo sredstvo, kakor radikalno zdravilo-operacija. Ta zdravnik je bila »Ilirija« oziroma nje članstvo.

Godbeno društvo vzdržuje sedaj orkester 18 članov, ki je že parkrat nastopil z prav dobrim uspehom. Za Celje, ki je letoviško mesto, je obstoj dobre godbe velikega pomena. Ta obstoj pa je mogoč le tedaj, ako bo celjska javnost znala ceniti požrtvovalnost delujočih članov in vodstva ter seveda tudi društvo dovoljno podprla z gmotnimi sredstvi. Novi odbor je prevzel popolnoma prazno blagajno, obenem pa tudi ves inventar v skrajno žalostnem stanju. Arhiv je razmetan in ga bo treba na novo urediti in izpopolniti, kar bo stalo precej denarja in truda. V prvi vrsti bo društvo apeliralo na mestno občino, ki ima na obstoju in delovanju društva največji interes.

Zavedati se morajo tudi vsa celjska društva, da bodo podprla godbeno društvo s tem, da se bodo njenega orkestra pridno posluževala, ne pa naročala zunanjih, dražjih in večkrat slabih godb. Da bo moglo društvo svoj orkester izpopolniti in ustanoviti tudi godbo na pihala, je nujno potrebno, da se bo pri vseh službah, ki bodo vakantne, gledalo na prosilce, ki so godbeniki in se bodo zavezali, da bodo sodelovali pri godbi. Te so znali poprej Nemci izvrstno organizirati in marsikdo je dobil službo zlasti na magistratu le iz tega naslova. Še danes se nahaja marsikdo izmed teh v službi, a je pozabil na svojo obljubo in zavezo. Slovenci smo v tem oziru pač premehki, da še celo nasprotujemo velikokrat sami sebi, ako ne diši vsaka stvar po politični pripadnosti posameznikov. Po zadnjem občnem zboru si je dovolil dopisnik »Slovenca« mal napad na društvo. Sodimo, da je bil v zadevi popolna neinformiran, kar pa njegov nastop seveda ne opravičuje. Društvo je kulturno in nepolitično in mora biti skupna narodna last.

Tekme psov ptičarjev in španjelov

Klub ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani s sodelovanjem avstrijskega Španjel-kluba na Dunaju priredi v Mariboru dne 23. in 24. t. m. mladinsko in starostno tekmo španjelov, ter 25. oktobra mladinsko in poljsko tekmo psov ptičarjev v loviščih Limbuš, oziroma v loviščih Hoče, Rogoza, Skoke in Slivnica pri Mariboru.

Tekmovati morejo španjeli, stari vsaj 1 leto, ter vpisani v jugoslovenski rodovnik ali pa v španjelski vzrejni knjigi (nemška vzrejna knjiga španjelov) ali pa taki z rodovnim listom, ki ga vodstvo tekme pripozna. Vsi drugi psi so od tekme izključeni.

Španjelska tekma se bo vršila po predpisanih pravilih španjel-kluba v Monakovem od 15. 6. 1924, dočim se bo vršila tekma ptičarjev po redu od 1. 8. t. l. avstrijskega »Jagd-Gebrauchshunde-Verband«. Prijavnino, ki znaša pri klubovih članih za vsakega psa Din 20, pri nečlanih Din 40, je poslati najkasneje do 15. oktobra na naslov: Bogdan Pogačnik, ravnatelj hrvatske eskomptne banke, Maribor.

Prvi dan tekem: odhod z avtoomnibusom ob 8. uri v lovišče Limbuš, drugi in tretji dan pa ob 8. uri 12 minut do postaje Hoče. Poklicnim lovcem, ki se udeleže tekme z lastnim psom, povrne »Klub ljubiteljev ptičarjev« potne stroške.

Dne 22. oktobra se bo vršil v hotelu Meran ob 20. uri pozdravni večer, 24. in 25. oktobra pa ob isti uri istotam prijateljski sestanek, kjer se bo objavil izid tekem in se bodo razdelila darila.

Ker vlada za obe tekmi v naših in v inozemskih kinoloških krogih veliko zanimanje (iz inozemstva je prijavljenih že šest španjelov), pozivamo naše lovce, da čim najbolje izvežbajo svoje pse, jih čim prej prijavijo, ter pošljejo svoje poklicne lovce na te tekme, ki bodo brezdvomno nudile jasen vpogled v umetnost dresure in v zmožnost lovskih psov.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 8 oktobra 1926. Višina barometra 308.6

Kraj opazovanja	Čas opazovanja	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavine po opazovanju	Vrsta padavine v mm do ure
Ljubljana (dvorec)	7.	767·5	8·3	93	E 1		megla	
	8.	767·4	8·3	93	E 1		megla	
	14.	765·3	18·6	86	NW 4	10		
	19.	764·8	16·9	89	NW 1	10	dež	
	21.	764·9	16·9	89	W 1	10	dež	
Maribor	8.	765·5	10·0	98	NW 1	0		
Zagreb	8.	766·7	9·0	97	SE 1		megla	
Beograd	8.	767·1	14·0	63	mirno	0		
Sarajevo	8.	763·6	10·0	75	E 1	0		
Skoplje	8.	768·7	12·0	33	mirno	0		
Dubrovnik	7.	767·6	15·0	78	mirno	0		
Split	7.	767·2	16·0	92	mirno	0		
Praha	7.	764·3	9·0	—	SW 1	2		

Solnce vzhaja ob 6·05 zahaja ob 17·29 luna vzhaja ob 07·18 zahaja ob 18·34.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 18·5, najnižja 7·7 C.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Še bolj oblačno, toda krajevno zelo različno. V povprečnih dolinah južno; pozneje bodo severozapadni vetrovi motili sedanje lepo vreme.

Tržaška vremenska napoved za soboto: Lahki vetrovi z morja. Nebo večinoma oblačno; nekoliko dežja. Temperatura od 17 do 23 stopinj. Morje mirno.

Sport

Zanimivo IV. kolo prvenstvenih nogometnih tekem

ASK Primorje : SK Ilirija, ŽSK Hermes - SK Jadran

V nedeljo, dne 10. t. m. se odigra najinteresantnejša prvenstvena tekma sedanje sezone, ki vzbuja največje zanimanje med sportno publiko. Ta dan se sestaneta najmočnejša lokalna tekmeca, katera tudi v splošnem lahko smatramo za predstavitelja slovenskega nogometa.

Nastopi med navedenima kluboma so bili vedno napeti, da je publika prišla na svoj račun. Odločno pa svarimo, da bi se izzivali incidenti, ki prijatelje tega sporta odbijajo ter ne donašajo nogometu nikakih koristi. Pričakujemo, da bo znala naša publika dostojno manifestirati sportno misel.

Pred gornjo tekmo nastopita v prvenstvenem boju tudi Hermes in Jadran, katerih moči so tudi izenačene ter je tudi pri tej tekmi pričakovati zanimivega boja. Tekma prične ob 14., a tekma ASK Primorje : SK Ilirija pa ob 15.45 uri. Obe tekmi se vršita na igrišču ASK Primorje. Dopoldne odigrata na istem igrišču rezervi prvenstveno tekmo, in sicer s pričetkom ob 8.45 uri. Predprodaja vstopnic za prv. tekmi ASK Primorje : SK Ilirija, ŽSK Hermes : SK Jadran se vrši v trafiki Sever, Šelenburgova ulica.

Lahkoatletsko srednješolsko prvenstvo Slovenije

Danes ob 15. uri pričnejo na igrišču Primorja, Dunajska cesta, lahkoatletska tekmovanja za srednješolsko prvenstvo Slovenije in za prehodno darilo Sportne zveze. Ob veliki udeležbi, ker nastopajo učenci 7 srednješolskih zavodov Slovenije, se bo vršil ogorčen boj za zmago zlasti med realko in srednjo tehnično šolo. Realka bo skušala svojo lanskoletno zmago ponoviti, ker z njo preide prehodno darilo — srebrn pokal — v njeno trajno last, z druge strani bo srednja tehnična šola vložila vse moči, ker ji ni v obeh dosedanjih tekmovanjih sreča bila mila, da zmaga in s tem postane drugo leto tudi kandidat za lastnico pokala. O moči drugih zavodov nam ni dosedaj veliko znanega, nastop moštva ptujske gimnazije, o katerem smo pred kratkim zvedeli, da ima dobre rezultate, pa bi mogel prinesti neprijetno iznenadenje za favorite realko in srednjo tehnično šolo.

Vsekakor bo borba za pokal od vseh dosedanjih najostrejša in najzanimivejša in bo zmagovalec izšel iz končnega boja le z minimalno premočjo točk. V tej borbi se pričakuje zboljšanje več slovenskih rekordov ker nastopijo mnogi znani naši atleti kakor Slapničar, Slamič Herman, Režek, Žorga itd. Ker je vstopnina v propagandne svrhe nizka, pričakujemo, da bo vsa sportna javnost s svojo prisotnostjo skušala vsaj delno podpreti idealna stremljenja na sportnem polju naših najmlajših — naše bodočnosti.

Lahkoatletski dvomatch Ilirija : Primorje. V soboto in nedeljo, dne 16. in 17. oktobra se vrši na igrišču Primorja lahkoatletski dvomatch Ilirija : Primorje za klubsko podsavezno prvenstvo. Ker nastopita oba kluba v svojih najmočnejših postavah, je pričakovati nad vse zanimive borbe, lepih rezultatov in zboljšanje dosedanjih rekordov. O končnem izidu tega tekmovanja je težko prerokovati, ker kolikor dominira Primorje v tekih, ima Ilirija svojo največjo moč v skokih in metih.

Propozicije za Makebijevo juniorsko tekmovanje in troboj za podmladek razreda A. ŽGSD Makabi v Zagrebu priredi dne 17. oktobra 1926. ob 8.30 na igrišču Haška v Maksimiru lahkoatletsko tekmovanje v sledečih disciplinah: *Juniorji:* teki 100, 400, 1500, 5000 in stafeta 4 × 100 m, meti kopja, krogle in diska ter skoki v višino in daljavo (z zaletom); za *podmladek razreda 3:* troboj, ki sestoji iz teka 60 m, skoka v višino z zaletom in obojeročnega meta krogle 5 kg. Pravico nastopa imajo vsi v imenovane kategorije spadajoči verificirani atleti. Tekmuje se po pravilih JLAS-a. Tekališče iz leša in z dvema nedvignjenima zavojema je dolgo 339.50 m. Prijave s prijavnino 5 Din za osebo in točko v juniorskih disciplinah, odnosno 20 Din za moštvo, ter za vsakega tekmovalca v troboju po 15 Din, je vposlati do 10. t. m. do 12. ure, naknadne prijave pa samo proti dvojni prijavnini najpozneje do 13. t. m. ob 12. uri na naslov Josip Wachs, Zagreb, Nikolićeva u. 12. Prvi trije v točkah juniorjev in vsi tekači prvih treh stafet dobijo nagrade v obliki kolajn, prvih šest placiranih v troboju pa kolajne. Prijave klubov izven področja zagrebškega lahkoatletskega podsaveza morajo imeti potrdilo nadležnega podsaveza, da prijavljeni tekmovalci spadajo v kategorije, za katere so javljeni. — LLAP.

Službene objave LNP. Vsled zasedbe igrišča SK Ilirije se odigra prvenstvena tekma Slavija : Svoboda v nedeljo 10. oktobra ob 8. uri na tem igrišču, popoldne ob 14. pa Krakovo : Trnovo.

ASK Primorje (Hazena sekcija). V nedeljo prvenstvena tekma proti TKD Atena. Naslednje igralke rezerve morajo biti na igrišču Atene ob 9.30: Jerina, Podboj II, Podboj I, Kramer II, Modic I in II, Jeglič, Kačič II, Kaiser. I. družina mora biti na igrišču ob 10.30 in sicer sledeče igralke: Krisch, Zanner, Jenko, Vidic I, K. I, Erbežnik. Drese in copatke je prinesti seboj. — Načelnik.

ŽSK Hermes je otvoril v torek dne 5. t. m. svoj plesni tečaj v hotelu «Bellevue» v Šiški. Pri otvoritvi so bili navzoči tudi klubov protektor g. direktor državnih železnic inž. Knežević, dalje častni predsednik kluba, pomočnik direktorja g. inž. Schneller ter ustanovni član kluba g. centralni nadzornik Arko, kateri so bili od prisotnih članov burno pozdravljeni. Plesni tečaj je otvoril klubov predsednik g. Lukežič, ki je imel na vse prisotne lep govor. Posebno se je zahvalil v imenu vseh članov gg. dir. inž. Kneževiću, inž. Schnellerju in g. Arkotu za bivanje med železničarji sportniki. Prihodnja plesna vaja se vrši v torek 12. t. m. ob 20. Na isto se ponovno vabijo vsi člani in prijatelji klubi.

ZA POPLAVLJENCE!
Kdor takoj da, dvakrat da!

Gospodarstvo

Hmeljska poročila

Žatec (ČSR), 8. oktobra. Mirno. 3500—4200 Kč za 50 kg.

Nürnberg (Nemčija), 8. oktobra. Mirno. Cene nespremenjene.

Tržna poročila

Svinjski sejem v Mariboru (8. t. m.). Dogon 633 svinj. Povprečne cene: prasci, 5 do 6 tednov stari 62—100, 7 do 9 tednov 125—150, 3 do 4 mesece 250—300, 5 do 7 mesecev 420—450, 8 do 10 mesecev 525—550, 1 leto stari 1000—1200 Din komad, 1 kg žive teže 9.50—10, mrtve teže 15—17 Din. Prodanih je bilo 210 svinj. Kupčija živahna.

Dunajski živinski sejem (7. t. m.). Goveda: Dogon 676 glav; od tega 466 iz Jugoslavije. Promet mlačen. Notirajo za kg žive teže: voli 1—1.80, biki 1.10—1.40, krave 1—1.25, slaba živina 0.85—1 šiling. — Svinje: Dogon 1951 komadov. Cene mesnim svinjam oslabele za 10 grošev, debelim pa za 5 grošev pri kg. Za kg žive teže notirajo: mesne svinje 1.90—2.40 (izjemno 2.50), debele 1.80—2 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte (7. t. m.). Ameriške borze so zabeležile le majhne tečajne spremembe, a iz Budimpešte poročajo o slabi kupčiji. Enak je položaj na Dunaju. Zanimanje za pšenico in rž je bilo neznatno. Opaža se nagibanje k oslabljenju cen. Živahno pa se je dalje povpraševalo po turščici. Oves brez kupčije. Uradne notice nespremenjene; le turščični zdrob in zdrob za polento sta se pocenila. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 38—39, potiska 42.50—43.50; rž: 27.25—28.75; turščica: 26—27; oves: domači 24—24.75.

= **Beograjske banke proti nameravanemu zakonu o zaščiti vlagateljev.** Beograjski «Trgovinski Glasnik» prinaša spomenico Udruženja bank v Beogradu, v kateri se zavzema odločno stališče proti ideji ustanovitve Centrale denarnih zavodov, katere svrha bi bila nadzorovanje denarnih zavodov, njenih članov. To nadzorovanje bi se vršilo predvsem zaradi zaščite vlagateljev. Omenjena izjava skuša utemeljiti, da je ta ideja pogrešena, in pravi, da bi bilo koristnejše, delati energično na donošenju zakona o bankah, modernega trgovinskega zakonika, ki bi obsegal tudi odredbe o delniških družbah, čekovnega zakona, konkurznega postopanja itd., a misel Centrale denarnih zavodov naj se opusti. Razume se, da bodo banke takim načrtom vedno ugovarjale. Zlasti bi jim ne prijala omenjena ustanova, ki bi jim preveč gledala v račune, toda jasno je, da je spričo povojnih razmer, ki so takorekoč iz tal dvignile nešteto novih večjih in manjših denarnih zavodov, zaščita vlagateljev v kakršnikoli obliki nujno potrebna. Letošnje leto je to potrebo na številnih vzgledih potrdilo. Igranje in špekuliranje z denarjem zlasti malih ljudi se mora onemogočiti, da se ljudstvo ne bo popolnoma zbegalo ter začelo zopet v večji meri s shranjevanjem denarja po nogavicah in skrivanjem pod kakšnimi gozdnimi štori. Tako neplodno spravljanje denarja bi bilo v nenadomestljivo škodo narodnega gospodarstva.

= **Zbiranje materijala za nove trgovinske pogodbe.** Iz Beograda poročajo, da se v ministrstvu trgovine in industrije zbira in proučuje materijal za nove trgovinske pogodbe. Trgovinska pogajanja s Francijo bodo kmalu zaključena in se bodo kmalu po povratku naše delegacije iz Pariza začela prva pogajanja z Nemčijo ter Češkoslovaško in mogoče z Grčijo, če bodo politične razmere v Grčiji to dopuščale.

= **Madžarska za ožje gospodarske stike z Jugoslavijo.** Med madžarsko trgovino in industrijo se opaža v zadnjem času gibanje za ožje gospodarske stike z Jugoslavijo ter se skušajo doseči direktne zveze z zastopniki jugoslovenskega gospodarstva. V tem smislu se skuša preorijentirati baje tudi madžarska zunanja politika. Ali nameravajo tudi Madžari opustiti svojo politiko nestrpnosti in delovati raje bolj na gospodarskem polju in za gospodarsko zbližanje s sosedi?

= **Potreba in letina hmelja.** Kakor smo včeraj poročali, je Srednjeevropski hmeljski biro, ustanovljen na IV. mednarodnem hmeljarskem kongresu na Dunaju, ocenil letošnji svetovni pridelek hmelja na 927.000 centov po 50 kg, pri čemer ni upošteval pridelke Rusije, ker se od tam niso mogli dobiti zanesljivi podatki. Ker znaša svetovna pivovarniška potreba hmelja po poročilu nürnberške tvrdke Johann Barth in sin 1,207.950 centov po 50 kg, se po tem računanju kaže primanjkljaj 280.950 centov po 50 kg. Posledica tega primanjkljaja je, da so cene hmelju tudi letos ugodne.

= **Načrt za ustanovitev jugoslovenske prekomorske prometne družbe.** Iz Beograda poročajo, da se v tamošnjih gospodarskih krogih snuje prekomorska parobrodna družba, pri kateri bi bil udeležen domači in tuji kapital. V načrtu je zgradba treh prekomorskih parnikov z 10.000—14.000 tonami, ki bi bili urejeni za potniški in blagovni promet. Pri tem se misli predvsem na promet s Severno in Južno Ameriko. Najbrže bo družba, če se bo ustanovila, subvencionirana od države.

= **Jugoslavenska banka, d. d. v Zagrebu,** podružnica v Ljubljani (Ljubljanski dvor), nas naproša, da ugotovimo, da Jugoslavenska banka, d. d. v Zagrebu, prej Hrvatska zemaljska banka, ni identična s Slavensko banko, d. d. v Zagrebu, ter da nima z isto nikake poslovne zveze. 1337

= **Zelo drage 10 dinarske novčanice.** Časopisje poroča, da je nabava 10 dinarskih novčanic v Ameriki stala Narodno banko okrog 70 milijonov dinarjev. Za to vsoto bi se mogla pri nas zgraditi najmodernejša tiskarna novčanic, obenem še natiskati ista količina novčanic kakor v Ameriki in bi še prav gotovo od gornje vsote — pri pametnem gospodarstvu seveda — ostal precejšen del. Saj 70 milijonov dinarjev ni tako mal denar. Zakaj so se 10dinarske novčanice morale tiskati baš v Ameriki, to zdravemu razumu ni povsem jasno.

= **Dobave.** Ekonomsko odelenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 12. oktobra t. l. za dobavo platna (Rupfendrov, do 12. t. m. za dobavo platna (Rupfenleinen), stoječe plinske peči, kretniških pragov ter raznih krtač, metel in slamnatih podnožnic. Pogoji so na vpogled pri imenovanem odelenju vsak delavnik od 10. do 12. ure. — Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 12. t. m. ponudbe za dobavo cementa in strojnega olja, do 16. t. m. za dobavo jeklene vrvi. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 12. t. m. ponudbe za dobavo bakra za transformatorske ovoje, ovijalnega traku in volnenega traku. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci sprejema do 14. t. m. ponudbe za dobavo jamskega lesa in do 21. t. m. za dobavo sena. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 25. t. m. ponudbe za dobavo 2 štedilnikov. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 12. t. m. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 20.000 kg pšenične moke; 15. t. m. pri komandi 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani glede dobave 300 m³ drv; 18. t. m. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave knjigoveškega kartona; 22. t. m. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega železa; 23. t. m. pri generalni direkciji državnih železnic v Beogradu glede dobave mehkega lesa; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave materijala za barvanje. Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled. Ekonom. odelenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 12. t. m. ponudbe za dobavo kopalnih gob; do 15. t. m. za dobavo raznega čistilnega materijala in medeninaste žice. Pogoji so pri imenovanem odelenju vsak delavnik od 10.—12. ure na vpogled. — Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 15. t. m. ponudbe za dobavo lopat. — V pisarni artilerijske radionice Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bodo sklenile direktne pogodbe, in sicer: 14. t. m. za dobavo materijala za barvanje, 15. t. m. za dobavo bronzenih palic in puš; 16. t. m. za dobavo likanca. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Velenju sprejema do 21. t. m. ponudbo za dobavo jamskega lesa. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 25. t. m. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave materijala za barvanje; 26. t. m. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave električnega materijala; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave tračnic in pribora za tračnice in skretnice; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave strojnega peska, svetlopisnega papirja «Ozalid» in amonijakovega cveta; 28. t. m. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave modre galice, pri glavnem sanitetskem slagališču v Zemunu glede dobave lekarniških potrebščin; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave pleskarskega materijala; 29. t. m. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave desk, vazelina in terpentina ter opeke od stekla; 30. t. m. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave klosetov za osebne vagone. Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

= **Angleška industrija železa za sporazum z zapadnoevropskim železarskim paktom.** Po vesteh iz Londona angleška industrija železa ni popolnoma ravnodušna napram nemško-francosko-belgijsko-luksemburškemu železarskemu dogovoru, temveč pazljivo zasleduje razvoj kontinentalnega tržišča železa. Po berlinskih vesteh išče angleška industrija železa poti, kako bi prišla do kakšnega dogovora z železarskim kartelom.

= **Stabiliziranje belgijske valute.** «Times» poročajo iz Bruslja, da je Belgijska narodna banka sklenila z Angleško banko, ameriško Federal Reserve Banko in emisijskimi bankami Nizozemske, Švice in Švedske dogovor, po katerem je belgijski vladi zasigurana podpora, čim se bo sklenila stabilizacija belgijskega franka na podlagi inozemskega posojila.

Borze

8. oktobra.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) **Vrednote:** investicijsko 71.50—72, Kranjsko deželno posojilo iz l. 1888. 30—0, Vojna škoda 306—0, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 193—196, Ljubljanska kreditna 155—0, Merkantilna 93—96, Praštediona 865—868, Kreditni 165—175, Strojne 0—106, Vevče 102—0, Stavbna 55—65, Šešir 104—104 (104). — **Blago:** Zaključki: trami 3/3, 4/4, 4/5, 6/7, 6/8, od 4 m napr., ogledani, fco vag. nakl. post., 2 vagona 250—250 (250); deske (smreka, jelka), 4 m, od 15 napr., monte, lahko končno, od 20, 25, 30, 50 mm deb., fco vag. meja, deske (smreka, jelka), skoro paralelne, I., II., III., monte, 4 m, od 16 naprej, media najmanj 23 od 14 mm, 1 vagon 550—550 (550), od 18, 24, 38 mm 5 vagonov 490—500 (490). Drugače običajna povpraševanja in ponudbe.

ZAGREB. V bančnih vrednotah ni bilo posebnih sprememb. Od industrijskih papirjev so čvrstejše Trbovlje in Šećerana. Vojna škoda nespremenjena. Deviza Italija je v Curihu dalje močno poskočila, in sicer na 20.15, zaradi česar se je tudi v Zagrebu dvignila, dočim je Pariz malo slabši, ker je tudi v Curihu malo popustil. Zadnji porast francoskega franka izvira baje od stalnih intervencij Francoske banke. Od ostalih deviz sta v Zagrebu malo čvrstejša Berlin in Newyork. Notirale so **devize:** Amsterdam 2267—2273, Dunaj 796.5—799.5, Berlin 1348.4—1351.4, Italija 217.77—219.77, London 274.4—275.2, Newyork ček 56.42—56.62, Pariz 164—166, Praga 167.38—168.18, Švica 1092.75—1095.75; **efekti:** bančni: Hipo 55.5—56, Jugo 92—92.5, Ljubljanska kreditna 155—0, Praštediona 865—870; industrijski: Eksploatacija 5.5—9, Šećerana Osijek 410—425, Slaveks 100—105, Trbovlje 296—304, Union 295—300, Vevče 102—0; državni: investicijsko 72—72.5, agrarne 42.5—43, Vojna škoda 305—306.

CURIH: Beograd 9.1475, Berlin 123.50, Newyork 517.75, London 25.12125, Pariz 14.8625, Milan 20.15, Praga 15.32, Budimpešta 0.007250, Bukarešta 2.76, Sofija 3.74, Dunaj 73.0125.

TRST. **Devize:** Beograd 45.25—46, Dunaj 360—375; Praga 76—77; Pariz 73.50—74.50; London 124.25—125.25; Newyork 25.50—25.80; Curih 490—500; Budimpešta 0.355—0.0370; Bukarešta 13—14; **valute:** dinarji 45—46; dolarji 25.40—25.80; 90 zlatih frankov 98—103; zlata lira 502.91.

DUNAJ. **Devize:** Beograd 12.50—12.54, Berlin 168.50—169, Budimpešta 99.12—99.42, Bukarešta 3.74—3.76, London 34.245—34.4450, Milan 27.90—28, Newyork 707.55—710.05, Pariz 20.38—20.48, Praga 20.9550—21.0350, Sofija 5.1075—5.1475, Varšava 78.15—78.65, Curih 136.67—137.17. **Valute:** dinarji 12.48—12.54, dolarji 704.60—708.60.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 50.59, v Berlinu 7.413.

Iz življenja in sveta

Jubilej avtorja „Mojega sistema“

V četrtek, dne 7. t. m., je praznoval svojo 60 letnico pisec knjige «Moj sistem», Danec J. P. Müller. Mož je še vedno čil in zdrav in kdor pogleda sliko 60 letnega jubilanta, mu ne bi prisodil več kakor 4 križe, ki pa jih je prekoračil že pred dvema desetletjema.

Kdo je Müller? Tega menda ni treba podrobno razlagati. On je tisti človek, ki je izkoristil telesno gimnastiko v zdravstvene namene ter napravil človeka na podlagi sistematičnih gimnastičnih vaj zdravega, močnega in lepega. Njegov sistem ima enako ceno v očeh zdravnikov in sportnikov.

Müller ima za sabo zelo pestro življenje. Študiral je najprej teologijo, potem je dal pastorstvu slovo in postal poročnik v danski armadi. Kasneje je bil pet let nadzornik v Vejlefjordovem sanatoriju v Jutlandiji, leta 1912. pa je otvoril svoj gimnastični institut v Londonu. Iz velike ljubezni do človeškega zdravja se je intenzivno posvetil študiju anatomije in je predelal to panogo medicine popolonma racijonalno. Ko je natančno proučil ustroj človeškega telesa, je izdal knjigo «Moj sistem», v kateri je zbral navodila za ohranitev zdravja. Mala, navidez brezpomembna knjižica. Toda uspeh je doživela! Ponatis je sledil ponatisu in pisatelj je moral slednjič prirediti dve izdaji, eno za moške, drugo za ženske. Pozneje jih je moral zopet ločiti na gimnastične vadnice za doraščajoče in odrasle. «Moj sistem» je danes preveden v vse jezike in je znan širom sveta.

Motil bi se pa, kdor bi mislil, da je Müller izčrpal vso svojo modrost v tem delu. Napisal je še «Navodila za dihanje», «Higijenske nasvete» ter «Spolno moralo in življensko srečo». Udejstvoval se je tudi kot sportnik ter je dosegel v lahki atletiki velike uspehe, ki ne bodo pozabljeni, dokler se bo človeštvo s pridom držalo njegovih koristnih naukov.

Zmagovalec Rothschild

Francoski parlament v Parizu je nedavno burno razpravljal o mandatu milijonarja barona Morica Rothschilda, o katerem so mu bili predloženi verodostojni dokazi, da je bogataš na debelo razsipal denar po departementu Hautes Alpes ter na ta način prišel do svojega mandata. Preiskava je naposled ugotovila, da je Rothschild podpiral z denarjem poedince, pa tudi cele občine in okraje in da je storil za prebivalstvo teh krajev mnogo več, nego katerakoli francoska vlada. In departement Hautes Alpes je siromašna gorska pokrajina, ki je seveda volila svojega poslanca zbog njegovih denarnih podpor in nikakor ne iz idealizma. Da, prišlo je celo tako daleč, da so Rothschildovo kandidaturo podpirali tudi socijalisti, ko so videli, koko mož odpira svojo mošnjo siromakom. Vendar je na podlagi rezultata preiskave francoska zbornica razveljavila Rothschildov poslanski mandat in razpisala v departementu nove volitve. A kakšen je bil uspeh? Pri volitvah, ki so se vršile prošlo nedeljo, je bil Rothschild ponovno izvoljen z ogromno večino glasov. Pariški parlament se bo sedaj lahko vnovič prepričal o žalostni, toda resnični stari rečenici, da zlat ključ odpre vsaka vrata, tudi tista, ki vodijo v poslaniško zbornico francoske republike.

Nenavadna dogodivščina

Voltaire je nekoč napisal na nekega svojega neprijatelja sledeči epigram:

L'autre jour, au fond d'un vallon,
Un serpent piqua Jean Fréron.
Que pensez-vous qu'il arriva?
Ce fut le serpent qui creva.

(Zadnjič je v dolinici kača pičila Jeana Frerona. In kaj menite, da se je zgodilo? Kača je poginila!)

Te vrstice so nam prišle na misel, ko smo čitali te dni v listih o nesreči, ki je zadela nekega srbskega seljaka blizu Radosa v Bosni. Nabiral je baje, kakor pripovedujejo njegovi tovariši, ki so pozneje prihiteli, v gozdu zdravilna zeišča. Naenkrat je padel na tla in strašno zakričal; kača ga je bila pičila. Na njegove bolestne klice so pritekli seljaki in videli čuden prizor: na tleh je ležal njihov nesrečnit ovariš, poleg njega pa se je v smrtnih krčih zvijala kača, ki ga je bila pičila. Ranjenca so brž prepeljali v savajevsko bolnico, kjer so mu zdravniki analizirali kri in konstatirali, da ni v njej nikakih znakov zastrupljenja. Kača je kmalu nato poginila, bolnik pa je čez par dni popolnoma zdrav zapustil bolnico.

Emma Grammatica,

najodličnejša italijanska dramatska umetnica in po mnenju laških kritikov največja sodobna igralka na vsem svetu. Emma Grammatica nastopa najraje v nelaških vlogah; edino italijansko delo, v katerem je dosedaj nastopila, je «Sen pomladnega jutra» (Gabriele d' Annunzio).

Po dveh mesecih pojasnjen umor

Letos v noči od 6. do 7. avgusta se je pripetil v poslopju avstrijske tobačne režije na Dunaju umor v zelo skrivnostnih okolščinah. Neznani storilci so vlomili v uradne prostore, toda zasačil jih je na delu kontrolor zavoda za straženje in zaklepanje Heinrich Ludwig, katerega so umorili s tremi streli iz samokresa. Zjutraj je odkril umor hišnik poslopja tobačne režije Slama, ki je o dogodku obvestil policijo. Ta je šla takoj na delo, da izsledi morilce. Sreča pa ji ni bila mila in bilo je treba dolgotrajnega in napornega dela, preden so se pokazali prvi sledovi za neznanimi napadalci.

Pozvedovanja so dognala, da so storilci preplezali zidove v smeri Lichtensteinovega parka, nakar so s silo odprli okno neke sobe v pritličju. Zatem so vlomili v oddelek za blagajno, kjer so izpraznili Wertheimerco. Storilici pa so zelo vešče izbrisali sledove za seboj. Policija je prijela celo vrsto znanih poklicnih vlomilcev, a vsi so dokazali svojo nedolžnost in so prišli zopet na svobodo.

Slučaj pa je nanesel, da je bil natančno mesec dni po umoru, dne 7. septembra, izvršen vlom v mehanično tkalnico tvrdke Neumann, ki ima svoje prostore v Siebenbrunnengasse. Hišnik poslopja je videl, kako sta se spustila dva moža po vrvi na tla, in je nemudoma obvestil o stvari rejonskega stražnika Meistra. Zločinca sta hotela pobegniti in sta na begu celo streljala ter ranila zasledovalce. Vendar so detektivi moža dohiteli in ujeli. Glavni vlomilec je bil neki 29 letni Ferdinand Hunger. In izkazalo se je, da je bil on tisti, ki je umoril Ludwiga v poslopju dunajske tobačne režije. Bandit je seveda do zadnjega tajil svoj zločin. Končno pa je moral pod pritiskom kriminalnega uradnika popustiti in izpovedati resnico.

Pri umoru, ki je pretresel pred dvema mesecema ves Dunaj, je Hungerju pomagal tudi 26 letni Oskar Oetzbrugger, ki se nahaja sedaj takisto pod ključem. Oba vlomilca sta že davno iskana nevarna elementa. Sedaj bosta delala težko pokoro za izvršeno razbojništvo.

× *Smrt predsednika republike Guatemala.* Koncem septembra je umrl predsednik republike Guatemala don Jose M. Orellano. Predsedniške posle je do volitev novega prezidenta prevzel general Chacon.

× *Umor grofa Tisze.* Kakor smo že poročali, se vrši v zadevi umora grofa Tisze nova preiskava, katero je odredilo madžarsko policijsko ravnateljstvo radi izpovedb treh žensk, ki so izpovedale, senzacijonalne stvari. Preiskava se vrši dalje in v osmih do desetih dneh bo javnost obveščena o njenih senzacijonalnih rezultatih.

× *Sneg ob zgornji Nadiži.* Iz Bolcana poročajo, da so planinski vrhovi na južnem Tirolskem že pokriti s snegom. Zgodaj se je začela letošnja zima!

× *Spomenik Marku Polu.* Dne 12. oktobra odkrijejo v Genovi spomenik Marku Polu. Spomenik bo imel obliko obeliska ter bo iz marmorja. Rimska vlada bo pri tem odkritju uradno zastopana.

× *Inhalacija kisika zoper morsko bolezen.* «Münchener Medizinische Wochenschrift» poroča o izredno posrečenih uspehih pri pobijanju morske bolezni, ki so jih dosegli zdravniki z inhalacijami kisika. Potnik mora vsake pol ure za par minut vdihavati kisik, ki puhti iz posebnih posodic. Na ta način se prepreči bljuvanje in pasažirji se počutijo na morski vožnji popolnoma zdrave.

× *Roparski napad na transjordansko vas.* Iz Jeruzalema poročajo, da je 5000 roparjev napadlo vas Mudaravo v Transjordaniji ter poklalo nad 100 prebivalcev ter oplenilo nalesbino. Z ozirom na tako močno roparsko tolpo skoraj ni upati, da bi zadela bandite zaslužena kazen.

Naimodernejša noša na ulici

za dame je še vedno damski smoking. Tvrdka Drago Schwab je izgotovila številne krasne kroje v popolno zadovoljnost cenj. dam

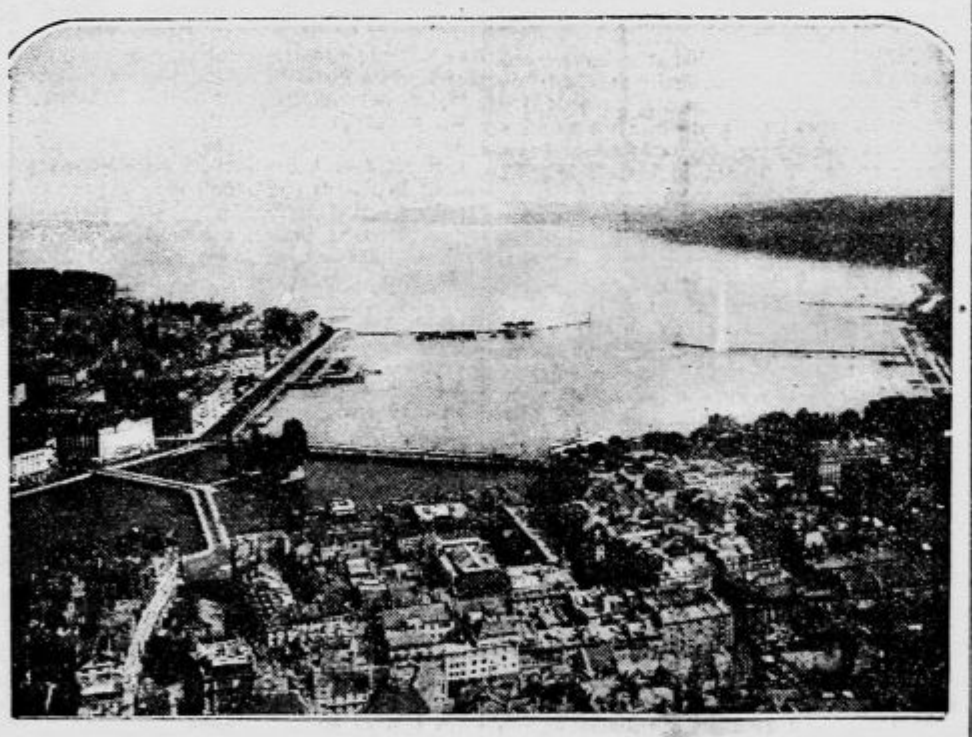

Pogled na Ženevo, sedež Zveze narodov iz letala.

Danes! Prvič v Jugoslaviji! Premijera! Danes!

Vitez z železno roko

(Götz von Berlichingen)

Prekrasno monumentalno filmsko delo izdelano po historijskimi motivi in neumrlemu Goethe u. — Kolosalna režija. — Krasni igralci. — Bogata oprema. — Imenitne scene. Napeto-zanimiva vsebina.

Viteštvo. — Ljubezen. — Intrige. — Vstaje.

To je srce tega kolosalnega veletilma. Vse vloge so v rokah najboljših filmskih igralcev kot Eugen Klöpfer, Paul Hartmann, Friedrich Kühne, Olaf Fjord, Theodor Loos, E. v. Winterstein, Fritz Kampers L. v. Ledebour, Grete Reinwald, Erna Morena, Maria Forescou i. t. d.

Predstave točno ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Pri vseh predstavah svira naš priznano prvovrstni umetniški orkester.

ELITNI KINO MATICA — najuglednejši kino v Ljubljani.

Sredina mesta. — Telefon 124

Po slovanskem svetu

Kulturni odnošaji med Bolgari in SHS

Tekom svojega kratkega letošnjega bivanja v Sofiji sem imel čast govoriti tudi s slavnim slavistom g. prof. Štefanom **S. Bobčevim*** znanim širši slovanski javnosti zlasti po svojem delovanju kot predsednik «Slavjanskega družestva», ki je vedno gojilo in še goji iskrene bratske odnošaje tako s podobnimi slovanskimi ustanovami kakor s posameznimi slovanskimi kulturnimi delavci.

Stefan Savov Bobčev

G. Stefan Savov Bobčev mi je podal za našo javnost sledeče zanimive izjave o kulturnih odnošajih med Bolgari in ostalimi slovanskimi narodi:

Kolikor se tiče kulturnih stikov med Bolgarijo ter kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, je treba odkrito priznati, da ti odnošaji niso dobri. Vprašanje vzrokov, ki tvorijo cel kompleks, naj ostane zaenkrat ob strani. Ti vzroki niso samo političnega, temveč tudi **psihološkega** značaja. Najresnejši vzrok korenini v političnih razmerah države Srbov, Hrvatov in Slovencev, kjer prevladuje vtis, da še ni prišla priložnost podati Bolgarom roko niti na kulturno-prosvetnem polju. Oni, ki želijo dobre kulturne odnošaje, se ne morejo udejstvovati ali iz pasivnosti ali pa iz bojazni, da ne bi veljali več za dobre patriote SHS. Konkreten dokaz za to je dejstvo, da je po vojni izostalo izmenjavanje knjig, listov in sploh publikacij, kar priča, da se je izgubilo čuvstvo solidarnosti.

Kot predsednik Slavjanskega družestva, kateremu predseduje že 25 let, je g. Bobčev prepričan, da mora biti kmalu konec teh žalostnih razmer in da se bodo kmalu obnovili boljši in lepši odnošaji iz enostavnega razloga, ker se tako ne more živeti. Mirovni moment, sporazum in dobri sosedni bratski odnošaji bodo uredili tudi vprašanje medsebojnih kulturnih stikov. To dokazujejo tudi že gotovi objektivni simptomi n. pr. v medicinskih, umetniških, pevskih in drugih krogih. Letošnji zdravniški kongres v Beogradu pomeni prvo lastavico v tej smeri.

Glede Slovencev se je izrazil g. Bobčev nastopno: Slovenija more igrati glede kulturnih odnošajev veliko vlogo posredovalca, toda univerza in časopisje v Ljubljani morata biti bolj slovanska. (Upam, da bo to željo vsak razumel tako, kakor jo je mislil g. Bobčev). Gospod Bobčev se z radostjo in zadovoljstvom spominja svojega bivanja v Ljubljani in na Bledu (ob priliki odkritja Prešernovega spomenika). Tedaj se je spoznal tudi z Aškercem, ki ga visoko ceni. Mnogo pričakuje od slovenskega časopisja in od slovenske univerze za izboljšanje kulturnih odnošajev.

Kulturni odnošaji med Bolgarijo in Češkoslovaško so dobri. Vsak Slovan se mora radovati nad dejstvom, da Češkoslovaška tudi na političnem polju mnogo dela za dobre kulturne odnošaje med vsemi Slovani. Veliko in važno vlogo v tem oziru vrši Slovanski institut v Pragi, ki izkazuje lepe usluge vsem slovanskim učenjakom. Češkoslovaška je dala pribežališče Rusom in vsem onim Slovanom, ki hočejo delovati na intelektualnem polju. Ruska znanost je našla v Pragi lepo bratsko podporo in zaščito. V Pragi izhajajo revije, listi in knjige, ki širijo slovansko prosveto. Sicer so kulturni odnošaji med Češkoslovaško in Bolgarijo dobri, toda mogli bi biti še boljši, ako jih ne bi kolikortoliko ovirala politika. Bolgarska umetnostna razstava v Pragi, medsebojni obiski češkoslovaških in bolgarskih profesorjev in dijakov so dobra znamenja za bodoče izboljšanje medsebojnih kulturnih odnošajev.

Kar se tiče odnošajev med Bolgarijo in Poljsko, so ti dobri in prijateljski, tako na kulturnem kakor na gospodarskem polju.

Končno je g. Bobčev, ki je še vedno čvrst in zdrav ter slovansko ljubezniv, povdaril, da «Slavjansko družestvo» ne pozna nobene razlike v svojem delovanju med Jugosloveni, Čehoslovaki in Poljaki. Društvo pošilja svoje edicije v vse slovanske države, kar priča, da se društveni odnošaji do posameznih slovanskih narodov niso spremenili. Konference, ki se vršijo v skromni zgradbi «Slavjanskega družestva», se tičejo vseh slovanskih kulturnih zadev ter bi bilo le želeti, da odpadejo gotove ovire, ki so na potu bolgarsko-jugoslovenskemu zbližanju.

Ob tej priliki si dovoljujem sporočiti slovenskim izdajateljem in založnikom knjig, revij in ostalih publikacij željo predsednika in drugih članov «Slavjanskega družestva», naj bi pošiljali društvu svoje edicije v zameno, kar bo brezdvomno koristilo splošnemu zboljšanju kulturnih in končno tudi političnih odnošajev med našo kraljevino in Bolgarijo. Naslov: Slavjansko družestvo v Bolgariji Sofija, Ulica Slavjanska 6.

Iv. Podržaj.

*) Kakor znano, je g. Bobčev l. 1921. slavil 50letnico svojega bogatega publicističnega, književnega in znanstvenega delovanja. Ob tej priliki je izdalo «Slavjansko družestvo» v okvirju svojega glasila «Slavjanski glas» lepo «Jubilejno knjigo», ki jo je uredil slavljenčev brat dr. Nikola Bobčev.

ZA POPLAVLJENCE!
Kdor takoj da, dvakrat da!

Jer.:

Živci

— Kaj se mi je pripetilo, — je dejal gospod Jordan, ki nikoli ni pretiraval toliko, da bi njegovih zgodb ne bilo mogoče verjeti. — Imam namreč s stanovanji veliko smolo, dasi ne potrebujem več nego eno samo sobo in še tiste le od ene ure popolnoči do desete ure zjutraj, za dne pa le, če si premenim ovratnik ali pozabim dežnik.

Sobo plačujem točno, tudi mi nihče ni na poti; zaradi moje odsotnosti me zvečer ni motil klavir, prepiri zakoncev me niso vznemirjali, čudno je bilo, da sem bil na poti ljudem jaz, ki sem prihajal pozno domov in sem pozno vstajal...

Ko sem dobil sobo pri gospe Lipici, sem ji povedal odkritosrčno vse svoje lepe navade in nelepe razvade, ki bi lahko na katerikoli način povzročile, da bi si moral v kratkem iskati novo sobo.

Gospa, ki je sicer polagala veliko važnost na točno plačilo, se na to moje odkrito razlago ni smerila, brškone zaradi tega, ker je visel listek, da oddaja sobo, že mesec dni pri brivcu v oknu in sem bil jaz prvi, ki sem se oglasil.

Bil sem vesel. Prepričan, da sem dobil sobo in gospodinjo, od katere se ne bom ločil tako kmalu, sem ostal v mestu pol ure čez navadni čas. Ob pol dveh sem prišel domov in spustil klobuk že za vrati na tla. Mudilo se mi je zelo v posteljo. Ovratnik in ovratnica sta padla koj poleg klobuka, medtem ko sem zapiral vrata. Vsa ostala obleka je šla isto pot, le da ni ostala na enem kupu, ampak je bila pregledno raztresena po sobi.

Vse to se je izvršilo dokaj tiho. Edini ropot so napravili črevlji. Prvi, nato drugi, ki sta zletela z ropotom na tla. Jedva sem ugasnil luč, že sem spal.

Ko sem naslednje dopoldne stopil na hodnik in hotel mirno oditi, stopi gospodinja iz kuhinje.

»Gospod,« pravi, »gospod,« in si v zadregi briše roke v predpasnik.

Jaz ne občujem rad z ljudmi, pri katerih stanujem. To opazijo ti kmalu in me ne nadlegujejo. In če se kljub mojemu obrazu kateri približa, slutim takoj kaj hudega.

»Kaj želite?« sem vprašal kolikor mogoče odurno.

Gospodinjo je to nekoliko preplašilo, a ne toliko, da bi zbežala. Le bosedo ji je zmešalo.

»Gospod... jaz bi rada... ali bi bili tako prijazni... par besed spregovorila z vami...«

Gledal sem jo trdo vprašujoče.

»Pod vami, ravno pod vašo sobo stanuje gospod Repica, upokojeni tržni nadzornik... On in moj mož sta bila prijatelja...«

»No, in kaj je ž njim?«

»On,« je iskala gospodinja besed, »je zelo nervozen. Njegovi živci so kakor vzmet pri uri, vse jih razburi... Že takrat, ko je živel moj mož...«

Jaz nisem nervozen, toda ta hip sem postajal, tako je vplivala name ta negotovost. Kaj imava skupnega s tem vpokojencem?

»Kratko,« sem pretrgal besedo. »Pustite vašega rajnkega moža in povejte mi, kaj hoče ta vpokojenec?«

Gospodinja me je pogledala, kakor da sem uganil polovico njene misli.

»Res, gospod, davi je bil tukaj in me je lepo prosil...«

Tu je nehala. Naslajala se je nad mojo nestrpnostjo.

»Nu, povejte!«

»... da naj vam rečem, da se sezuvajte, za božjo voljo, bolj tiho.«

»A tako?«

»On ravno zadremlje ob uri, ko vi prihajate domov, zaradi živcev ne more spati, vi pa ste ga predramili... Če bo to vsak večer... Saj mi oprostite; ni zaradi mene, ali bil je prijatelj mojega rajnega moža...«

To je torej? Že začenja. Jedva sem ušel enemu, že prihajam v drugo. Nu, obljubil sem, da bom pazil, da ne zbudim vpokojenca. Saj to je lahko. Sezujem črevlje in jih položim na preprogo lepo tiho, da nihče ne sliši. Tako...

Gospodinja je bila vsa srečna, da sem pripravljen ustreči prijatelju njenega rajnkega moža. Odšel sem na ulico...

Par minut sem še mislil na to, potlej sem čisto pozabil. Preden je bil večer, sem izgubil vpokojenca, gospodinjo in njenega moža iz misli popolnoma, kakor da jih vobče nisem nikoli videl ne slišal o njih.

Ob eni po popolnoči sem se vrnil domov. Klobuk je zletel na tla, nato ovratnica. En črevelj je zaropotal po podu...

V tem hipu mi je šinila misel v glavo. Spomnil sem se gospodinje in živčno bolnega vpokojenca. Nisem človek, ki bi ne imel srca in ne bi držal dane obljube. Ropota, ki ga je naredil prvi črevelj, ni bilo več moči popraviti. Pač pa sem s tem večjo skrbjo sezul drugi črevelj in ga z vso nežnostjo neslišno položil na preprogo.

Nato sem zlezel istotako neslišno v posteljo in zaspal.

Čez dve uri me prebudi iz najtrdnejšega spanca močno trkanje na vrata. Planem iz spanja, pomislim na vlom in požar in odprem vrata.

Na pragu stoji vpokojenec v nočni suknji in gleda z bolestnim izrazom na obrazu.

»Gospod,« pravi s tuurobnim glakom, da se mi je v srce smilil, »vrzite še drugi črevelj. Dve uri sta minili, kar ste vrgli prvega. Vrzite še drugega. Že dve uri čakam tega, da potem zaspim. Vrzite ga vendar že enkrat!...«

Dijaško življenje

Jugoslovenska delegacija na kongresu mednarodne federacije akademskih klubov za Društvo narodov

Začetkom septembra t. l. se je vršil v Ženevi III. kongres mednarodne federacije akad. klubov za Društvo Narodov. Gotovo bo naše čitatelje zanimalo nekaj podatkov o delu kongresa, na katerem je tudi jugoslovenska delegacija aktivno sodelovala.

Poročilo o delovanju jugoslovenskega udruženja je doživelo velik aplavz, in sicer radi dobro organiziranega balkanskega kongresa, ki se je vršil spomladi v Beogradu in ki je dovedel do najintimnejšega sodelovanja med Jugosloveni, Bolgari in Grki. Delo kongresa v Ženevi je bilo razdeljeno po komisijah. Jugoslovensko udruženje je zastopal v komisiji za organizacijo g. Kosta Pavlović, v komisiji za finance g. Stanko Mencinger iz Ljubljane, v komisiji za propagando g. Milenko Milić in v komisiji za zveze gdč. Emilka Nikolajević

V komisiji za organizacijo je bil izdelan načrt za ustanovitev sveta federacije akad. klubov za Društvo Narodov, v katerem naj bi imela vsaka država po enega delegata. Svet bi se sestal enkrat letno in bi pripravil vsa poročila za kongres ter bi stal približno v takem razmerju napram izvršnemu odboru in kongresu federacije, kakor senat napram odgovorni vladi in skupščini. Ta načrt je bil pozneje na plenarni seji sprejet in tako ima federacija nov organ. V komisiji za propagando se je vršila v glavnem razprava o načinu, kako širiti ideje Društva Narodov. **Stavljen je bil za vzgled primer ljubljanskega kluba, ki je organiziral že celo vrsto podeželskih predavanj.** V komisiji za zveze se je fiksiral naš odnos napram raznim mednarodnim organizacijam.

Na predzadnji plenarni seji so podale komisije svoja poročila, nakar so se vršile volitve v izvršilni odbor. Predsednik je postal dr. Preuss (Nemec), I. podpredsednik g. Judd (Anglež), II. podpredsednik g. Brosèle (Francoz), III. podpredsednik g. Požarisky (Poljak), člana odbora: g. K. Pavlović (Jugosloven) in g. Inagaki (Japonec). Jugoslovenska delegacija beleži vsekakor velik uspeh, da je spravila poleg številnih drugih tekmecev svojega člana v eksekutivo.

š— **Jugoslov. akad. društvo »Triglav« v Ljubljani.** Akademiki novinci dobijo vsa pojasnila glede univerzitetnega študija, akademskega življenja sploh ter vstopa v društvo vsak dan od 9 do 11. in od 2. do 4. v Akademskem kolegiju, Kolodvorska ulica 22, soba 22.

š— **Meddruštveni sestanek.** Na poziv Sveta slušateljev ljubljanske univerze se vrši v torek dne 12. oktobra t. l. ob 20. meddruštveni sestanek v posvetovalnici akad. društva »Jadran« (arena Narodnega doma). Dolžnost kulturnih in strokovnih akad. društev je, da pošljejo svoje zastopnike s poverilnicami. Dnevni red: delo med počitnicami, kongresi: slušaj akad. bol. blagajne; vpisovanje; občni zbor, volitve; pevski zbor na ljubljanskem vseučilišču; slučajnosti.

š— **Visokošolci.** Vlanite se v »Svet slušateljev ljubljanske univerze«, stanovsko reprezentanco slušateljstva. V ta namen se dobijo pri univ. vratarju markice po 4 Din, ki jih prilepite na zadnji strani indeksa.

š— **Rekruti-dijaki.** Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani objavlja: Opozarjamo rekrute-dijake, ki so bili potrjeni za vojaško službo in prosijo za odložitev službe v stalnem kadru radi nadaljevanja študij, da bo vojaška komanda upoštevala samo one prošnje, ki se predložijo pristojnemu vojnemu okrugu od dneva njihove rekrutacije pa do 1. maja dotičnega leta, v katerem imajo nastopiti službo oni rekruti-dijaki njihovega letnika, ki niso prosili za odložitev službe. — Prošnje, vložene po 1. maju se ne bodo upoštevale in bodo morali dijaki brezpogojno nastopiti dijaški rok, ne ozirajoč se na redne študije.

š— **Menza v Akademskem kolegiju** se otvori v ponedeljek dne 11. oktobra. Vpišejo se v menzo lahko vsi člani društev, ki so včlanjena v Zvezi naprednih akademikov iz Slovenije (bivše centralno tajništvo). Cene ostanejo iste kakor lansko študijsko leto (obed in večerja 12 Din 50 p, zajutrk posebej 2 Din 50 p). Reflektanti, ki nameravajo obiskati menzo že od 11. t. m. dalje, naj se zglasijo do petka dopoldne v Akademskem kolegiju (Kolodvorska ulica 22), kjer se naj vpišejo v polo na deski menze.

š— **Društvo jugoslov. akademikov v Mariboru.** Na XVIII. rednem občnem zboru, ki ga je društvo imelo dne 25. septembra t. l., je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik: Spindler Metod, med.; podpredsednik: Vodeb Miro, tehn.; tajnik: Gulič Vladimir, med.; blagajnik: Lukman Branko, med.; knjižničar: Vrščaj Borut, med.; odborniški namestnik: Glusič Ante, med.; revizorja: Sterniša Vladimir, phil.; Soršak Zmago, tehn. — Tajnik.

š— **Prošnje za geodetske štipendije na ljubljanskem vseučilišču.** Prošnje za drž. geodetske štipendije se morajo vložiti najpozneje do 10. oktobra 1926 na dekanatu tehniške fakultete v Ljubljani ter morajo biti opremljene s sledečimi prilogami: 1. z uradno overovljenim prepisom svedočbe o višjem tečajnem izpitu; 2. z ubožnim listom, potrjenim od pristojne občine in pristojnega davčnega oblastva; 3. reverzom, da bo štipendist ostal šest let v službi uprave katastra; reverz morajo podpisati prosilčevi roditelji ali pa njihovi zastopniki (tiskovina se dobi pri univ. vratarju); 4. s pravilno izpolnjeno prijavo (tiskovina se dobi pri univerzitetnem vratarju); na prijavnici mora biti zdravniško potrdilo o telesni usposobljenosti za geometersko službo. — Obenem s prošnjo, ki jo akademiki vložе na dekanatu, morajo tudi pismeno obvestiti generalno direkcijo katastra v Beogradu o tem, da kompetirajo za predmetne štipendije.

š— **»A Handbook on Foreign Study«** je naslov 187 strani obsežne knjige, ki jo je letos tik pred kongresom CJE v Pragi izdala v tretji izdaji »The Darien Press« v Edinburghu. Njen avtor »Internacional Academic Secretary« Lilian M. Roger je zbral po nalogu »of the Students' Representative Councils of Scotland« glavne podatke o pogojih za študij domala na vseh evropskih univerzah kakor tudi na onih v Severni Ameriki in Britskem imperiju. Knjiga je seveda spisana in prirejena za angleške visokošolce, ki se nameravajo vpisati in študirati v inozemstvu. Vendar obsega precej zanimivih snovi za vsakogar, ki se pobliže peča z visokošolskim življenjem. Uvodnim besedam avtorja sledijo informativni članki o inozemskem študiju v posameznih strokah in o življenju ženskega študentstva v inozemstvu. Avtorji so večinoma univerzitetni profesorji. Nas zanimajo predvsem podatki o evropskih vseučiliščih v drugem delu knjige. Naj omenimo le na kratko, da se navajajo vseučilišča 20 evropskih držav, med njimi poleg najstarejših in svetovno znanih tudi ona mlajša Estonske, Grške, Litve itd. Častno mesto zavzemajo tudi poljske in češkoslovaške univerze. Zastonj pa iščemo tudi najskromnejše omembe o jugoslovenskih visokih šolah. Naj bo tej pomanjkljivosti vzrok kdorkoli ali karkoli, vendar želimo in upamo, da bo Nacijonalna unija jugoslovenskih visokošolcev takoj po svojem konstituiranju storila tudi na tem polju svojo dolžnost. Vse premalo nas še pozna inozemstvo, zlasti pa veliki stric za Rokavskim prelivom!

Naši onstran granic

Meje v zraku

Zadnji čas se je ljubiteljem raznih sportov pridružilo še radioamaterstvo. Ta ali oni, ki je premožnejši in si to lahko privošči, ali pa cele družbe, si nabavijo radioaparat, s katerim si ob večernih urah krajša čas in se ceno zabava s poslušanjem koncertov oddajnih postaj v Zagrebu, Rimu, na Dunaju in v Parizu ter drugod.

Po vsem svetu je radioamaterstvo prosto. Meje ima zemlja zrak nima meja. Tudi pri nas v Italiji se sme pečati z radioamaterstvom, kdor se hoče. Zato ni potrebno posebno dovoljenje. Plača se le v to potrebna taksa in konec besedi.

To je bilo do predzadnjega časa. Zdaj pa so edinole v Italiji naredili izjemo. Dne 3. septembra 1926. je pod št. 1622 izšel kraljevi dekret, glasom katerega morajo v obmejnih krajih pregledati, kdo ima radio. Vojaško-politična oblast sme odvzeti pravico do radioamaterstva vsakomur, kakor se ji poljubi ali zdi potrebno, tako se navadno izražajo. Na drugi strani pa dajejo nova dovoljenja tudi le tistim, ki se jim zdi.

Proti komu je naperjen ta dekret, je jasno. Proti našemu ljudstvu, nad katerim proglašajo samo izjemna stanja, dasi je delavno in mirno in bi bilo le srečno, da ga puste pri miru in mu dajo tiste pravice kot ostalim državljanom, ko jim dolžnosti nobene niso odvzeli. Italijani se očividno bojijo, da ne bi posamezniki ali pa društva poslušala čez mejo tuje pesmi, ki bi jih po zraku navduševala za kake Italiji nasprotne ideale. Boje se tiste državne himne, ki jo zaigra po slednjem koncertu vsaka oddajna postaja. Ta nacijonalni moment jih je vodil do tega, da so se osramotili pred svetom in dosegli rekord v postavljanju meja v zraku.

Naši ljudje imajo obilo drugega dela in premalo denarja, da bi se v obili meri pečali z radio-koncerti, toda izjemno stanje, ki je od slednji priliki proglašeno nad njimi, jih boli. In ne pretiravamo, ako trdimo, da tako početje ne vzgaja državnega čuvstva...

Naskoki na društva

Da so imeli fašisti enoten načrt, kako naj uničijo naša društva po trgih in vaseh, se vidi iz tega, ker so v vseh krajih več ali manj enako postopali. Najbrž je prišel ta načrt od kakega osrednjega vodstva črnih sraje. Podrejeni fašji so poizkusili ferman udejstviti, a se jim v kolikor nam je znano, nikjer ni posrečilo.

Zadnji čas smo dobili o takem naskoku na društva poročilo iz Cerkna. Tamkajšnje «Kat. slov. izobraževalno društvo» je dobilo poziv, naj se vsi odborniki društva zglasijo pri komisarju. Obenem so poklicali v Cerkno tudi vse odbornike društev iz okolice. Peljali so jih na sedež fašja. Tam so bili zbrani znani voditelji, ki so ob enem skoraj edini člani cerkljanskega fašja, zdravnik, brigadir, fašistovski tajnik, didaktični ravnatelj, ki je znan kot slab šolnik in ima v šolskem poslopju prav cato trgovino s šolskimi potrebščinami.

Od predsednikov in odbornikov so tam zahtevali najprvo, naj izobesijo italijanske napise na društvih. To so jim odbili.

Nato so fašisti zahtevali od odbornikov cerkljanskega društva, naj jih sprejmejo v društvo. Predsednik društva je odgovoril in pravilno poudarjal, da je društvo slovensko in da morajo po pravilih sprejeti v društvo le istorodce. Na te besede ga je brigadir nahrulil, da so v Italiji (kakor da bi predsednik tega ne vedel) in da morajo v Italiji obstojati samo italijanska društva.

Ker na to besedičenje predsednik ni nič odgovoril, je nadaljeval didaktični ravnatelj svojo šolniško misijo na ta način, da je pritiskal na predsednika, naj vpišejo fašiste v slovensko društvo. Svojo zahtevo je zdaj utemeljeval na način, češ da so oni katoličani.

Predsednik se je ta hip drznil podvomiti tudi nad to skupno bazo, na kateri naj bi se našli s fašisti pod eno streho. Dejal je: «Treba je tudi katoliško živeti.»

To je bilo didaktičnemu ravnatelju preveč. Razjarilo ga je tako, da je dvignil roko nad predsednika društva in ga tepel par minut, nato ga je vrgel po stopnicah, da je priletel krvav v vežo in se precej poškodoval.

S tem junaškim dejanjem vpričo brigadirja je prenehal poizkus fašistov, da bi prišli v društvo. Istemu društvu na trojno prošnjo niso hoteli dovoliti prireditve.

---

p— *Razpuščanje društev.* V Podbregu in pri Sv. Martinu v buzetskem okraju sta bili te dni razpuščeni tamošnji čitalnici.

p— *V Cerknem* so se vršili pred kratkim nabori, pri katerih je bilo potrjenih okoli 35 odstotkov. Komisija je ugotovila, da so ostali bolehni, mnogi so jetkovi. Vojna, alkohol, nikotin.

p— *V Podsabotinu* pri Gorici je bila društvena prireditev. Vse v redu. Da bo red večji, je obiskal prireditev tudi brigadir. Ta pa je takoj našel nerednost, zakaj oko postave vidi tudi tisto, kar je drugim ljudem skrito. Na zastoru je namreč zagledal napis tvrdke slovenske tvrdke. Pri nas so namreč ljudje praktični tudi pri nabavljanju odra. Na zastor naslikajo inserate, ki jih tvrdke dobro plačajo, da se oder s tem napol izplača. Napis slovenske tvrdke pa je med odmorom tako grizel brigadirja, da je zahteval med predstavo, naj obrnejo zastor. To so tudi storili, ker je grozil z zaporom. S tem je bila država rešena. Če bi brigadir mogel, bi radi nas Slovencev, ki živimo pod Italijo, obrnil tudi svet. Pa ne more. Aretira pa nas lahko...

p— *Slovenske služkinje* odhajajo sedaj, ne več v glavnem v Trst in Aleksandrijo, ampak v province gorenje Italije. Posebno jih vleče Milan, kjer jih je že veliko število. Službe dobijo lahko, ker so za delo sposobne in pridne. Tudi v Turinu je več slovenskih deklet in okoli 10 jih služi v Rimu.

p— *Slovenščina na srednjih šolah.* Letos je uveden na goriške srednje šole pouk slovenščine. Na goriški gimnaziji bo poučeval dr. Pavlin, na učiteljišču Komac in na tolminski gimnaziji Kuželički. Kvalificiranega slavista dobi samo nova komplementarna šola v Idriji v osebi dr. Jos. Bevka. Slovenščina se bo poučevala kot «tuj jezik»!

p— *Izpite na tolminskem učiteljišču* so napravili: Marija Koršič, Amalija Miklavič, Marica Terin, Zora Toroš, Tolstovršnik, Danica Uršič, Antonija Volk, Beričič, V. Čermelj in Fr. Valas. Drugi prijavljenci, so padli, 13 rednih dijakov in 4 privatisti. Redni dijaki goriškega in videmskega učiteljišča so prestali izpite vsi!

p— *O podeštatih med Slovenci* piše goriški list «Voce di Gorizia», da so deloma pošteni kmetovalci, toda na važnejših mestih so po njegovi sodbi sami bivši vojni dobičkarji. Par družin hoče imeti vse občinske posle v svojih rokah.

p— *Italijanska cerkev v Opatiji.* Dela se nadaljujejo ker je fašistovska vlada darovala 50.000 lir in je pripravljena še prispevati po potrebi, ki se gotovo pokaže. Zelo ponosni so fašisti na cerkev «S. Maria Annunziata», ki naj jim pomaga v njihovem delovanju med našim ljudstvom. Istrski kraji so bedni in ponekod ljudje umirajo gladu, ker fašistovska vlada nima pravega srca za nesrečno istrsko pokrajino, dasi ji je njeno trpljenje dovolj znano. Pomoči ni nobene — za gradbo nepotrebne cerkve v Opatiji je pa s strani visoke rimske gospode takoj denar na razpolago. Fašistovska politika nad vse in raznarodovanje je ob Adriji prva potreba.

p— *Trst in Hamburg.* Tržaški trgovski in pomorski krogi se trudijo, da bi se rešilo vprašanje tarifov ugodno za tržaško pristanišče. Pred kratkim so bile zopet konference med nemškimi in italijanskimi delegati ob asistenci jugoslovenskih, avstrijskih in čeških zastopnikov. Baje so bili to pot Nemci nekoliko bolj popustljivi. Italijanski delegati so z vso vnemo branili tržaške interese, ali vrnili so se domov s prepričanjem, da imajo nemške železnice izgubo s prevažanjem blaga ali Nemčiji gre za to, da ima Hamburg delo in je v stalnem stiku s Srednjo Evropo.

p— *V Komnu* so imeli sejo fašistovski voditelji, na katero so bili poklicani tudi občinski načelniki Pagnini, Markuza in Rogelja. Sklenili so, da se morajo revidirati cene za razne življenske potrebščine. Didaktični ravnatelj Kenda je dobil nalog, da organizira šolsko mladino v fašistovskih društvih.

p— *Upropaščena Pula.* Zopet je bilo v Rimu odposlanstvo iz Pule. Prefekt Cassini, zvezni tajnik posl. Mrak, senator Kršić, občinski komisar Merizzi in tajnik fašistovskih sindikatov Petronio so razlagali v finančnem ministrstvu naravnost obupno stanje puljskega mesta. Občinski dolgovi rastejo, dela ni, nove davščine so nemogoče, treba ukreniti nekaj izrednega, da si Pula opomore k življenju. Deputacije iz Pule, ki jih je bilo že lepo število, so dobile v Rimu še vselej svečane obljube, da se bo mestu pomagalo. Tako tudi sedaj. Poročilo pravi, da se je posrečilo v razgovorih s finančnim ministrom odstraniti velik del težkoč, ki so ovirale uvedbo izrednih odredb v korist mestu. Kdo v Puli to verjame?

p— *Beneški lev v Pazinu.* Iz Benetk so poslali v Pazin «leva sv. Marka». Slovesno odkritje bo v nedeljo 10. t. m. Lev bo stal pred poslopjem bivšega deželnega realnega gimnazija, ki je bil «žarišče italijanstva za vso Istro». Pazinski načelnik Padovani se globoko klanja pred beneško gospodo radi podarjenega leva in zatrjuje, da je vsa Istra beneška...

p— *V Istri* je le še malo učiteljev naše narodnosti, okoli 45 in nič več. Odpustno postopanje je uvedeno proti učiteljici V. Finderle v Buzetu in proti učitelju M. Sironiću v Poljanah pri Opatiji. Premeščena je v Slum v Čičariji učiteljica M. Kinkela iz Rukavca.

p— *Karikaturo,* ki je baje žalila orožništvo, je bil priobčil lansko leto «Čuk na palci». Urednik Bevk je bil obsojen na globo 500 lir, pri prizivni razpravi v Trstu v soboto pa oproščen na podlagi amnestije.

Zahvala

Podpisana se čutim dolžno, da tem potom izrekam javno najprisrčnejšo zahvalo g. prof. dr. A. Zalokarju, ravnatelju ženske bolnice v Ljubljani, za spretno izvedbo moje zelo težke in nevarne operacije, s katero mi je rešil življenje.

Ravno tako izrekam zahvalo okrožnemu zdravniku g. dr. T Zarniku v Zagorju za ves takratni njegov požrtvovalni trud.

Loke pri Zagorju.

1343 MARIJA PROSENC, okr. babica.

Dopisi

RADOVLJICA. Sokolsko gledališče v Radovljici vprizori v nedeljo, dne 10. t. m. ob pol 4. popoldne igro »Krpan mlajši«.

CERKNICA. Dne 6. t. m. se je vršila seja godbenega odseka tukajšnjega gasilnega društva, na kateri je načelnik g. Andrej Žuljan predlagal, da naj bi odsek napravil par javnih nastopov (veselic) v korist poplavljencem okolice Žiri, in sicer v Cerknici, Starem trgu in na Rakeku. Predlog je bil z navdušenjem sprejet. Načelnik je javil sklep tuk. županu g. A. Werliju, ki je obenem predsednik tuk. okrajnega odbora Rdečega križa, pod katerega okriljem se bodo te prireditve vršile. Dnevi in program prireditve se objavijo, čim bo dovoljenje v rokah.

KOROŠKA BELA-JAVORNIK. Gradbeni odbor tukajšnjega Sokola priredi v nedeljo 10. t. m. ob 4. popoldne v gostilni g. Kobala (p. d. Vergles) v prid zgradbe Sokolskega doma veliko »Trgatev«, združeno s plesom in šaljivo pošto. Ljubitelje zabave in vse somišljenike vabimo najvljudneje na prireditev, ki naj bo tudi kamen k nameravani sokolski stavbi. Zdravo!

Ali ste že slišali???

Vse sedlarske in **čevljarske potrebščine** kupite najbolje in najcencje pri tvrdki **JOS. FRIC, Maribor,** Gosposka ul. 37. 10413-a

Damske plašče 10314

v vseh modnih barvah iz čiste volne od Din 350 do 780 nudi **F. in I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.** Razstava v izložbi vsak večer od 6. do 8. ure.

Modni salon P. Barborič

Ljubljana, Mestni trg 7

priporoča 104/7

filce in **baržunaste klobuke** po priznano nizkih cenah. Dunajski modeli.

Preoblikovanja in popravila vseh vrst klobukov točno in ceno.

Najpopolnejši

Stoewer

šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, oglejte si to izrednost pri tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana, **Šelenburgova ulica 6 I.**

Izučen pouk 15-letna garancija

Telefon št. 980. 25

TRGOVSKA HIŠA

trinadstropna v centrumu mesta z **KRASNIMI TRGOVSKIMI LOKALI** 2 stanovanji in prostori za skladišča se takoj **prostovoljno proda.** 10507a

Naslov v inseratnem oddelku „Jutra“.

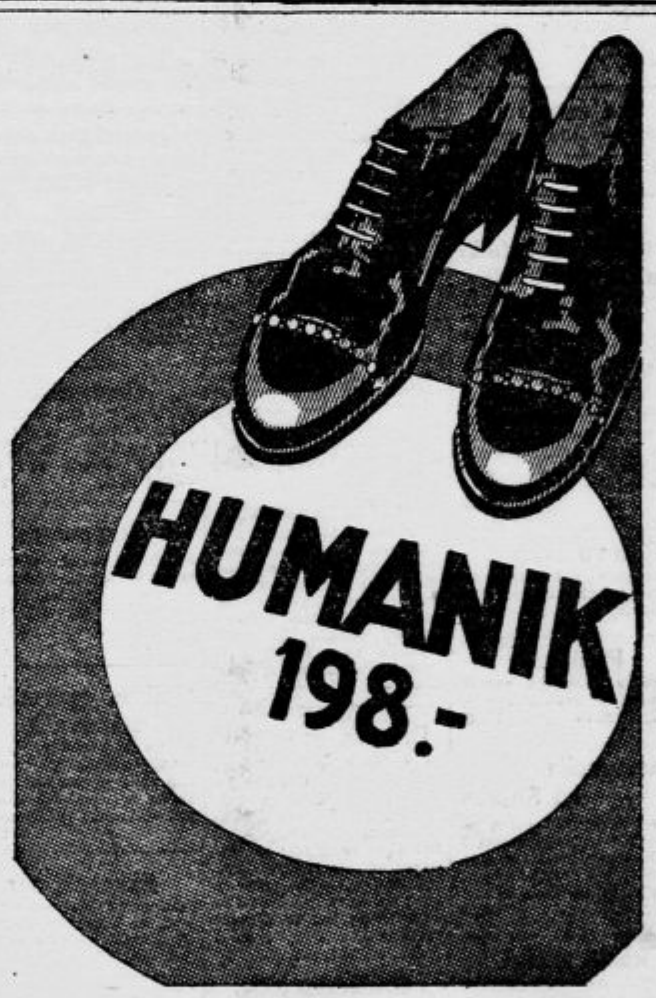

CELJE,

MARIBOR: Josip Martinz, Gosposka ulica 17.

100 delavcev

se sprejme

na vodni zgradbi v Kamniku, centrala na Perovem, plača 4 do 5·50 Din na uro.

Dvokolesa,

šivalne in pisalne stroje

ter vse v mehanično stroko spadajoče predmete **se popravlja** v mehanični delavnici **Ljubljana, Slomškova ulica 6**

M. Marušič.

Mehanična delavnica v auto garaži

182 »

✝

Napredno politično in gospodarsko društvo za kolodvorski in šentpeterski okraj naznanja vsem svojim članom tužno vest, da je naš dolgoletni zvesti in marljivi tajnik, gospod

Fran Poljšak

dne 7. oktobra preminul.

Pogreb se vrši danes ob 3. uri pop. iz hiše žalosti Sv. Petra cesta št. 40.

V Ljubljani, dne 9. oktobra 1926.

ODBOR.

✝

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Matilda Tabor naznanja v svojem in v imenu otrok **Milke, Darinke, Hinka** in **Tinčka** vsem sorodnikom, prijateljem in znancem vest, da je njih srčnoljubljeni soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

Martin Tabor

monter mestne elektrarne in posestnik

včeraj, dne 7. oktobra t. l. po dolgem in mučnem trpljenju boguvdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 10. oktobra 1926 ob dveh popoldne iz hiše žalosti, Krojaška ulica 6, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 8. oktobra 1926.

✝

Globoko potrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša ljubljena mati, stara mati, tašča itd., gospa

Marija Bedenk

posestnica in gostilničarka

danes, dne 8 oktobra 1826 ob 1. uri ponoči previdena s sv. zakramenti za umirajoče, po daljši mučni bolezni, v 63. letu, v Gospodu zaspala.

Pogreb se vrši v soboto dne 9. oktobra ob 5. uri pop. na tukajšnje pokokopališče.

Maše zadršnice so bodo brale v tukajšnji župni cerkvi v torek dne 12. oktobra ob pol 8. uri. — Bodi ji blag spomin!

Kranj, Ljubljana, Maribor.

Zalujoče rodbine: **Bedenkova, Pirnatova, Kovačičeva, Urbasova** in **Aljančičeva**

René La Bruyère: 6

Hektorjev meč

Roman.

In tako sva sklepala svoje kupčije na kaki zapuščeni jasi v gozdu; ko sem se vrnila domov, sem poslala slugo po zajce in fazane, ubogi Pierre pa je šel z izkupičkom po zdravila za svojo sušično ženo in po kruh za sestradane otročičke.

Vkljub tej previdnosti pa je malo manjkalo, da se ni mršavo telo divjega lovca zamajalo na konopcu, vranom in jastrebom v plen.

Nekega dne, ko je baš potegnil iz malhe mladega srnjaka, da bi mi ga pokazal, ga je zdajci prekinilo srdito kričanje.

«Aha, lopov!... Imamo te, razbojnik, rokovnjač, lovski tat!... Zdaj nam poplačaj noči, ki smo jih prečuli zaradi tebe pod milim nebom!...«

Dva lovska čuvaja, oborožena do zob, sta planila iz goščave in sta ga pograbila za ovratnik.

Škrbozobec se je izprva poizkusil iztrgati. Segel je po svoj nož, teman plamen mu je zažarel v očesu. A nato je izgubil pogum.

»Le primita me,« je dejal z obupanim glasom. »Dva sta močnejša od enega! Toda ura maščevanja je blizu...«

»Pustita tega moža,« sem se oglasila tisti mah. »Jaz edina sem kriva njegovega prestopka. V moji službi je in vse, kar je storil, je storil na moj ukaz.«

»Prav, prav, prijateljica,« je odgovoril starejši čuvaj. »Tudi vi pojdete z nama. Gospod markiz d'Hodebock-Marchezallier vam že pove, kar vam gre.«

Treba mi je bilo samo udariti z bičem, pa bi bila odnesla pete; toda vedela sem, da je ubogi Pierre izgubljen, ako ga pustim na cedilu. Zato sem dovolila biriču, da je prijel mojo kobilo za uzdo.

Tako smo dolgo romali po šumi, preden se je dvignil pred nami grad Hodebock-Marchezallier, staroviteško gnezdo, sezidano na skalnati višini. Bil je zgrajen na osem vogalov; mimo debelega obzidja sta ga stražila na iztoku in na zapadu dva debela šesterooglena stolpa. Globoki jarki so ga obdajali s svojo zelenkasto vodo. S svojimi linami in strelnicami, ki so bile še zdaj obsajene s starodavnimi topovi, se je zdel ta grad bogme silna trdnjava. Markiz je rad prepovedoval, da je svoje dni trikrat zmagovito odbil Angleže.

Nad glavnim vhodom so štrlele rogovile mogočnega jelenaosemnajsteraka, znamenje lovske pravice. Noben častilec sv. Huberta jim ni pomnil enakih. Pripovedovali so, da jih je prejel eden izmed markizovih prednikov, velik lovec, a tudi krvolok in brezbožnež, o polnoči iz rok samega Belcebuba in da so ti rogovi do tistega trenutka krasili hudičevo lastno glavo...

Tako mi je zatrjeval tudi moj vodnik, ki me je očividno izkušal zastrašiti s temi zgodbami o bojih, oblegah in srečanjih s prebivalci pekla.

»O, to so vam hud gospod, naš baron d'Hodebock, markiz de Marchezallier!« je govoril starec. »Kadar se lovci vračajo z velikih pogonov, se časih zgodi, da najdejo vrata zaprta, mostič dvignjen in brano spuščeno; gospod markiz trobijo na starodavni rog in čuvaj v svoji stražnici odpira gostom kakor nekdanje dni.«

Vse to je bilo kaj malo pomirjevalno. Neopredeljen strah me je obhajal in zdelo se mi je, da stopam v pravo srednjeveško razbojniško gnezdo, kjer me čaka smrt pod nožem krviželjnega Sinjebradca ali pa smrt na dnu mokrih podzemeljskih temnic...

Toda namestu oboroženih grajskih hlapcev in ječarjev sem uzrla na dvorišču samo kokoši, ki so brskale po travi, in dve dekli, ki sta v čebru ožemali perilo. Sprejeli sta nas s takim vikom in izpraševanjem, da se je končno prikazal na stopnicah lakej v ogoljeni livreji, z omelcem in metlo v rokah. Ko je zagledal našo procesijo, je kar zazijal.

»Nu, ali bo kaj?« sem vzkliknila. »Mar naj se postaram na tem dvorišču? Zebe me in mudi se mi domov. Rekli ste, da me peljete k markizu de Marchezallier; tàk peljite me, ako misite!«

Skočila sem s konja, ne da bi čakala poziva.

»Gospod markiz so v svojih sobanah,« je odgovoril lakej v obledeli livreji. »Spremim vas k njim.«

Ne da bi odložil metlo in omelo, se je postavil na čelo in nas je peljal v stražnjo dvorano. Bila je ogromen prostor s stropom od hrastovih tramov. Po stenah je viselo vsakojako orožje, ki so ga rabili in naplenili markizovi predniki od svetopisemskih časov pa do nedavnih dob. Na pročelju kamina, v katerem je gorel cel seženjski hlod, se je ošabno svetil grb baronov Hodebockov s ponosnim geslom: »Hodebock, trd ko rog!«

Pogled po tej stražnji dvorani je bil grozen.

A vsak stvar ima svoje smešno nasprotje. Dedič vseh teh mečev, oklepov in čelad, mršav dolgin z zavihanimi brki, orlovskim nosom, očmi bulječimi izpod naježenih obrvi, z obrazom širokoustneža in z gizdavo vnanjostjo bahača, je sedel za vezilnim obročem in vbadal iglo kakor nekdaj Penelopa slavnega spomina.

Ko nas je zagledal, je presenečeno vstal; njegove štrene in klobčiči so se razleteli po tleh, med tem ko se je iz globokega naslanjača, ki ga v prvem trenutku nisem opazila, začulo bevskanje majhnega ščeneta in kislo mevljanje stare ženske:

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Prireditve

Veliko vinsko trgatev
priredi Udruženje vojnih invalidov, krajevni odbor v Ljubljani v soboto, dne 9. oktobra t. l. v restavraciji g. Mikliča v Kolodvorski ulici. Začetek ob 20. uri. Kdor se hoče neprisiljeno nasmejati in zabavati, naj ne zamudi posetiti to trgatev. Pričakujemo vsestranskega obiska v zabavo dobim in v pomoč podpornemu skladu vojnih žrtev. — Odbor. 28105

Zadruga sobo-črkoslikarjev, pleskarjev in ličarjev
sporoča, da se vrše redne vajeniške preizkušnje v tekočem mesecu. Nekolkovane prošnje je vložiti do 15. t. m. pri zadružnem načelniku na Rimski cesti 16. 28103

Godbeno društvo «Gradašča»
Vič-Glince, priredi v nedeljo, dne 10. oktobra ob 15. uri — v zahvalo svojim darovalcem prispevkov — ob vsakem vremenu veselico v gostilniških prostorih gosp. Ant. Valjavec v Sp. Šiški, vulgo pri Reininghaus. Ljubitelji glasbe se najvljudneje vabijo k obilni udeležbi. 28224

Kolizejski oder
priredi v nedeljo, 10. okt. **vinsko trgatev** v salonu restavracije pri «Levu», Gosposvetska cesta. Začetek ob 19. uri. Vstop prost. 28240

Obrt

Kateri pekovski mojster
bi bil pripravljen odstopiti v Ljubljani vsaki dan svojo peč in delavnico v svrho izdelave vsakovrstnega peciva. Cenjene ponudbe pod «Odstopim» na oglasni oddelek «Jutra». Več po dogovoru. 28215

Pletilja
dobro izurjena in zmožna vseh izdelav kakor jopic, telovnikov, nogavic itd. vzame delo na dom. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28203

Službe dobe

Pletilko
za strojno pletenje nogavic sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši. Fani Kavčič, Zg. Šiška 125. 28003

Sobarico
perfektno, pošteno in marljivo, ki zna nemško, iščem za takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28109

Učenca
z dobrimi šolskimi spričevali sprejmem v trgovino meš. blaga. Italijanščine zmožni imajo prednost. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Marljiv učenec». 27875

Služinčad
Kuharice, sobarice, služkinje, pestunje, blagajničarke itd. dobe v Beogradu pojasnila o službah v Berou Ekonomija, Vasina 11. 27534

Vajenca
pridnega, zdravega in poštenega, sprejme pekarna Urbar na Rakeku. — Vse drugo po dogovoru. 27473

Fotografa
perfektnega, specialista za negativno in pozitivno retušo ter prvovrstnega za fotografiranje športnih in drugih priložnostnih dogodkov, iščem. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Umetniški smisel». 28062

Kovaškega učenca
krepkega, takoj sprejme Marija Terlep, Sv. Jerneja cesta št. 38, Šiška-Ljubljana. 28251

Čevljar. pomočnika
sprejme Anton Brajer, pri mostu v Prulah, Ljubljana. 28177

Več čevljarskih pomočnikov
potrebuje Jožef Kosel j, Ljubno pri Podnartu — Gorenjsko. 27990

Dva vajenca
sprejme takoj Josip Stirn, ključavničarstvo in kovinarstvo v Kranju. 27972

Krznar. vajenca in učenko za trgovino
pridna in poštena, sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27933

Učenca
sprejme v trgovino z meš. blagom Ivan Rabne na Selu št. 33, Moste. 28222

Mesarskega pomočnika
dobrega, sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 28220

Zastopnike
iščem za prvovrstni preparat avtomobilne stroke — patentiran, brezkonkurenčen in uveden v vseh kulturnih državah — za Ljubljano in okolico, Gorenjsko in Dolenjsko, proti izredno visoki proviziji, v svrho rednega in direktnega obiska odjemalcev (lastnikov avtomobilov). Detajlirane ponudbe pod «Hitri in velik zaslužek» na oglasni oddelek «Jutra». 28189

Več polagalcev parketov
dobro izvežbanih, sprejme proti dobri plači Ivan Primožič, Beograd, Glavaševa ulica 38. 28255

Službe išče

Trg. sotrudnik
z večletno prakso v kolonijalni stroki, zanesljiv prodajalec in dober izložbeni aranžer, želi premeniti mesto. Prevzame tudi mesto v železni stroki. Dopise pod značko «Zanesljiv 32» na oglasni oddelek «Jutra». 28152

Mesto sobarice
v hotelu ali pri boljši rodbini iščem. Vajena sem nekoliko šivanja. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Začetnica». 28148

Kuharica
starejša, prvovrstna — obenem gospodinja, išče primerne službe. Gre tudi k samski osebi ali v kak sanatorij. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27919

Absolventka
trgovske šole želi mesta **prodajalke** v boljši trgovini v Ljubljani. Pogoj: stanovanje in hrana v hiši. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Skromen honorar — poštenost». 28093

Prodajalka
izučena v trgovini z meš. blagom, želi primernega mesta, kjer bi lahko pomagala tudi pri gospodinjstvu. Gre pa tudi kot natakarica. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Poštena 19». 28219

Zastopnika
iščem za Slovenijo s provizijo za razne sportne predmete največjih inozemskih tvornic in še za nekatere druge galanterijske predmete. Kolekcija je majhna. Reflektanti, ki so uvedeni v galanterijski stroki, naj se javijo na tvrdko M. Drucker, Zagreb, Ilica 39. 28137

Stenografinja
perfektna, strojepiska, išče mesto blagajničarke ali pis. moči. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «St. 700». 28227

Vpokojenka
ki opravlja vsa domača dela, gre kot družabnica ali gospodinja. Dopise na ogl. oddelek «Jutra» pod «S». 28122

Deklica
stara 15 let, čedna in poštena, ki ljubi otroke in je vajena drugih domačih del, **išče službo v Mariboru**. — Ponudbe pod šifro «Maribor» na oglasni oddelek «Jutra» v Ljubljani. 28176

Hišnik
(ločen) išče mesta. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Priden 82». 28182

Lesni prejemalec
z večletno prakso, želi mesto na žagi ali mesto skladiščnika. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28212

Šofer
izučen mehanik, išče mesto k osebnemu ali tovornemu avtomobilu. Nastopi lahko takoj. — Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Trezna moč». 28231

Prodajalka
s prakso, želi premeniti mesto. Sprejme pa tudi vsako drugo primerno delo. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Cvetličarska stroka». 28232

Kot kuharica
iščem službo. Znam tudi šivati in druga hišna dela. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28239

Blagajničarka
z večletno prakso, zmožna slov. in nemškega jezika v govoru in pisavi, kakor tudi vseh pisarniških del, vajena trgovine — uporabna moč, želi premeniti sedanjo službo. — Nastopi lahko takoj ali pozneje. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Pridna in poštena». 28242

Trg. pomočnica
mešane stroke, začetnica, išče službe. Gre tudi na deželo. — Cenj. ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «K. K.» 28250

Elektrik
samostojen, vešč tudi avtomobilskih popravil, **išče mesta s stanovanjem**. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28019

Prodam

Pozor čevljarji!
Gornje dele vseh vrst čevljev dobite dobro in solidno izvršene po najnižjih cenah pri I. Marchiotti, trgovina z usnjem. Ljubljana, Sv. Petra 30. 184

Steklena strešna opeka
je zopet v zalogi pri Združenih opekarnah, d. d. v Ljubljani. 100

Spalnice
iz trdega lesa, fino izdelane in polirane, proda Henrik Bitenc, mizar, Vižmarje št. 77 — nad Ljubljano. 28137

Stružnico
srednje velikosti, skobeljnik, vrtalni in rezalni stroj (Fraesmaschine) in različno orodje poceni prodam. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Ugodna prilika 10». 28113

Karoserijo
za štirisedežni avto, zelo dobro ohranjeno, prevlečeno s črnim usnjem in s streho, po najnižji ceni prodam. — Na ogled pri Gasilnem društvu v Slovenjgradcu. 28188

Krasno jedilnico
takoj prodam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 28170

Motorno kolo
Indian Scout, dobro ohranjeno, z Boschevo lupo, poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28101

Bukovih drv
lepih, suhih, prodam 50 vagonov. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28070

Francis turbino
11 HP, padec 3.7 m, proda radi nabave večje Vargazon, Središče ob Dravi. 27985

Deutsche Klinik
im XX. Jahrhdt., 15 novih zvezkov s kartoni vred prodam po 100 Din zvezek. Pismene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Medica». 28208

Različne steklenice
naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28199

Otroško posteljo
belo, železno, z žimnico vred prodam v Gradišču št. 8/III. 28206

Več zabojev
različne velikosti, ugodno proda Kus A., Resljeva c. št. 4. 28184

Prodaja! Izvoščki, posestniki in lastniki konj!
V nedeljo, 10. oktobra t. l. od 10.—12. ure dopoldne in od 2.—6. ure popoldne se bo prodajalo na posestvu g. **Matije Dolničarja v Šmartnem ob Savi pri Ljubljani** kočije, vozove, konj. opravo, različni gospodarski in hišni inventar, kakor stole, mize itd. ter košnja sterniščne detelje in trave. 28230

Novo avbo
za narodno nošo, prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28234

Pohištvo
Sobna in kuhinjska oprava naprodaj v Svabičevi ulici št. 7, Trnovo. 28248

Restavracija na Sušaku
blizu kolodvora, s celim inventarjem in stanovanjem 5 sob ter nekaj pohištva ceno naprodaj. — Franjo Djurin, restavr. in kavarna «Zlatni Lav», Sušak. 28249

Radio aparat
trocevni, prodam za 800 Din. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28258

Polpokrito kočijo
v dobrem stanju, kupim. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod «A. B. B.» 28245

Krojaški model
za pomirjanje moških krojev, dobro ohranjen — in **veliko ogledalo**
kupi U. V. L., Šentpeterska vojašnica, soba štev. 10. 28147

«Ljubljanski Zvon»
letnik 1916 kupim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Zvon 1916». 28155

Kupim

Kože
polhovke, krtove in vseh vrst divjih živali kupuje **D. Zdravič v Ljubljani**, Florijanska ulica štev. 9. 21601

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
Černe, juvelir
Ljubljana Wolfova ul. 3.

Stare jute in vreč
kupi večjo množino Ivan Prešeren, Kranj. 28254

Suha bukova drva
kupi vsako množino družba «Ilirija», Ljubljana, Kralja Petra trg 8. 28048

Stojala
(Auslagständer) za galanterijsko izložbo, lahko že rabljena, v nikljasti, medeni ali železni izvedbi, kupim. Ponudbe na naslov: Vinko Savnik, Radovljica. 28006

Pouk

Diplom. učiteljica
poučuje francoščino, angleščino in nemščino. Vprašati v hotelu «Slon» 74 — od 14.—16. ure. 27974

Angleščino
Miss Farlor zopet poučuje. Hiša Tönnies — Obnova III. Pražakova. 28204

Klavir poučuje
gospodična. Istotam klavir za vajo na razpolago. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 28236

Posest

Hišo z vrtom
v ljubljanski okolici poceni prodam. Naslov pove ogl. oddelek «Jutra». 28133

Lep vinograd
z zidanico, v najlepši legi v Ručetni gori, dobre četrt ure od želez. postaje Semič pri Črnomlju, tik železn. tira, z vsem orodjem in posodjem vred prodam po primerni ceni. — Morebitni kupci naj se oglasijo pri g. Ferd. Stonič v Črnomlju št. 3. 28096

Krasno posestvo
arondirano, 36 oralov, zraven ceste in fare na Dolenjskem prodam. Krasen vinograd, redi se 8 glav živine, vsa gospodarska poslopja, zemljišče obdelano. Proda se radi odhoda. Za denar se čaka. Cena 150.000 Din. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27939

Prodam posestvo
na katerem se lahko redi 12—15 goved, hiša in gospodarsko poslopje v najboljšem stanju, velik sadni vrt, 20 minut oddaljeno od železnice, priložnost za Primorce ali Amerikance. Cena 225.000 Din. — Na polovico kupnine se čaka. Pojasnila daje Anton Vahtar, Mengeš pri Kamniku. 27938

Usnjarsko hišo
5 minut od kolodvora, poleg hiše vodna moč in **prvovrsten mlin**
prodam radi družinskih razmer. Pri hiši 2 orala zemlje. Naslov: Ferd. Berdnik, usnjar, Poplat pri Kostrevnici. 27979

Lokali

Privatno garažo
v sredini mesta vzamem takoj v najem za majhen štirisedežen voz. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Garaža». 28110

Lokal za trgovino
mešanega blaga, na prometni točki v mestu ali deželi vzamem v najem. — Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod značko «Prometna točka 1500». 27984

Lokal z izložbo
oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28183

Lokal
pripraven za slaščičar. obrt iščem v Ljubljani. Cenjene ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod «Slaščičarna». 28214

Lokal v Ljubljani
iščem. Ponudbe pod značko «Lokal 75» na oglasni oddelek «Jutra». 28175

Gostilno
ali vinsko klet iščem v najem ali na račun v industrijskem ali drugem prometnem kraju. Cenjene ponudbe prosim na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Takoj 213». 28213

Stanovanja

Sobo s štedilnikom
ali popolnoma separirano sobo, direktno od gospodarja, išče uradnica. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Soba 33». 28128

1—2 sobi oddam
v najem. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27932

Prazno stanovanje
1 sobe in kuhinje išče mlad zakonski par s 15. oktobr. Na podstrešna in kletna stanovanja ne reflektira. — Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod «Ingenieur». 28015

Sobo z 2 posteljama
oddam v Rožni dolini VI., št. 26. 28223

200 Din
dam onemu, kdor mi najde **priprosto sobico**
s posebnim vhodom, za takoj. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 28225

Sobo
v sredini mesta oddam gospodični. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28228

Opremljeno sobo
lepo, oddam gospodu. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28200

Mesečno sobo
s posebnim vhodom, oddam takoj enemu ali dvema gospodoma ali gospodičnama. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28179

Gospodični
iščeta sobo s posebnim vhodom, v sredini mesta. Pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Mirni 657». 28236

Stanovanje
s kuhinjo in sobo v sredini mesta oddam v podnajem najvišjemu ponudniku. Dopise pod «Stanovanje, 1 soba» na oglasni oddelek «Jutra». 28237

Majhno, opremljeno stanovanje
oddam s pogojem, če najemnik odkupi pohištvo. — Ena soba je prazna. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod «Odkupim pohištvo». 28241

Zakonski par
brez otrok išče stanovanje 1—2 sob s kuhinjo. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Carinik». 28243

Lepo sobo
na Bleiweisovi cesti oddam boljšemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28259

Stanovanja

Gdč. ali dijakinjo
sprejmem. Električna razsvetljava in poseben vhod. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28226

Kapital

15.000 Din posojila
iščem za specijalno podjetje, katerega še ni v državi SHS. Blago brez konkurence, za prvo leto zasigurano 8—10.000 Din čistega dobička. Pogodba obojestranska za eno leto. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Posojilo 15». 28018

Ugodna naložitev kapitala
za sodelovanje pri rentabilnem podjetju je omogočena vsakomur. — Ponudbe pod «Rentabilnost» na oglasni oddelek «Jutra». 28244

Zahvala

Podpisana sem prejela danes kot deseti kupec čevljev pri tvrdki «DOKO», Prešernova ulica 9, (dvorišče), en par čevljev po lastni izbiri brezplačno. Tvrdki «Doko» se za ta dar najlepše zahvaljujem z zagotovilom, da jo bom vsakomur najtopleje priporočala.

Hrastnik, 8. oktobra 1926.

Marija Ovčak.

Družabnika
iščem za dobro vpeljano in v bogatem industrij. kraju nahajajočo se strojno ključavničarsko in mehanično delavnico. Event. jo tudi prodam. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Poštenost 88». 28088

Dopisi

«Miramar 8»
Pridem v ponedeljek ob 9. uri. 28198

Pisec dopisa
12. septembra naj se izkaže s svojim imenom! 8. sept. 28217

M. W. 79
Medvedova c. 27/II., Ljubljana VII. 28261

Kostanj
Dvignite pismo. 28260

Ženitve

Trgovec
dobro situiran, svetsko naobražen, visoke, simpatične postave, srednjih let, želi znanja v svrho ženitve z gospodično, vdovo ali ločenko srednjih let, zdravo, značajno in prijazne zunanjosti — po mogočnosti s premoženjem — kar pa ni pogoj. Cenj. dopise s sliko, ki se diskretno vrne, prosim na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Tujec». 28229

Glasba

Vijolinski bas
skoraj nov, s posebno dobrim glasom, prav ugodno naprodaj. Naslov v trafiki Blaž, Dunajska cesta 12. 28259-a

Gramofonske plošče
rabljene, zamenjujemo in jemljemo v račun. A. Rasberger Ljubljana, Tavčarjeva 5. 231

Trobente

vse blehinstrumente, telov. rogove hitro in precizno popravlja in preglašuje
Alfonz Breznik
Ljubljana, Mestni trg štev. 3 (poleg magistr.)
Stari instrumenti se vzame jo v zameno ali pa kupijo.

Cello
dobro izigran po nizki ceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28426

Živali

Dobermana
lepega, črnega, 3 ½ mesece starega, prodam za 400 Din. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 28087

Mladi psi
ovčje pasme naprodaj v baraki pri klavnici. 28178

Pozor! Pozor!
Rentabilno industrijsko podjetje v Sloveniji išče večje število
krajevnih zastopnikov
Resnim interesentom nudim postranski mesečni zaslužek Din 3000. Cenjena ponudbe je poslati z znamko za odgovor na Oglas. oddel. „Jutra“ pod značko „Din 3000“ 10388

Iz koroške zgodovine je zajet roman
Angelin Hidar
Spisal Ivan Lah.
Cena vezani knjigi Din 20, po pošti Din 1·50 več.
Izdala
Tiskovna zadruga v Ljubljani.

Kapitala okoli 10.000 dolarjev
se išče
za generalno zastopstvo amerikanske velefirme 10646
Ponudbe pod **„Velik dobiček“** na Jugomosse, Zagreb, Gajeva 1.

Razpis.
10158

Županstvo na Dobrovi razpisuje stavbo enorazr. šole v Brezji
in to veliko delo posebej; za zidarska dela se odda samo delo, materijal preskrbi občina, ozir. krajni šolski svet v Brezji. — Ponudbe je poslati **do 17. oktobra na županstvo v Dobrovi.** — Natančni pogoji, načrti in stroškovnik so razpoloženi v občinski pisarni ob uradnih dnevih v torek, petek in nedeljo od 8. do 10. dopoldne.

15 tesarjev
se sprejme za zgradbo mestne klavnice.
Inž. Dukič & drug,
Bohoričeva ulica.
10154

Že 100 krat potrjeno,
da je obutev naše domače tvornice Ivan Čarman na trpežnosti, lepi obliki, in cenenosti neprekosljiva
Na drobna prodaja „DOKO“, Prešernova ulica štev. 9, dvorišče. — Popravila takoj in prav poceni!

Mehanična delavnica Anton Kozina
Ljubljana, Cegnarjeva ulica štev. 12
(blizu deželne bolnice)
Izdeluje: razne inženerske ter šolske pripomočke
Popravlja: geodetske, hydrometrične, foto aparate, ris. orodje in izvršuje vsa v precizno mehaniko spadajoča dela 10061

Velika izbira - najnižje cene!
Zimsko perilo, copate rokavice, sviterje, **klobuke, dežne plašče.**
Cevlje, čepice, kravate itd. nudi najugodneje splošnoznana tvrdka
JAKOB LAH, Maribor, samo Glavni trg 2.

Družabnika
z vlogo od 50.000 Din dalje do limita 2,000 000 Din
se sprejme
za izključno na novo vpeljan visoko rentabilni specijalni oddelek podjetja.
Družabnikom se poverijo ev. tudi podružnice kjer koli v državi. Visok dohodek povsod siguren. — Riziko izključen. Reference na razpolago.
„YERC“. Komercijalna družba z o. z.
Ljubljana, Kongresni trg 9.

Urejuje Franc Puc. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.